មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល
លើសេចក្តីព្រាងទី១០ ស្តីពី «ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា»

ក្នុងនាមសង្គមស៊ីវិល យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា មានសេចក្តីរីករាយ និងសារទរជាខ្លាំង សម្រាប់វឌ្ឍនភាពនៃសេចក្តីព្រាងក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដែលប្រកបដោយភាពពេញលេញ និងការចូលរួមដ៏ផុលផុសពីសាធារណៈជននិងអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ វឌ្ឍនភាពនៃសេចក្តីព្រាងទី១០ នៃក្រមបរិស្ថាន និងធនធាន ធម្មជាតិ កាន់តែមានភាពល្អ ក៏ព្រោះតែភាពដឹកនាំនិងសុច្ឆន្ទៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់ថ្នាក់ដឹកនាំនៃក្រសួងបរិស្ថាន ជាពិសេសដោយការខិតខំនិងប្រឹងប្រែងអស់ពីសមត្ថភាពនៃក្រុមមេធាវីវិស្ណុ។

ក្នុងនាមសង្គមស៊ីវិល យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា ក៏បានចូលរួមឱ្យអស់លទ្ធភាព សំដៅជំរុញឱ្យមានក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិនេះ ឆ្លើយតបពិតៗ ទៅនឹងស្ថានភាពសង្គម បរិស្ថាន នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង។ ដំណើរការពិនិត្យលើសេចក្តីព្រាងលើកទី១០នេះ ក្រុមយើងបានធ្វើឡើងមាន៣ដំណាក់កាលធំរួមមាន៖

១. ការពិនិត្យនិងផ្តល់យោបល់តាមវិស័យ/ផ្នែក ដោយអ្នកជំនាញការឯករាជ្យ និង អង្គការសង្គមស៊ីវិល។

២. ការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍និងបណ្តាញសង្គមស៊ីវិល នៅថ្ងៃ ២១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៨ ដោយមានការចូលរួមសរុបប្រមាណ៦៥ នាក់ (ស្ត្រី២៥នាក់)។

៣. ការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ បូកសរុបនិងសំយោគពីអ្នកជំនាញឯករាជ្យ និងការពិនិត្យដោយក្រុមតូចនៃបណ្តាញមុននឹងដាក់ជូនក្រុមមេធាវីវិស្ណុ និង ក្រសួងបរិស្ថាន ។

យោងតាមដំណើរការខាងលើ យើងទទួលបានលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា ដែលជាសំណូមពរចាំបាច់មួយចំនួនសម្រាប់ក្រុមមេធាវីវិស្ណុ និងក្រសួងបរិស្ថានធ្វើការពិចារណា និងដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងក្រមបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។ ទាំងនេះជាសេចក្តីសង្ខេបរួមនូវចំណុចដែល គួរពិចារណា ចំណែកមតិយោបល់លំអិតតាមមាត្រានិមួយៗនិងមានភ្ជាប់ជូនឯកសារតាមផ្នែក/វិស័យ។

មតិយោបល់និងការកែសម្រួលសង្កត់ធ្ងន់លើ (១) គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (FPIC) , (២) ការចូលរួមជាសាធារណៈ , (៣) ការវាយតំលៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ, (៤)ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ, (៥) តំបន់ការពារធម្មជាតិ, (៦) ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា , និង (៧) មតិយោបល់ផ្សេងៗ ។ ការវាយតម្លៃជារួមចំពោះការដាក់បញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលក្នុងសេចក្តីព្រាងទី១០ គឺមានដូចខាងក្រោម៖

១. **គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ (FPIC)៖** គឺមានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល ប្រមាណ ៦៥% ដូចមានចែងក្នុងមាត្រាទី១៧, ២៤, ២៦, ២៧, និង មាត្រាផ្សេងៗទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ។

មតិយោបល់បន្ថែមគឺ សូមបញ្ចូល ទាំង ជនជាតិដើមភាគតិច និង ជនជាតិខ្មែរ ដែលរងផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់ និង ប្រយោល ដើម្បីទទួលបានព័ត៌មានពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍។ ចំពោះមាត្រា៣០ ស្នើឱ្យផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់សហគន៍ធ្វើការសម្រេចចិត្ត ព្រមទាំងបន្ថែមពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិ <u>សង្គម វប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច </u>ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការគំរាមកំហែង ការបោកបញ្ឆោត ឬការបង្ខិតបង្ខំពីការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មី ករណីដែលតម្រូវឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការលេចធ្លាយឧស្ម័នពុល តំបន់អសន្តិសុខ តំបន់មានគ្រោះមហន្តរាយធ្ងន់ធ្ងរ ជាដើម។ ចំពោះមាត្រាមួយចំនួនដែលត្រូវបានដកចេញនិងកែសម្រួល សង្គមស៊ីវិលយើងខ្ញុំស្នើឱ្យមានការពិនិត្យបន្ថែមលើមតិយោបល់ដែលមានក្នុងសេចក្តីព្រាងទី ៩.១ និងមតិយោបល់បន្ថែមលើសេចក្តីព្រាងទី១០នេះ។

២. **ការចូលរួមជាសាធារណៈ ៖** មានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល ប្រមា ៦០% ដោយបង្ហាញពីការផ្តល់ឱកាសដល់សាធារណៈជន និង អ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗចូលរួមផ្តល់តិយោបល់លើគម្រោងអភិវឌ្ឍនានា។ មតិយោបល់បន្ថែមសំខាន់នោះគឺ ចំពោះការចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ គឺតម្រូវឱ្យធ្វើរបាយការណ៍ជាលាយល័ក្ខអក្សរផ្ញើរទៅជូនអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដើម្បីធានាពីការចូលរួមដឹងលឺពីផលប៉ះពាល់ ក៏ដូចជាផលចំណេញដែលបានពីគម្រោង ជាពិសេស គឺត្រូវធានាថាមានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងមានការផ្តល់ឱកាសឱ្យសមាជិកសហគមន៍ ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ក្តី ឬដោយប្រយោលក្តីបានចូលរួមពេញលេញក្នុងការសម្តែង មតិ និងផ្តល់មតិយោបល់ប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាព។ ក្នុង មាត្រាទី ២៣ ស្នើឱ្យ បញ្ចូល ចំណុចមួយទៀតគឺ <u>រាល់គម្រោងអភិវឌ្ឍ និងផែនការវិនិយោគបាននិងកំពុងអនុវត្ត ដោយពុំមានការចូល រួមជាសាធារណៈ ឬមិនបានពេញលេញត្រូវផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ន និង ត្រូវរៀបចំផែនការនិងអនុវត្ត ការចូលរួមជាសាធារណឱ្យបានពេញលេញក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីក្រមនេះចូលជាធរមាន។</u>

៣. **ការវាយតំលៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ៖** គឺមានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល ប្រមាណ ៦០%។ មតិយោបល់សំខាន់ក្នុងប្រធានបទនេះដែលត្រូវពិចារណា គឺ ត្រូវធានាថាមានការចូលរួមពីសាធារណៈជន និងក្រុមប្រឹក្សាឯករាជ្យ និងគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជា យុទ្ធសាស្ត្រ ហើយ <u>ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការគិតគូរពី យេនឌ័រ ស្ត្រី កុមារ ជនពិការចាស់ជរា គួរ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលធ្វើការវិភាគក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ</u>។ ចំណុចបន្ថែមក្នុងមាត្រា៦៦ គឺ ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវមានភារៈកិច្ច និងទទួលខុសត្រូវចំពោះការ <u>បង្កើតគណៈកម្មការជំនាញត្រួតពិនិត្យតាមការចាំបាច់</u> ។

៤. **ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ៖** គឺមានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលប្រមាណ ៧៣%។ ទាក់ទងនឹង **ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ** ច្បាប់គ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ គោលការណ៍សេនដាយ (Sendai

Framework) គួរដាក់បញ្ចូលបន្ថែមក្នុងក្រមទាំងនេះ ជាពិសេសគឺ ការធានាថាមានកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ការអនុវត្ត CCA & DRR ដែលជាការវិភាជន៍ថវិការបស់ជាតិដាច់ដោយឡែក ដើម្បីប្រើប្រាស់លើការងារគ្រប់គ្រង និង ការឆ្លើយតបហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ដោយមិនចាំបាច់ត្រូវរង់ចាំជំនួយពីខាងក្រៅដើម្បីរួមបញ្ចូលជាមួយថវិការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់។

៥. **តំបន់ការពារធម្មជាតិ ៖** គឺមានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល តិចជាង ៥០%។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រុមពិភាក្សាបានពិនិត្យឃើញមានការកែលម្អចំពោះមាត្រាមួយចំនួនដូចជា មាត្រា៣៣៧ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ គឺបានបញ្ជាក់បន្ថែមពីដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងរបស់ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកព្រៃឈើ, មាត្រា៣៦៨ ស្តីពីសកម្មភាពដែលតម្រូវឱ្យមានលិខិតអនុញ្ញាត, មាត្រា ៣៧២ និង ៣៧៣ គឺបកស្រាយបានក្បោះក្បាយ។ យើងខ្ញុំសូមស្នើ សុំឱ្យមានការពិភាក្សា និង ពិនិត្យលើមតិយោបល់លំអិតរបស់សង្គមស៊ីវិលបន្ថែម ជាពិសេសគឺ អង្គការ WWF និង RECOFTC ដើម្បីបញ្ចូលនៅកន្លែងខ្វះចន្លោះនៃសេចក្តីព្រាងទី១០។

៦. **ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ៖** គឺមានការកែប្រែ និងបញ្ចូលមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលតិចជាង ៥០%។ ដោយសង្កេតឃើញថា រវាងសេចក្តីព្រាងទី៩.១ និង ទី១០ គឺមានភាពខុសគ្នាច្រើន និង មានការដកចេញមាត្រាមួយចំនួនធំ។ ចំនុចសំខាន់គឺ មាត្រា ៣១៦, មាត្រា៣១៧, មាត្រា ៣២០, មាត្រា ៣២៦, និងផ្នែកទាក់ទងនៃមាត្រាទាំងនេះទៅនឹង មាត្រាទី ១០៦៣ នៃគន្ថី ១២។ ក្នុងមាត្រា ៣១៧ មាត្រាទ ៣២០ និង មាត្រា ៣២៦ គប្បីធ្វើការកែលំអបន្ថែមចំពោះស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរួមបញ្ចូល សហគមន៍ និង អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដែលបានចូលរួមគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ។ មាត្រាទី ១០៦៣ អំពីអវសានប្បញ្ញត្តិ ចំពោះការធ្វើនិរាករណ៍រាល់បទប្បញ្ញតិទាំងឡាយណាដែលផ្ទុយពីក្រមនេះ គួរ កែសម្រួល ទៅពាក្យ <u>ការធ្វើវិសោធនកម្ម</u> ។

៧. **មតិយោបល់ផ្សេងៗបន្ថែម ៖**

- ជាទូទៅនៅមានកំហុសអក្ខរាវិរុទ្ធ ឃ្លាឃ្លោង ជាពិសេសសូមពិនិត្យកែសម្រួលឃ្លា ល្បះឱ្យមានលក្ខណៈនិងបែបបទជាភាសាខ្មែរផ្លូវការ(វិធានច្បាប់) ជាជាងប្រើប្រាស់ទម្រង់អង់គ្លេស បែបអសកម្មលើប្រធានបទ។
- ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ច្បាប់គ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ គោលការណ៍សេនដាយ (Sendai Framework) គួរដាក់បញ្ចូលបន្ថែមក្នុងក្រមទាំងនេះ ជាពិសេសគឺ ការធានាថាមានកញ្ចប់ថវិកា សម្រាប់ការអនុវត្ត CCA & DRR ដែលជាការវិភាជន៍ថវិការបស់ជាតិដាច់ដោយឡែក ដើម្បីប្រើប្រាស់លើការងារគ្រប់គ្រង និង ការឆ្លើយតបហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ដោយមិនចាំបាច់ត្រូវរង់ចាំជំនួយពីខាងក្រៅដើម្បីរួមបញ្ចូលជាមួយថវិការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់។
- ចំពោះការចូលរួមជាសាធារណៈ គឺតម្រូវឱ្យមានការចូលរួមទាំងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និង សហគមន៍រងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និង ដោយប្រយោល ហើយមានការចូលរួម

គ្រប់ដំណាក់កាលនៃការអនុវត្តគម្រោង រួមមាន ១. ដំណាក់កាលសិក្សាស្រាវជ្រាវបឋម   ២. ដំណាក់កាលរៀបចំគម្រោង និង ៣ ដំណាក់កាលអនុវត្ត និង ៤. ដំណាក់កាលបញ្ចប់គម្រោង

- ចំពោះការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើធនធានធម្មជាតិ គឺត្រូវធ្វើការកែលម្អ ទាក់ទងនឹងការកំណត់វិសាលភាព និង ដែនសមត្ថកិច្ចនៃស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធក្នុងការធ្វើការរួមគ្នា ដើម្បីជៀសវាងការជាន់តួនាទីរវាងស្ថានប័នមួយទៅស្ថាប័នមួយទៀត។ ជាងនេះទៅទៀត ត្រូវផ្តល់សិទ្ធិឱ្យសហគមន៍ចូលរួមជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល និង ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយចីរភាព។
- សូមរក្សាមាត្រា២០ ចាស់ ក្នុងសេចក្តីព្រាងទី ៩.១) ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់នឹងកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ) តាមសំណូមពរកំណែប្រែថ្មី/ក្នុងមាត្រា២០ នៃពង្រាងទី ៩១.។
- មាត្រា៣៥. ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ស្នើពិចារណាដាក់បញ្ចូល *លក្ខខណ្ឌការងារសម្រាប់កិច្ចដំណើរការការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន របាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន*
- មាត្រា៦៣នីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន . លើចំណុច៖ (i) ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធអាចរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន និង (ii) នីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។ ចំណុចពិចារណា៖ តើនីតិវិធីនេះ គួរតែមានកំណត់ពេលវេលានៃការឆ្លើយតបដែរឬទេ ?ហើយតើនីតិវិធីនេះ សមស្របសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋានដែរឬទេ) គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ?
- គន្ទីទី២ មាតិកាទី២ ជពូកទី៣៖ កិច្ចដំណើរការនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន មាត្រា ១០៩ ដល់មាត្រា១៣៥ - តាមមតិយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងទី៩.១ ស្នើសុំឱ្យមានការចូលរួមជាសាធារណៈ នៅក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដោយឡែកនៅក្នុងជំពូកទី៣ នេះមិនមានការបញ្ជាក់ពីការចូលរួមជាសាធារណៈ ជំពូកទី៥ ការចូលរួមជា) ។ ការចូលរួមជាសាធារណៈ មានតែនៅក្នុងដំណាក់កាល(សាធារណៈ ត្រូវបានលុបចោល (មាត្រា១១៥) កំណត់វិសាលភាពដំណាក់កាលការវាយតម្លៃលើរបាយការណ៍ មាត្រា) (១២៣តែប៉ុណ្ណោះ

- ស្នើសុំឱ្យមានការពិចារណាបន្ថែមក្នុងពង្រាងបន្ទាប់ទាក់ទង នឹងការចាត់វិធានការ និងយន្តការនានា ក្នុងការគ្រប់គ្រង និង ការអនុវត្ត ការប្រើប្រាស់សារធាតុគីមីកសិកម្មដែលបំពុលដល់ដី និង ទឹក។

(ចំពោះមតិយោបល់លំអិត សូមពិនិត្យក្នុងតារាងមតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ដែលមានភ្ជាប់ជូនជាមួយ)

មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល

លើសេចក្តីព្រាងទី១0នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រធានបទ៖ ការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថាន

លរ NO	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក លើពង្រាងទី៩.១ **Book/Title** **(Copy and Paste from Environment Code)**	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១	សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០ (CSO Suggestions)
១	**មាត្រា៥** ._ គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលអាចទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ ឬប្រយោល ដោយសារការសម្រេចចិត្តណាមួយទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ មានសិទ្ធិចូលរួមផ្តល់មតិយោបល់ទាន់ពេលវេលា និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មាន មុនពេលដែលការសម្រេចចិត្តនោះត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈដំណើរការមួយប្រកបដោយតម្លាភាព ការចូលរួម និងគណនេយ្យភាព ។	**មាត្រា៥** ._ គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលអាចទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ ប្រយោល ឬចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការសម្រេចចិត្តណាមួយទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ មានសិទ្ធិចូលរួម ផ្តល់មតិយោបល់ទាន់ពេលវេលា និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មាន មុនពេលដែលការសម្រេចចិត្តនោះត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈដំណើរការមួយ ប្រកបដោយតម្លាភាព ការចូលរួម និងគណនេយ្យភាព។	មិនបានទទួលយកការកែសម្រួល ស្នើឱ្យពិនិត្យបន្ថែមមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១ គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ស្ថាប័នសាធារណៈត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងផ្តល់ឱកាសឲ្យសមាជិកសហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ទោះបីជាដោយផ្ទាល់ក្តី ឬដោយប្រយោលក្តីបានចូលរួមពេញលេញក្នុងការសម្តែងមតិ និងផ្តល់មតិយោបល់ប្រកបដោយតម្លាភាពនិងគណនេយ្យភាព។ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលអាចទទួលរងនូវផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ ប្រយោល ឬចាប់អារម្មណ៍ក្នុងការសម្រេចចិត្តណាមួយទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ មានសិទ្ធិចូលរួមពេញលេញក្នុងការផ្តល់មតិយោបល់ទាន់ពេល

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>វេលា និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មាន មុនពេលដែលការសម្រេចចិត្តនោះត្រូវបានធ្វើឡើង តាមរយៈដំណើរការមួយប្រកបដោយតម្លាភាព ការចូលរួម និងគណនេយ្យភាព។</td></tr>
<tr><td>២</td><td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មី

មាត្រាទី៧ គោលការណ៍នៃការទទួលបានដំណោះស្រាយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព
បុគ្គលគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយផ្នែករដ្ឋបាល និងផ្នែកតុលាការ ឬក៏មធ្យោបាយសមស្របដទៃទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងវិវាទបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ប្រកបដោយ<u>យុត្តិធម៌</u>និងប្រសិទ្ធភាព ។
យន្តការដោះស្រាយវិវាទ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមិនលម្អៀង ត្រូវរៀបចំឡើង ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអនុវត្តច្បាប់និង ផ្តន្ទាទោសចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូប ដែលបង្កការខូចខាតដល់បរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ។

មាត្រា៨ ._ គោលការណ៍<u>អ្នកបង្កហេតុឲ្យមានការខូចខាតបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ</u>
~~អ្នកបំពុលត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងលើតម្លៃនៃការបំពុល~~
បុគ្គលគ្រប់រូប ដែលបានបង្កឲ្យមានការខូចខាតចំពោះបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលបន្ទុកបង់ថ្លៃចំណាយ<u>ទាំងស្រុង</u>លើការជួសជុល និងវិធានការទប់ស្កាត់ បញ្ចៀស និងកាត់បន្ថយការខូចខាតបរិស្ថាននិងធនធានធម្មជាតិ។
(ការបកតាមភាសាអង់គ្លេសត្រឹមត្រូវ តែអត្ថន័យជាភាសាខ្មែរមិនត្រឹមត្រូវ)

មាត្រា៩ ._ គោលការណ៍<u>បង្ការនិង</u>នៃការប្រុងប្រយ័ត្នជាមុន
~~ក្នុងករណីដែលមានការគំរាមកំហែង ឬ ការខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះបរិស្ថាន ដែលមិនអាចជួសជុលឡើងវិញបាន កង្វះខាតភាពប្រាកដប្រជាផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រ មិនត្រូវយកមកធ្វើជាមូលហេតុ ក្នុងការពន្យារពេលនៃការចាត់វិធានការ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការខូចខាតដល់បរិស្ថានបានឡើយ។~~</td></tr>
</table>

	<u>ត្រូវមានវិធានបង្ការនិងប្រុងប្រយ័ត្នជាមុន រាល់សកម្មភាពទាំងឡាយ ដែលមិនមានភាពច្បាស់លាស់ឬកង្វះខាតពត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ ពីការប៉ះពាល់បរិស្ថាន ជាពិសេសការគំរាមកំហែងឬការខូចខាតធ្ងន់ធ្ងរចំពោះបរិស្ថាន ដែលមិនអាចធ្វើឲ្យត្រឡប់ដូចភាពដើមបាន ឬបាត់បង់វត្តមានជាអចិន្ត្រៃយ៍។</u> (ពិបាកយល់ណាស់ឃ្លានេះ គួរកែសម្រួល ដោយសូមកែសម្រួលទាំងស្រុង) **មាត្រា១២** ._គោលការណ៍នៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដោយផ្អែកលើភស្តុតាង ចំណុចស្នើឱ្យពិចារណា៖ <u>ការធ្វើការសម្រេចចិត្តទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ត្រូវមានមានតម្លាភាព និងផ្អែកលើភស្តុតាងជាមូលដ្ឋាន ដោយប្រើប្រាស់ព័ត៌មានដ៏ប្រសើរបំផុតដែលអាចស្វែងរកបាន ។ ព័ត៌មានទាំងនោះ អាចមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ឬបច្ចេកទេស និងអាចជាទិន្នន័យដែលប្រមូលបានមកពីសហគមន៍ និងចំណេះដឹងរបស់ជនជាតិដើមម្ចាស់ស្រុកផងដែរ ។</u> (សំណូមពរសូមយកតាមមាត្រាចាស់នៃកំណែ៩.១ វិញ។) **មាត្រាទី ១៣ នៃពង្រាងទី១០** **មាត្រា១៣ ._ គោលការណ៍សមភាពយេនឌ័រក្នុងការធ្វើសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ** សមភាពយេនឌ័រ និងការចូលរួមរបស់ស្ត្រីទាក់ទងនឹងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹង បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលបានការលើកកម្ពស់ និងការលើកទឹកចិត្ត ។ <u>(មិនទាន់ពេញលេញសូមបន្ថែមអត្ថន័យ)</u>		
៣	**មាត្រា១៨** ._ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សកម្មភាព ឬ គម្រោងដែលស្នើសុំ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ដីធ្លី ឬធនធានដទៃទៀត ជា ពិសេស ដែលទាក់ទងទៅនឹងការអភិវឌ្ឍ ការប្រើប្រាស់	**មាត្រា១៨** ._ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សកម្មភាព ឬ គម្រោងដែលស្នើសុំ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ដីធ្លី ឬធនធានដទៃ	ក្នុង មាត្រាទី ១៧ និង មាត្រាទី២៦ នៃពង្រាងទី១០ ស្នើឱ្យពិនិត្យបន្ថែមមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១ ស្នើបន្ថែមដូចខាងក្រោម៖ **មាត្រា២៦** ._ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ

	និងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលនូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។	ទៀត ជាពិសេស ដែលទាក់ទងទៅនឹងការអភិវឌ្ឍ ការប្រើប្រាស់ និងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលនូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ របស់ជនជាតិដើមភាគតិច <u>នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃគម្រោងដែលស្នើរឡើង រួមមាន ១) ដំណាក់កាលសិក្សាស្រាវជ្រាវបឋម ២) ដំណាក់កាលរៀបចំគម្រោង និង ៣) ដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង និង ៤) ដំណាក់កាលបញ្ចប់គម្រោង។</u>	ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច មិនត្រូវឯកភាពលើគម្រោងស្នើសុំ ដែលអាចប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ចំពោះ ដីធ្លី និងធនធានរបស់<u>សហគមន៍មូលដ្ឋាន និង</u>ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយបានឡើយ ។ ការយល់ព្រមរបស់<u>សហគមន៍មូលដ្ឋាន និង</u>ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវធ្វើឡើងដោយមតិភាគច្រើនដាច់ខាតនៃ<u>សហគមន៍មូលដ្ឋាន និង</u>ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងស្នើសុំ ឬការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចនេះ ។
៤	**មាត្រា២១** ._ សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈ រូបវន្តបុគ្គលគ្រប់រូប មានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈតាមរយៈដូចខាងក្រោម ។ រូបវន្តបុគ្គលគ្រប់រូប អាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងការចូលរួមសាធារណៈ តាមរយៈ ៖ ១- រាយការណ៍ទៅកាន់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីសកម្មភាព ឬការសម្រេចចិត្តណាមួយ ដែលអាចនឹងមានផលប៉ះពាល់ទៅលើបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ ២- លើកឡើងនូវសំណួរ និងស្នើឲ្យមានការបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់អំពីការ	**មាត្រា២១** ._ សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈ រូបវន្តបុគ្គលគ្រប់រូប មានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈតាមរយៈដូចខាងក្រោម ។ រូបវន្តបុគ្គលគ្រប់រូប អាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ក្នុងការចូលរួមសាធារណៈ តាមរយៈ ៖ ១- រាយការណ៍ទៅកាន់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដោយ<u>ផ្ទាល់មាត់ និង ជាលាយលក្ខអក្សរ</u> ដើម្បីធ្វើការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីសកម្មភាព ឬការសម្រេចចិត្តណាមួយ ដែលអាចនឹងមាន	មិនបានទទួលយកការកែសម្រួល ស្នើឱ្យពិនិត្យបន្ថែមមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី៩.១ ស្នើកែប្រែដូចខាងក្រោម៖ **មាត្រា២១ ._ សិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈ** បុគ្គលគ្រប់រូប មានសិទ្ធិចូលរួមជាសាធារណៈ និងអាចអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដូចខាងក្រោម ៖ ១- រាយការណ៍<u>*ផ្ទាល់មាត់ ឬជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ*</u> ទៅកាន់អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ និងផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីសកម្មភាព ឬការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចណាមួយ ដែលអាច

	ជំទាស់ និងការជួបប្រជុំ ដើម្បីពិភាក្សា ដោយគ្មានអំពើហិង្សា អំពីសកម្មភាព ឬ សេចក្តីសម្រេចណាមួយ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ និង ៣- ដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬណ្តឹងជំទាស់ទៅនឹងសកម្មភាព ឬសេចក្តីសម្រេច ទៅកាន់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ក្រុមការងារដោះស្រាយវិវាទបរិស្ថាន ឬ តុលាការមានសមត្ថកិច្ច ស្របទៅតាមបទប្បញ្ញត្តិ ដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី៩នៃក្រមនេះ ។	ផលប៉ះពាល់ទៅលើបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ ២- លើកឡើងនូវសំណួរ ស្នើឱ្យមានការបកស្រាយ ធ្វើការតវ៉ា និងចូលរួមពិភាក្សា អំពីសកម្មភាព ឬ សេចក្តីសម្រេចណាមួយ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ *ទទួលបានព័ត៌មាន និងមានការចូលរួមទាន់ពេលវេលា ក្នុងការពិភាក្សា និងផ្តល់មតិយោបល់ សម្រាប់សេចក្តីសម្រេចណាមួយ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។* ៣- ដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬប្តឹងតវ៉ានឹងសកម្មភាព ឬសេចក្តីសម្រេច ស្របតាមយន្តការដោះស្រាយវិវាទបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដូចមានចែងក្នុង គន្ថីទី៩នៃក្រមនេះ ។	នឹងមានផលប៉ះពាល់ទៅលើបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ ២- លើកឡើងនូវសំណួរ ស្នើឱ្យមានការបកស្រាយ ធ្វើការតវ៉ា និងចូលរួមពិភាក្សា អំពីសកម្មភាព ឬ សេចក្តីសម្រេចណាមួយ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ *ទទួលបានព័ត៌មាន និងមានការចូលរួមទាន់ពេលវេលា ក្នុងការពិភាក្សា និងផ្តល់មតិយោបល់ សម្រាប់សេចក្តីសម្រេចណាមួយដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។* ៣- ដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬប្តឹងតវ៉ានឹងសកម្មភាព ឬសេចក្តីសម្រេច ស្របតាមយន្តការដោះស្រាយវិវាទបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដូចមានចែងក្នុង គន្ថីទី៩នៃក្រមនេះ ។
	មតិយោបល់ថ្មី **មាត្រា២២** ._ សិទ្ធិទទួលបានការការពារចំពោះការគំរាមកំហែង និងការសងសឹក		

	បុគ្គលគ្រប់រូបដែលអនុវត្តសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈដូចមានចែងក្នុងមាត្រា២១ខាងលើ ត្រូវរួចផុតពីការគំរាមកំហែង និងការសងសឹកតាមគ្រប់មធ្យោបាយនានា ។ រាល់សកម្មភាពក្នុងការចូលរួមជាសាធារណៈដែលស្របតាមមាតិកានេះ មិនត្រូវទទួលរងការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬប្រឈមនឹងបណ្តឹងទាមទារផ្នែករដ្ឋប្បវេណីណាមួយឡើយ ។ ~~សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការការពារពីការគំរាមកំហែង ឬ ការសងសឹក ចំពោះការចូលរួមជាសាធារណៈ មិនត្រូវរួចផុតពីការចោទប្រកាន់ពីបទព្រហ្មទណ្ឌ ឬបណ្តឹងទាមទារផ្នែករដ្ឋប្បវេណីឡើយ ក្នុងករណីដែលបុគ្គលដែលបានចូលរួមជាសាធារណៈប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយដូចមានចែងក្នុងក្រមនេះ ឬក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឬបង្កឲ្យមានអំពើអនីត្យានុកូលណាមួយ ដូចមានចែងនៅក្នុងក្រមរដ្ឋប្បវេណី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។~~ (សំណូមពរលុប ឃ្លាខាងលើនេះចោល ពីព្រោះនិយាយទៅមក ឲ្យសិទ្ធិផងនិងគាប/បិទផង(ដូចមិនត្រឹមត្រូវ)។ ប្រសិនបើបញ្ហាជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដូចនេះវាជាការកំណត់នៅក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌរួចទៅ។ មិនចាំបាច់លើកទៀតទេ ហាក់ដូចជាស្មួននិងមិនមានសុគតភាព។)		
៥	**មាត្រា២៤** ._ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ មុននឹងធ្វើការសម្រេចចិត្ត ឬឯកភាពណាមួយ ដែលស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវយល់ស្របថាការចូលរួមជាសាធារណៈដែលពេញលេញ បានកើតមានឡើង ដូចខាងក្រោម៖ ក- ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវបានលើកបង្ហាញតាមមធ្យោបាយសមស្រប ដោយស្របទៅនឹងតម្រូវការរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។	**មាត្រា២៤** ._ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ មុននឹងធ្វើការសម្រេចចិត្ត ឬឯកភាពណាមួយ ដែលស្ថិតក្រោមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវយល់ស្របថាការចូលរួមជាសាធារណៈដែលពេញលេញ បានកើតមានឡើង ដូចខាងក្រោម៖ ក- ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវបានលើកបង្ហាញតាមមធ្យោបាយសមស្រប ដោយស្របទៅនឹងតម្រូវការរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។	បានទទួលយកការកែសម្រួលក្នុងមាត្រាទី ២៣ ប៉ុន្តែមិន ទាន់ដាក់បញ្ចូលយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងទី៩.១ សម្រាប់ការធ្វើប្រតិសកម្មចំពោះគម្រោងអភិវឌ្ឍ និងផែនការវិនិយោគបាននិងកំពុងអនុវត្ត **មាត្រា២៣** ._ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ មុននឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេច ឬឯកភាពលើបញ្ហាណាមួយពាក់ព័ន្ធនឹងក្រមនេះ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងម្ចាស់គម្រោងទាំងអស់ ត្រូវបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ដូចខាងក្រោម៖

	ខ- អ្នកពាក់ព័ន្ធមានពេលវេលា និងឱកាសគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការពិចារណាទៅលើព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនេះ ។ គ- អ្នកពាក់ព័ន្ធអាចដាក់ជូនមតិយោបល់ ធាតុចូល និងសំណូមពរនានាទៅកាន់ក្រសួង ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធ មុននឹង ការសម្រេចចិត្ត ឬការឯកភាព ត្រូវបានឡើង ។ ឃ- ក្រសួង ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធបានដោះស្រាយទៅលើមតិយោបល់ ធាតុចូល និងសំណូមពរនានានេះដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ង- ការចូលរួមជាសាធារណៈត្រូវមានលក្ខណៈសមស្រប និងដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត ឬការផ្តល់ការឯកភាពណាមួយ ។	ខ- អ្នកពាក់ព័ន្ធមានពេលវេលា និងឱកាសគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការពិចារណាទៅលើព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនេះ ។ គ- អ្នកពាក់ព័ន្ធអាចដាក់ជូនមតិយោបល់ ធាតុចូល និងសំណូមពរនានា ទៅកាន់ក្រសួង ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធ មុននឹង ការសម្រេចចិត្ត ឬការឯកភាព ត្រូវបានឡើង ។ ឃ- ក្រសួង ស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធបានដោះស្រាយទៅលើមតិយោបល់ ធាតុចូល និងសំណូមពរនានានេះដែលធ្វើឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ង- ការចូលរួមជាសាធារណៈត្រូវមានលក្ខណៈសមស្រប និងដើម្បីធ្វើការសម្រេចចិត្ត ឬការផ្តល់ការឯកភាពណាមួយ ។ ច. រាល់គម្រោងអភិវឌ្ឍ និងផែនការវិនិយោគបាននិងកំពុងអនុវត្ត ដោយពុំមានការចូលរួមជាសាធារណឬមិនបានពេញលេញ ត្រូវតែរៀបចំផែនការនិងអនុវត្តការចូលរួមជាសាធារណឲ្យបានពេញលេញក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ បន្ទាប់ចូលធរមាននៃក្រមនេះ ។	*ផែនការសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវកំណត់ និងរៀបចំឡើង ដើម្បីធានាថាអ្នកពាក់ព័ន្ធ អ្នកទទួលរងផលប៉ះពាល់ និងភាគីដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ ចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ និងសកម្ម។* ១- អ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវទទួលបានការជូនដំណឹង និងពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធ ។ ២- អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវទទួលបានព័ត៌មានចាំបាច់ ។ ការផ្តល់ព័ត៌មានទាំងនោះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អំពីភាសាដែលអាចយល់បាន និងវប្បធម៌របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ៣- ចំណេះដឹងខាងផ្នែកបច្ចេកទេស វិទ្យាសាស្ត្រ និងចំណេះដឹងលក្ខណៈប្រពៃណីនៃសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវយកជាមូលដ្ឋានក្នុងការបង្កើតគម្រោង ផែនការសកម្មភាព និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។ ៤- កិច្ចដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អំពីតម្រូវការ និងតម្លៃរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។

			៥- អ្នកពាក់ព័ន្ធត្រូវទទួលបានពេលវេលាសមស្រប និងត្រឹមត្រូវ ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃ និងឆ្លើយតបចំពោះព័ត៌មានទាក់ទងនឹងគម្រោងស្នើសុំសកម្មភាព ផែនការ ឬសេចក្តីសម្រេចណាមួយ ។ ៦- កម្រិតនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវស្របតាមកម្រិតនៃការចាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ៧- ដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវមានភាពបត់បែន និងអាចកែសម្រួលបាន ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការរំពឹងទុកដែលសមហេតុផលរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ~~៧- កិច្ចដំណើរនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវមានលក្ខណៈបត់បែន និងអាចសម្របសម្រួលបាន ស្របតាមការរំពឹងទុករបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។~~ (ចំណុចលេខ៧ គួរតែលុបចេញ ការដែលបញ្ជាក់ថាមានការបត់បែន នោះហាក់ដូចជាពុំមានន័យក្នុងផ្លូវច្បាប់ ឬអាចបើកឲ្យមានការគិតនិងធ្វើផ្សេងទៅវិញ) ៨- គ្រប់មតិយោបល់របស់សាធារណជន ត្រូវទទួលបានការពិចារណានៅក្នុងដំណើរការនៃ

			ការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ។ ការទទួលយក ឬ បដិសេធចំពោះមតិយោបល់ខាងលើនេះ ត្រូវបញ្ជាក់ហេតុផលសមរម្យ ។ *រាល់ព័ត៌មាន និងលទ្ធផលនៃកិច្ចដំណើរការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ស្របទៅតាមកម្រិត និងការរំពឹងទុករបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។* ៩- រាល់គម្រោងអភិវឌ្ឍ និងផែនការវិនិយោគបាននិងកំពុងអនុវត្ត ដោយពុំមានការចូលរួមជាសាធារណឫមិនបានពេញលេញត្រូវផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ន និង ត្រូវរៀបចំផែនការនិងអនុវត្តការចូលរួមជាសាធារណឲ្យបានពេញលេញក្នុងរយៈពេល៦០ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីក្រមនេះចូលជាធរមាន។
៦	**មាត្រា២៥** ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ត្រូវបង្កើតលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមសាធារណៈ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ត្រូវបង្កើតលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ទាក់ទងនឹងវិស័យនីមួយរបស់ខ្លួន ស្របតាម បទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងមាតិកានេះ ។	**មាត្រា២៥** ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ត្រូវបង្កើតលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមសាធារណៈ និងបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផល សំរាប់ការចូលរួមជាសធារណៈ។ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ត្រូវបង្កើតលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារ	ក្នុងពង្រាងទី១០ មាត្រាទី២៤ មិនទាន់ដាក់បញ្ចូលយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងទី៩.១ **សំណូមពរបន្ថែម៖** មាត្រា២៤ ._ **នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ** ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមសាធារណៈ *ចំពោះដំណើរការ និងសេចក្តីសម្រេចពាក់ព័ន្ធនឹង បរិស្ថាន និង*

		ណៈ ទាក់ទងនឹងវិស័យនីមួយរបស់ខ្លួន ស្រប តាម បទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងមាតិកានេះ ។	*ធនធានធម្មជាតិ ដោយបង្កឱ្យមានលក្ខណៈ និងបរិយាកាស អំណោយផល សម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ*។ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ ទាក់ទងនឹងវិស័យនីមួយៗរបស់ខ្លួន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៅក្នុងមាតិកានេះ ។
៧	**មាត្រា២៦** ._ ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃជនជាតិដើមភាគតិច ម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ និងត្រូវតែទទួលបាននូវការយល់ព្រមដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ពួកគេ មុនពេលដែលសេចក្តីសម្រេចនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ។ ការចូលរួមត្រូវតែផ្តល់ជូនឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ហើយអ្នកចូលរួមត្រូវទទួលបានការជូនដំណឹងពេញលេញអំពីព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នៅក្នុងទម្រង់ និងភាសាដែលសមរម្យ ។	**មាត្រា២៦** ....ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃជនជាតិដើមភាគតិច ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសអំណោយផលឱ្យមានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនិងពេញលេញរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច លើសពី ២ភាគ៣ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។ ជនជាតិដើមភាគតិចដែលអាចរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងស្នើរសុំ មានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការចូលរួមនៅគ្រប់ដំណាក់កាលរបស់គម្រោង ដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំ ឬការគម្រាមកម្ហែង។	ក្នុងពង្រាងទី១០ មាត្រាទី២៧ ស្នើឱ្យពិនិត្យបន្ថែមមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី៩.១

<table>
<tr>
<td>៨</td>
<td>មាត្រា២៨ ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហាគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបង្កើតឧបករណ៍គតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមជាសាធារណៈរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងការសម្រេចចិត្ត ដែលប៉ះពាល់ដល់ដី និងសហាគមន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។</td>
<td>មាត្រា២៨ ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហាគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច

ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបង្កើតឧបករណ៍គតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីអំណោយផលសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមជាសាធារណៈរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងការសម្រេចចិត្ត ដែលប៉ះពាល់ដល់ដី និងសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានសហាគមន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។</td>
<td>ស្នើដាក់បញ្ចូល៖

មាត្រា២៨ ._ នីតិវិធីនៃការចូលរួមរបស់សហាគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច

នីតិវិធីនៃការពិគ្រោះយោបល់ ការចូលរួម និងយល់ព្រមចំពោះការធ្វើសេចក្តីសម្រេច ដែលប៉ះពាល់ចំពោះដីធ្លី និងធនធានរបស់សហាគមន៍មូលដ្ឋាន និងជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដោយមានលក្ខណៈសមស្រប និងធានាបាននូវបុព្វសិទ្ធិ និង សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់ពួកគាត់ ។</td>
</tr>
<tr>
<td>៩</td>
<td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មី នៃពង្រាងទី១០
មាត្រា៣៣ ._ កាតព្វកិច្ចក្នុងការបើកបង្ហាញ និងដាក់ព័ត៌មានឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន
គ្រប់ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបើកបង្ហាញព័ត៌មាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៥ នៃក្រមនេះ ឱ្យ យ៉ាងហោចណាស់ ៣០ថ្ងៃនៃថ្ងៃធ្វើការ ដើម្បីឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន មុនពេលចេញ៖

មាត្រា៣៥ ._ ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ
ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិមានដូចខាងក្រោម៖
ស្នើពិចារណាដាក់បញ្ចូលលក្ខខណ្ឌការងារសម្រាប់កិច្ចដំណើរការការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន របាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន</td>
</tr>
</table>

	១៣- រាល់ព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ~~កំណត់ដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក~~ ~~បរិស្ថាន~~ ដែលមិនស្ថិតក្នុងប្រភេទព័ត៌មានសម្ងាត់ដែលកំណត់ដោយក្រមនេះ។ **មាត្រា៣៦** ._ ព័ត៌មានសាធារណៈ **ជំពូកទី២៖ ការផ្តល់ព័ត៌មានដោយរាជរដ្ឋាភិបាល** **ផ្នែកទី១៖ ការផ្តល់ព័ត៌មានជាសាធារណៈ** **មាត្រា៣៨** ._ ការផ្តល់ព័ត៌មានជាសាធារណៈ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានគ្រប់ទម្រង់រួមទាំងកំណត់ត្រា ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយ សម្លេង កាសែត ឯកសារអេឡិចត្រូនិច ជាសាធារណៈនូវរាល់ប្រភេទព័ត៌មាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៣៥ នៃក្រមនេះ ។ **មាត្រា៣៩** របាយការណ៍បរិស្ថានជាតិ (សូមធ្វើកំណែការសសេរ) ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍បរិស្ថានជាតិ រៀងរាល់ប្រាំ(៥)ឆ្នាំ ម្តង។ របាយការណ៍បរិស្ថានជាតិ ត្រូវរួមបញ្ចូលព័ត៌មានបរិស្ថានពាក់ព័ន្ធ និងការវាយតម្លៃការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងច្បាប់បរិស្ថាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ **មាត្រា៤៣** ._ ប្រភេទព័ត៌មាន នៃបញ្ជីព័ត៌មានបរិស្ថានជាតិ បញ្ជីព័ត៌មានបរិស្ថានជាតិនេះ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវព័ត៌មានទាំងអស់ដែលផ្តល់ឱ្យដោយក្រសួង ស្ថាប័នសមត្ថកិច្ច ស្របតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃក្រមនេះ ។ ប្រភេទព័ត៌មានបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ រួមមាន ស្ថិតិ របាយការណ៍រីកចម្រើននិងថវិកា និងព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រស្តីពីបរិស្ថាន ស្ថានភាពនៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវៈចម្រុះ និងធនធានធម្មជាតិ សកម្មភាពអភិវឌ្ឍ និងសិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លីរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច ជាអាទិ៍ ។

ផ្នែកទី៣
មជ្ឈមណ្ឌលផែនទីបរិស្ថានជាតិ
មជ្ឈមណ្ឌលពត៌មានភូមិសាស្ត្របរិស្ថានជាតិ

អត្ថន័យនេះហាក់មិនទូលំទូលាយ និងមិនសមស្របតាមភាពទំនើបនៃវិស័យពត៌មានវិទ្យាទេ ខ្ញុំគិតគួរកែដាក់ថា មជ្ឈមណ្ឌលពត៌មានភូមិសាស្ត្របរិស្ថានជាតិ។ ផែនទីជាទូទៅសំដៅលើផលិតផលសម្រេចមានទម្រង់ដូចជាក្រដាស ដែលខ្វះនូវភាពបត់បែន ក្នុងវិភាគនិងយកមកប្រើប្រាស់ពហុបំណង (ឧទ. មូលដ្ឋានទិន្នន័យផ្សេងៗ) ។ ជាពិសេសវាមិនស៊ីគ្នាជាមួយអត្ថន័យក្នុងមាត្រាបន្តបន្ទាប់។ ប្រសិនកែប្រែឈ្មោះ សូមកែទាំងអស់!

មាត្រា៤៧ ._ ការទទួលខុសត្រូវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលផែនទីបរិស្ថានជាតិ

សូមកែសម្រួលនិងបន្ថែមចំណុច៥ក្នុងមាត្រានេះដើម្បីឲ្យមានភាពពេញលេញ និងល្អសមស្របថាជាមជ្ឈមណ្ឌលជាតិ ដូចខាងក្រោម៖

ការទទួលខុសត្រូវរបស់មជ្ឈមណ្ឌលផែនទីបរិស្ថានជាតិ មានដូចខាងក្រោម៖

១- គ្រប់គ្រងបញ្ជីព័ត៌មានបរិស្ថានជាតិ ដោយថែរក្សា និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពប្រព័ន្ធទិន្នន័យ និងទទួលព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធមកពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។

២- មានមុខងារក្នុងការសម្រិតសម្រាំងស្ថិតិ ទិន្នន័យមូលដ្ឋានបរិស្ថាន ទិន្នន័យភូមិសាស្ត្រនៃដូចជាការប្រើប្រាស់ដី តំបន់ការពារធម្មជាតិ ព្រៃឈើ ជីវៈចម្រុះ និងព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រផ្សេងៗទៀត~~ផែនទី~~ ដែលផ្ដល់ឱ្យដោយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត រៀបចំ និងរក្សាបញ្ជីទិន្នន័យ ព័ត៌មានសម្រាប់ទំនាក់ទំនង និងបែបបទក្នុងសម្រាប់ការស្នើសុំទិន្នន័យ ។

៣- ធ្វើការវិភាគទិន្នន័យ ឬព័ត៌មានដែលប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។

៤- ចងក្រង និងបញ្ចូលទិន្នន័យមូលដ្ឋាន និងភូមិសាស្ត្រនៃផ្សេងៗដូចជាការប្រើប្រាស់ដី តំបន់ការពារធម្មជាតិ ព្រៃឈើ ជីវចម្រុះ និងរបាយការណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់ផែនទីបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដែលរៀបចំដោយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទៅក្នុងបញ្ជីព័ត៌មានបរិស្ថានជាតិ ។

៥- រៀបចំស្តង់ដារនានាសម្រាប់ការប្រមូល ការចូលរួមប្រមូលទិន្នន័យ ការគ្រប់គ្រង ការវិភាគ និងការបែងចែក ព័ត៌មានភូមិសាស្ត្រនៃការប្រើប្រាស់ដី តំបន់ការពារធម្មជាតិ ព្រៃឈើ ជីវចម្រុះ ។

៦- កំណត់ទម្រង់ស្តង់ដារបច្ចេកទេសសម្រាប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការផ្តល់ទិន្នន័យ ។

៧- កំណត់ទិន្នន័យភូមិសាស្ត្រនៃការប្រើប្រាស់ដី តំបន់ការពារធម្មជាតិ ព្រៃឈើ ជីវចម្រុះ ដោយមានការធានាគុណភាព និងដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវបណ្តុំទិន្នន័យដែលមានស្រាប់។

៨- ប្រមូលទិន្នន័យភូមិសាស្ត្រនៃការប្រើប្រាស់ដីតំបន់ការពារធម្មជាតិ ព្រៃឈើ ជីវចម្រុះ និងទិន្នន័យពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យជាក់លាក់ណាមួយ ។ ការប្រមូលនេះ មិនត្រូវជាន់គ្នានឹងព័ត៌មាន ឬទិន្នន័យ ក្នុងចំណោមក្រសួង ស្ថាប័ននានាឡើយ ។

៩- ចងក្រង កត់ត្រា ទុកដាក់និងចែករំលែកនូវពត៌មានទិន្នន័យមូលដ្ឋាន ពត៌មានភូមិសាស្ត្រអំពីគម្រោងអភិវឌ្ឍនានា គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នានាក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមានកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន ការវាយតម្លៃបឋមបរិស្ថាន និងការវាយតម្លៃបរិស្ថានពេញលេញ។

មាត្រា៥៣ ._ ការរៀបចំបញ្ជីសរនេកម្មបរិស្ថានថ្នាក់ជាតិ

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវរៀបចំបញ្ជីសរនេកម្មបរិស្ថានថ្នាក់ជាតិនិងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាប្រចាំ ដោយធ្វើការបោះពុម្ពរៀងរាល់ឆ្នាំ។ (សូមកែសម្រួល)

មាត្រា៥៩ ._ ការកំណត់អំពីព័ត៌មានសម្ងាត់

ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវសម្រេចយល់ព្រម ឬបដិសេធលើសំណើសុំចាត់ទុកព័ត៌មានណាមួយជាព័ត៌មានសម្ងាត់ ដោយត្រូវបញ្ជាក់ហេតុផលជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវដាក់ឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ។

នីតិវិធីសម្រាប់ការកំណត់ព័ត៌មានណាមួយជាព័ត៌មានសម្ងាត់ ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។

ក្នុងករណីផលប្រយោជន៍សាធារណៈធំជាងការរក្សាទុកព័ត៌មានសម្ងាត់ ដូចមានចែងក្នុងបទប្បញ្ញត្តិហាមឃាត់ ព័ត៌មានសម្ងាត់នោះត្រូវតែផ្តល់ជូនសាធារណជនប្រើប្រាស់តាមការស្នើសុំ។

ប្រភេទព័ត៌មានសម្ងាត់នីមួយៗគួរបញ្ជាក់ក្នុងជំពូកនេះឲ្យបានច្បាស់លាស់ ជៀសវាងការបកស្រាយផ្សេងៗគ្នា។

សម្គាល់៖ សេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះមានការចែងគោរពតាមគោលការណ៍សិទ្ធិទទួលព័ត៌មានច្រើនគួរសម និង មានមាត្រាជាច្រើនដែលចែងអំពីព័ត៌មាន រួមទាំងមានទោសទណ្ឌសម្រាប់ស្ថាប័នសាធារណៈក្នុងការអនុវត្តការមិនផ្តល់ព័ត៌មានជូនសាធារណជនទៀតផង។
យ៉ាងណាមិញនៅក្នុងផ្នែកបណ្តឹង ហាក់ដូចជាពុំឃើញមានយន្តការបណ្តឹងជាក់លាក់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការមិនផ្តល់ព័ត៌មានឡើយ ដូច្នេះគួរមានផ្នែកនេះជាពិសេសគឺយន្តការដែលនៅកៀកប្រជាពលរដ្ឋបំផុត ដូចជា ការិយាល័យប្រជាពលរដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សាមូលដ្ឋានជាដើម។

មាត្រា៦៣ ._ នីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន

ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធអាចរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន ។

នីតិវិធីស្នើសុំព័ត៌មាន ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។

ចំណុចពិចារណា៖ តើនីតិវិធីនេះ គួរតែមានកំណត់ពេលវេលានៃការឆ្លើយតបដែរឬទេ ? ហើយតើនីតិវិធីនេះ សមស្របសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋានដែរឬទេ (គោលការណ៍នៃការចូលរួមជាសាធារណៈ) ?

មាត្រា៦៤ ._ ក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត

គោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធីនានា តាមវិស័យ ប្រធានបទ ឬតាមតំបន់ភូមិសាស្រ្ត ដែលបានរៀបចំឡើងដោយក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ មុនបញ្ជូនទៅរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេច ។ (សូមបន្ថែមពត៍មាន)

មាត្រា៦៥ ._ វិសាលភាព

ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធីដូចខាងក្រោម៖

១. អាចបង្កផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់ចំពោះបរិស្ថាន ។

២. ពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យ ប្រធានបទ ឬតំបន់ភូមិសាស្រ្តដែលកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ របស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។(សូមបន្ថែមពត៍មាន)

មាត្រា៦៨ ._ ការរៀបចំគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធី

ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ត្រូវធ្វើឡើងមុនឬដំណាលគ្នាជាមួយនឹងការរៀបចំគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធីដែលត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត (សូមបន្ថែមពត៍មាន)

មាត្រា៦៩ ._ នីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត

នីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ត្រូវអនុវត្តតាមដំណាក់កាល ដូចខាងក្រោមៈ

១- ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់និងជំរើសនៃកិច្ចអភិវឌ្ឍន៍ (សូមបន្ថែមពត៍មាន)

២- ការកំណត់វិសាលភាព

៣- ការរៀបចំរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត

៤- ការពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់ និងឯកភាពលើរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត

៥- ការអនុវត្តរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ចំពោះគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធី និង

៦- ការអង្កេតតាមដាន ការវាយតម្លៃ និងការរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ចំពោះគោលនយោបាយ ផែនការ និង កម្មវិធី ។

មាត្រា៧០ ._ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុករៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចតាមវិស័យ ឬតាមតំបន់ភូមិសាស្រ្ត ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធ សាស្រ្ត និងដាក់ជូនក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដើម្បីពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់ និងឯកភាព ។

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចតាមវិស័យ អាចរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធ សាស្រ្តដោយខ្លួនឯង ឬជួលទីប្រឹក្សាដែលទទួលស្គាល់ដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្រ្ត ។

មាត្រា៧១ ._ ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ

បន្ទាប់ពីបានធ្វើការពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវធ្វើសេចក្តីសម្រេច ដូចខាងក្រោម ៖

១- ផ្តល់យោបល់ និងបង្គាប់ឱ្យកែសម្រួល ឬកែតម្រូវរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រជាមុនសិន មុនពេលបញ្ជូនរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រសាជាថ្មី ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ម្តងទៀត ឬ

២- ផ្តល់ការឯកភាពលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ <u>និងអនុសាសន៍សំខាន់ៗដើម្បីក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចយកទៅអនុវត្ត។</u>

មាត្រា៧៧ ._ ការដាក់បញ្ចូលលទ្ធផលនៃការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ដែលរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រត្រូវ ៖

១- ត្រូវដាក់បញ្ចូលលទ្ធផលនៃការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងមតិយោបល់កែសម្រួលរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទៅក្នុងគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធី មុននឹងបញ្ចប់របាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ និង

២- បង្ហាញអំពីរបៀបដែលលទ្ធផលនៃការរៀបចំរបាយការណ៍ និងមតិយោបល់អំពី ការកែសម្រួល ឬមិនកែសម្រួល <u>ជាពិសេសបង្ហាញពីដំណើរការសំខាន់ៗដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានិងការអនុវត្ត។</u>

មាត្រា៧៨ ._ ការអង្កេតតាមដាន

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន <u>និងការចូលរួមពីសហគមន៍ឬប្រជាជនពាក់កព័ន្ធ</u> ត្រូវរៀបចំកម្មវិធីដើម្បីអង្កេតតាមដានហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន នៅក្នុងការអនុវត្ត គោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធី ដូចមានកំណត់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការអង្កេតតាមដានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃក្រមនេះ ។

	មាត្រា៨៨ ._ ការរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ដើម្បីគាំទ្រការអនុវត្តការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដោយដាក់បញ្ចូលចំណុចដូចខាងក្រោមៈ ១- កំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គម្រោង និងជម្រើសនានាដើម្បីកំណត់អំពីកម្រិតនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានសម្រាប់គម្រោងដែលមានស្រាប់ ឬគម្រោងកំពុងដំណើរការ និងគម្រោងស្នើសុំ ក្រោយពេលក្រមនេះចូលជាធរមាន ។ ២- នីតិវិធី លក្ខខណ្ឌតម្រូវ ខ្លឹមសារអប្បបរមា និងទម្រង់បែបបទ សម្រាប់ការរៀបចំការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន របាយការណ៍នៃការកំណត់វិសាលភាពគម្រោង លក្ខខណ្ឌការងារ ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន កិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន និងផែនការគាំពារបរិស្ថាន ។ ៣- នីតិវិធី លក្ខខណ្ឌតម្រូវ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ខ្លឹមសារ និងទម្រង់បែបបទសម្រាប់ការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហានិភ័យ ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងគុណវិឌ្ឍិរបស់ទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហានិភ័យដែលមានការទទួលស្គាល់ក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហានិភ័យ ដោយប្រើប្រាស់ទម្លាប់អនុវត្តល្អបំផុត និងគោលការណ៍នៃការវាយតម្លៃហានិភ័យដែលមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ។ ការវាយតម្លៃហានិភ័យជាផ្នែកមួយនៃរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ៤- នីតិវិធី លក្ខខណ្ឌតម្រូវ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ខ្លឹមសារ និងទម្រង់បែបបទធ្វើសវនកម្មបរិស្ថាន ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងគុណវុឌ្ឍិសម្រាប់ការចុះបញ្ជី និងការទទួលស្គាល់សវនករបរិស្ថាន ។ ៥- នីតិវិធី លក្ខខណ្ឌតម្រូវ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ ខ្លឹមសារ និងទម្រង់បែបបទសម្រាប់ការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហានិភ័យដោយចីរភាព ។ ៦- ការបង្កើត និងមុខងាររបស់គណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យ ដោយគិតតាមវិធានបរិស្ថាន។ ៧- នីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន រួមទាំងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ ។

៨- នីតិវិធីសម្រាប់ការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី និងការសងសំណងការខូចខាតចំពោះអ្នកទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោង ដោយមានការពិគ្រោះពិភាក្សាជាមួយអ្នកធ្លាប់រងគ្រោះថ្នាក់ ឬសហគមន៍មូលដ្ឋានផ្ទាល់ ។

៩- កំណត់លក្ខខណ្ឌ គុណវុឌ្ឍិ ទម្រង់បែបបទ និងនីតិវិធីសម្រាប់ការចុះបញ្ជីទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។

១០- រៀបចំ បង្កើតក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្ត សម្រាប់ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន រួមមាន លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត គោលការណ៍ណែនាំ និងវិធីសាស្ត្រនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ។

១១- ការណែនាំ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់ម្ចាស់គម្រោង និងស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ទាក់ទងនឹងសវនកម្មបរិស្ថាន ការអង្កេតតាមដាន និងការរៀបចំរបាយការណ៍ ។

(សូមកែសម្រួលនិងបន្ថែមពត៍មាន នេះដើម្បីឲ្យមានសុគតភាពដូចចែងក្នុងមាត្រា១២១)

មាត្រា៩១ ._ សមាសភាពនៃគណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យ

សមាសភាពនៃគណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យ រួមមានៈ

១- មន្ត្រីបច្ចេកទេសពី~~ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និង~~រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងតំណាងអ្នកជំនាញពីសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ ។

២- អ្នកជំនាញបច្ចេកទេសឯករាជ្យដែលមានគុណវុឌ្ឍិ និងបទពិសោធន៍ត្រួតពិនិត្យលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។

៣- តំណាងពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកកិច្ចការនារី ។

៤- តំណាងពីអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល

៥- តំណាងសកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាស្ថានឬ មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាស្រាវជ្រាវពីវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យ អាចមានការប្រែប្រួលពីគម្រោងមួយទៅគម្រោងមួយ តាមការជ្រើសរើសរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន អាស្រ័យទៅតាមទិដ្ឋភាពច្ចេកទេសនៃរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ ។

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។

មាត្រា៩៥ ._ ការទទួលខុសត្រូវចំពោះការអនុវត្ត ឬមិនអនុវត្តគម្រោង~~ធ្វើ ឬមិនធ្វើសកម្មភាព~~

ម្ចាស់គម្រោងត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្លូវច្បាប់ចំពោះការអនុវត្តន៍ឬមិនអនុវត្ត ~~ធ្វើ ឬមិនធ្វើ~~សកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។

ម្ចាស់គម្រោងត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្លូវច្បាប់ផងដែរ ចំពោះ~~ការធ្វើ ឬមិនធ្វើ~~សកម្មភាពរបស់អ្នកម៉ៅការ អ្នកម៉ៅការបន្ត មន្ត្រី កម្មករនយោជិក ភ្នាក់ងារ អ្នកតំណាង និងទីប្រឹក្សា ដែលម្ចាស់គម្រោងបានផ្តល់ការងារឱ្យ ឬជួល ឬផ្តល់សិទ្ធិអំណាចឱ្យអនុវត្តការងារគម្រោងជំនួសខ្លួន ។

មាត្រា៩៦ ._ កាតព្វកិច្ចក្នុងការអនុវត្តតាមលក្ខខណ្ឌនៃលិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកលើភាពរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ឬកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន

ម្ចាស់គម្រោង ត្រូវអនុវត្តតាមការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ឬកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន និងលក្ខខណ្ឌ និងការប្តេជ្ញាចិត្តពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោង ។

ម្ចាស់គម្រោង ត្រូវទទួលខុសត្រូវ និងតម្រូវឱ្យអ្នកម៉ៅការ និងអ្នកម៉ៅការបន្តនៃគម្រោង អនុលោមតាមកាតព្វកិច្ចទាំងអស់ ដូចមានកំណត់នៅក្នុងលិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ឬកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ផែនការគាំពារបរិស្ថាន លក្ខខណ្ឌ និងការប្តេជ្ញាចិត្តទាំងអស់របស់គម្រោង ។

ម្ចាស់គម្រោងត្រូវបានជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តក្នុងការគិតគូរ អនុវត្តល្អៗជាប្រចាំដើម្បីបង្កើនគុណភាពបរិស្ថាននិងសង្គមពាក់ព័ន្ធនិងគម្រោងខ្លួន។

មាត្រា១០៦ ._ សុពលភាពនៃការចុះបញ្ជី

ការចុះបញ្ជីជាទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ត្រូវមានសុពលភាពសម្រាប់រយៈពេលអតិបរមា ៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ និងអាចបន្តសារជាថ្មីបាន តាមការស្នើសុំរបស់ក្រុមហ៊ុនឬទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន។

គន្ទីទី២ មាតិកាទី២ ជពូកទី៣៖ កិច្ចដំណើរការនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន មាត្រា១០៩ ដល់មាត្រា១៣៥

តាមមតិយោបល់ លើសេចក្តីព្រាងទី៩.១ ស្នើសុំឱ្យមានការចូលរួមជាសាធារណៈ នៅក្នុងគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដោយឡែកនៅក្នុងជំពូកទី៣ នេះមិនមានការបញ្ជាក់ពីការចូលរួមជាសាធារណៈ (ជំពូកទី៥ ការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវបានលុបចោល)។ ការចូលរួមជាសាធារណៈ មានតែនៅក្នុងដំណាក់កាលកំណត់វិសាលភាព (មាត្រា១១៥) ដំណាក់កាលការវាយតម្លៃលើរបាយការណ៍ (មាត្រា១២៣) តែប៉ុណ្ណោះ។

មាត្រា១១០._ តំបន់ដែលតម្រូវឱ្យមានការវាយតម្លៃបរិស្ថានពេញលេញ

ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ ត្រូវរៀបចំឡើងចំពោះគម្រោងស្នើសុំ ដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាន ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងតំបន់ដែលមានតម្លៃអភិរក្សខ្ពស់ ដូចខាង ក្រោម៖

១- តំបន់ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌

២- សមាសភាគនៃប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ

៣- ប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីដែលបានកំណត់ថាកំពុងទទួលរងការវិនាស និងជម្រកសត្វព្រៃដែលស្ថិតនៅក្នុងបញ្ជីកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ ដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី៤នៃក្រមនេះ ។

៤- ប្រភពផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាត តំបន់អេកូឡូស៊ីកម្រឬមានតែមួយគត់ ព្រៃកោងកាង និងតំបន់ឆ្នេរ ។

៥-តំបន់ដែលផ្តល់ជីវភាពរស់នៅរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ។

៦- ដីធ្លី ឬធនធាននានារបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។

មាត្រា១១២._ នីតិវិធីសម្រាប់ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ (សូមកែសម្រួលនិងបន្ថែមពត៌មាន នេះដើម្បីឲ្យមានសុគតភាពដូចចែងក្នុងមាត្រា១២១)

គម្រោងដែលត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ត្រូវអនុវត្តតាមនីតិវិធីដូចខាងក្រោមៈ

១- ការកំណត់វិសាលភាពគម្រោង និងពីការគិតគូរពីជម្រើសនានា ។

២- ការពិនិត្យ និងឯកភាពលើរបាយការណ៍ពីការជ្រើសរើសម្រើសដ៏ប្រសើរបំផុត កំណាត់វិសាលភាពគម្រោង និងលក្ខខណ្ឌការងារ ។

៣- ការសិក្សា និងរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ។

៤-ការពិនិត្យ និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដំបូង ឬពេញលេញ ។

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវធ្វើការពិនិត្យ និងពិចារណាលើមតិយោបល់របស់ គណៈកម្មាធិការជំនាញត្រួតពិនិត្យ រួមទាំងមតិយោបល់នៃការចូលរួមជាសាធារណៈនិងការឆ្លើយតបរបស់ម្ចាស់គម្រោងជាមុនសិន មុននឹងធ្វើការសម្រេចឯកភាពលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ ។

មាត្រា១១៤ ._ វិសាលភាព

រាល់គម្រោងដែលតម្រូវឱ្យធ្វើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ត្រូវកំណត់ពីជម្រើសដ៏ប្រសើរបំផុត វិសាលភាព និងរៀបចំរបាយការណ៍កំណត់វិសាលភាព ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ហើយត្រូវដាក់ជូនក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថានដើម្បីសុំការឯកភាព ។

របាយការណ៍កំណត់វិសាលភាព ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវលក្ខខណ្ឌការងារសម្រាប់សិក្សាលើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ។

មាត្រា១១៥ ._ ការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងអំឡុងពេលកំណត់វិសាលភាពគម្រោង

ម្ចាស់គម្រោង និងទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំឱ្យមានដំណើរការចូលរួមជាសាធារណៈ រួមជាមួយផែនការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈរបស់គម្រោង នៅក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំរបាយការណ៍កំណត់ពីជម្រើសដ៏ប្រសើរនានា វិសាលភាពគម្រោង និងដាក់ព័ត៌មានឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ និងគោលការណ៍ណែនាំដទៃទៀត ដែលកំណត់ដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ។

មាត្រា១១៦ ._ លក្ខខណ្ឌការងារ

ទីប្រឹក្សាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ត្រូវធ្វើការសិក្សា និងរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ដោយផ្អែកតាមលក្ខខណ្ឌការងារដែលទទួលបានការឯកភាពពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ។ ការកែប្រែលក្ខខណ្ឌការងារណាមួយលុះត្រាតែមានការឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន។

មាត្រា១១៧ ._ ការបើកបង្ហាញព័ត៌មាន

របាយការណ៍កំណត់ពីជម្រើសដ៏ប្រសើរនានា វិសាលភាព និងលក្ខខណ្ឌការងារ ដែលទទួលបានការឯកភាពពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវដាក់ភ្ជាប់ជាមួយរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។

មាត្រា១១៩ ._ ការបង្ហាញព័ត៌មានអប្បបរមា

ម្ចាស់គម្រោង ត្រូវដាក់ឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបានជាអប្បបរមា នូវរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ផែនការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ផែនទី រួមទាំងមតិយោបល់និងសំណូមពីអ្នករងផលប៉ះពាល់ ផែនការ វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើង នៅក្នុងដំណាក់កាលសិក្សា វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញពេញ ដើម្បីផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ ។

មាត្រា១២២ ._ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន

ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ដែលកំណត់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ត្រូវតែជាផែនការច្បាស់លាស់ដោយបញ្ជាក់ពីអ្នកទទួលខុសត្រូវ ពេលវេលា និងថវិការ ត្រូវដាក់ឱ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់ ។

ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវកិច្ចគាំពារបរិស្ថាន វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ការអង្កេតតាមដាន យន្តការសហការជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន យន្តការដោះស្រាយវិវាទ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការបិទ និងការស្តារបរិស្ថានឡើងវិញ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការគ្រប់គ្រង ដូចបានកំណត់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដំបូង ឬពេញលេញ។

មាត្រា១២៧ ._ ការឯកភាព

ក្នុងករណីដែលក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ឯកភាពលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ឬកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវចេញលិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាព សម្រាប់គម្រោងស្នើសុំនោះ ។

លិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាព ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវ និងកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវអនុវត្តគម្រោង រួមមាន ស្តង់ដារបញ្ចេញសារធាតុបំពុល វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ និងការអង្កេតតាមដាន ។

រាល់ការកែប្រែសកម្មភាពអភិវឌ្ឍន៍ខុសពីអ្វីដែលបានស្នើសុំនិងឯកភាព ត្រូវតែជូនដំណឹងនិងដាក់សំណើរកែប្រែ ជាបន្ទាន់ដល់ក្រសួងនិងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថានត្រូវពិនិត្យ ផ្តល់ការណែនាំ កែប្រែកិច្ចសន្យា លិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពឬបើចាំបាច់ត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានជាបណ្តុំ។

មាត្រា១៣៧._ ការពិនិត្យឯកសាវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានសម្រាប់គម្រោងដែលមានស្រាប់ និងកំពុងដំណើរការ

មុនក្រមនេះចូលជាធរមាន ម្ចាស់គម្រោងដែលមានស្រាប់ និងកំពុងដំណើរការ ត្រូវរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ និងកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលកំណត់ដោយក្រសួង ស្ថាប័ទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១៣៦ នៃក្រមនេះ ។

	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់ និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ និងកិច្ចសន្យាការពារបរិស្ថាន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។
	មិនចាំបាច់រៀបរាប់បន្ថែមទេ មាននៅក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រខាងលើរួចហើយ សំណូមពរលុបចោល។ ~~**មាត្រា១៤៤** ._ ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ~~ ~~ការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង និងពេញលេញ ត្រូវពិនិត្យ ពិចារណា និងដាក់បញ្ចូលនូវការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលទាក់ទងនឹងវិស័យដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសំណើគម្រោង ឬពាក់ព័ន្ធទៅនឹងដី ឬតំបន់ ដែលគម្រោងស្នើសុំនោះស្ថិតនៅ ។~~
	មាត្រា១៥០ ._ ការកែសម្រួលផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថានដែលកែសម្រួលរួច ត្រូវទទួលការឯកភាពពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ។ ~~ការកំណត់ពេលវេលាក្នុងការកែសម្រួល ឬការកែលម្អ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ត្រូវធ្វើឡើងដោយមានការព្រមព្រៀងជាលាយលក្ខណ៍អក្សររវាងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន និងម្ចាស់ គម្រោង។~~ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ត្រូវយកមកពិនិត្យនិងពិភាក្សាកែលម្អរជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថានរៀងរាល់៣ឆ្នាំម្តង។

<u>មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល</u>

<u>លើសេចក្តីព្រាងទី១០នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា</u>

ប្រធានបទ៖ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និង ការកាត់បន្ថយហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ

លរ NO	គន្លី/មាតិកា/ជំពូក **Book/Title (Copy and Paste from Environment Code)**	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១	សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០ (CSO Suggestions)
	មាត្រា១៥២ ._ តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវ ដឹកនាំការចរចាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជា លក្ខណៈអន្តរជាតិ ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស តាមរយៈអគ្គលេខាធិការដ្ឋានរបស់ខ្លួន និង ពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ទៅដល់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដើរតួនាទីជាអង្គភាពបង្គោល ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតអំពីគោលនយោបាយ និងការរៀបចំកម្មវិធីស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផ្តល់អនុសាសន៍អំពីវិធានការជាគោលនយោបាយជូនរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។	**មាត្រា១៥២** ._ តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវ ដឹកនាំការចរចាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុជា លក្ខណៈអន្តរជាតិ ផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេស តាមរយៈអគ្គលេខាធិការដ្ឋានរបស់ខ្លួន និង ពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ទៅដល់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដើរតួនាទីជាអង្គភាពបង្គោល ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀតអំពីគោលនយោបាយ និងការរៀបចំ <u>គ្រប់គ្រងការអនុវត្តកម្មវិធីថ្នាក់ជាតិ តាមដាន និងវាយតម្លៃ និង គ្រប់គ្រងចំណេះដឹង</u>ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផ្តល់អនុសាសន៍អំពីវិធានការជាគោលនយោបាយជូនរាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។	បានទទួលយកក្នុងដោយប្តូរទៅមាត្រាទី ១៧៥ ភារកិច្ចនិងតួនាទីរបស់ស្ថាប័នទទួលខុសត្រូវ

	មាត្រា១៥៣ ._ ផែការឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ ដោយអនុលោមតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣នៃក្រមនេះ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវបង្កើត ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងសម្រប សម្រួលផែនការឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរយៈពេលវែង ដោយដោះស្រាយអំពីការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការបន្សាំ ហិរញ្ញវត្ថុ ការអភិវឌ្ឍ និងការផ្ទេរបច្ចេកវិជ្ជា និងការកសាងសមត្ថភាព ស្របតាមគោលនយោបាយជាតិពាក់ព័ន្ធស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាភាគីហត្ថលេខី ។	**មាត្រា១៥៣** ._ ផែការឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុថ្នាក់ជាតិ ដោយអនុលោមតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣នៃក្រមនេះ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវបង្កើត ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងសម្រប សម្រួលផែនការឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរយៈពេលវែង ស្របតាមគោលនយោបាយជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាភាគីហត្ថលេខី ។	............ស្នើសុំបញ្ចូលពាក្យ នៅត្រង់ឃ្លាដែលបញ្ជាក់ពីដៃគូពាក់ព័ន្ធ ទាំងអស់ រួម<u>ទាំងវិស័យឯកជន</u> ដោយសារពួកគាត់គឺជាកំលាំងចលករ និងអង្គពាក់ព័ន្ធមួយយ៉ាងសំខាន់។ ទាំងនៅក្នុងការរៀបចំផែនការ និង អនុវត្តដោយមានការមួយចំនួនធំដើម្បីអោយមាននិរន្តរភាព ចំបាច់ត្រូវផ្សាភ្ជាប់វិស័យឯកជន ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងជាពិសេសនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។
	មាត្រា១៥៧ ._ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ត្រូវរចនា និងអនុវត្តផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រ	**មាត្រា១៥៧** ._ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ត្រូវ	បានទទួលយកក្នុងមាត្រាទី ១៧៩ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

	ក្នុងការឆ្លើយ តបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាមគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពាក់ព័ន្ធ ដោយសហការជាមួយមន្ទីរខេត្តនៃក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។	រៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ និងផែនការសកម្មភាពក្នុងការឆ្លើយ តបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាមគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពាក់ព័ន្ធ ដោយសហការជាមួយមន្ទីរខេត្តនៃក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។	
	មាត្រា១៥៩ ._ ការសម្របសម្រួលកិច្ចសហការ និងការបង្កើតភាពជាដៃគូ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវ៖ ក- សម្របសម្រួលកិច្ចសហការជាលក្ខណ:អន្តរក្រសួង និងការចូលរួមរបស់អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការរចនា និងការអនុវត្តសកម្មភាពការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមាននូវការផ្តល់យន្តការសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកបច្ចេកទេសជាលក្ខណ:អន្តរក្រសួងជាអាទិ៍ ។ ខ- បង្កើតភាពជាដៃគូ និងអនុស្សារណ:យោគយល់សម្រាប់ការអនុវត្ត និងបង្កើន ការឆ្លើយតប	**មាត្រា១៥៩** ._ ការសម្របសម្រួលកិច្ចសហការ និងការបង្កើតភាពជាដៃគូ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវ៖ ក- សម្របសម្រួលកិច្ចសហការជាលក្ខណ:អន្តរក្រសួង និងការចូលរួមរបស់អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិក្នុងការរៀបចំ និងការអនុវត្តសកម្មភាពការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមាននូវការផ្តល់យន្តការសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តផ្នែកបច្ចេកទេសជាលក្ខណ:អន្តរក្រសួងជាអាទិ៍ ។ ខ- បង្កើតភាពជាដៃគូ និងអនុស្សារណ:យោគយល់សម្រាប់ការអនុវត្ត និងបង្កើន ការឆ្លើយតប និងកិច្ចអន្តរាគមន៍នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រវាងរដ្ឋាភិបាល អង្គភាពមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនិងដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍នានា រួមមានសកម្មភាពនៃការកាត់បន្ថយសមស្របជាលក្ខណ:ជាតិ។	បានទទួលយកក្នុងមាត្រាទី១៨១ ស្នើសុំបន្ថែម ២-............................ចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រវាងក្រសួងស្ថាប័នមាន សមត្ថកិច្ច និងអ្នកពាក់ព័ន្ធសាធារណៈ។

	និងកិច្ចអន្តរាគមន៍នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុរវាងរដ្ឋាភិបាល និងអង្គភាព មិនមែន រដ្ឋាភិបាល រួមមានសកម្មភាពនៃការកាត់បន្ថយសមស្របជាលក្ខណៈជាតិជាអាទិ៍ ។		
	មាត្រា១៦០ ._ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងសកម្មភាពអនុវត្ត ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវរួមបញ្ចូលនូវការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការរចនានូវរាល់សកម្មភាពអនុវត្តទាំងអស់ និងពិចារណាទៅលើផលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពនោះ ទៅលើការបំភាយឧស្មន័ផ្ទះកញ្ចក់ ការប្រឈមទៅនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុ និងសមត្ថភាពបន្សាំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវផ្តល់ដំបូន្មានផ្នែកបច្ចេកទេសទៅកាន់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទៅលើការរចនានូវសកម្មភាពអនុវត្តន៍ រួមមានវិធានការណ៍ បច្ចេកទេស និង ដំណើរការ ឆ្លើយ	**មាត្រា១៦០ ._** ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងសកម្មភាពអនុវត្ត ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវរួមបញ្ចូលនូវការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងការកំណត់នូវរាល់សកម្មភាពអនុវត្តទាំងអស់ និងពិចារណាទៅលើផលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពនោះ ដែលនាំទៅរក ការប្រឈមទៅនឹងហានិភ័យអាកាសធាតុ ជាពិសេសសមត្ថភាពបន្សាំ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពត្រូវផ្តល់ដំបូន្មានផ្នែកបច្ចេកទេសទៅកាន់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទៅលើការកំណត់នូវសកម្មភាពអនុវត្តន៍ រួមមានវិធានការណ៍ បច្ចេកទេស និង ដំណើរការ ឆ្លើយតបទៅ តាមផ្នែកជាក់លាក់មួយៗជាអាទិ៍ ។	សូមពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលលើសេចក្តីព្រាងទី៩.១

	តបទៅលើការសាកល្បងតាមផ្នែកជាក់លាក់មួយៗជាអាទិ៍ ។		
	មាត្រា១៦១ ._ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្ត ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវធានាថាត្រូវធ្វើការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងដំណើការធ្វើការសម្រេចចិត្តពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ទាក់ទិននឹងការអនុវត្តសកម្មភាពក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទាំងនោះ ។	**មាត្រា១៦១ ._** ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងការធ្វើការសម្រេចចិត្ត ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវធ្វើការពិចារណាអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងដំណើការធ្វើការសម្រេចចិត្តពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ទាក់ទិននឹងការអនុវត្តសកម្មភាពក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទាំងនោះ ។	បានទទួលយកក្នុងមាត្រាទី១៨២
	មាត្រា១៦៤ ._ ក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃតាមវិស័យ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងនូវក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃការប្រែប្រួលបរិស្ថានតាមវិស័យដើម្បីតាមដានប្រសិទ្ធភាពនៃការឆ្លើយតបវិធានការណ៍ដែលដាក់ចេញក្នុងផែនការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យពាក់ព័ន្ធ ដោយមានការគាំទ្រពីក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយ	**មាត្រា១៦៤ ._** ក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃតាមវិស័យ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងនូវក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យដើម្បីតាមដានប្រសិទ្ធភាពនៃការឆ្លើយតបនឹងវិធានការណ៍ដែលដាក់ចេញក្នុងផែនការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមវិស័យពាក់ព័ន្ធ ដោយមានការគាំទ្រពីក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព	បានទទួលយកក្នុង មាត្រាទី១៨៥.ក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងការវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ

	ចីរភាព និងធ្វើរបាយការណ៍ជាទៀងទាត់ទៅកាន់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ដែលចេញដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	និងធ្វើរបាយការណ៍ជាទៀងទាត់ទៅកាន់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។ ក្របខ័ណ្ឌនេះត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ដែលចេញដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	
	មាត្រា១៦៦ ._ សកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវសម្របសម្រួល និងសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ។ ក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលតម្រូវទាំងអស់ ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃមាតិកានេះ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ។ អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃ ស្របតាម ក្របខ័ណ្ឌ និងលិខិត	**មាត្រា១៦៦** ._ សកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវសម្របសម្រួល និងធ្វើសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ។ ក្រសួង និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលតម្រូវទាំងអស់ ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធនៃមាតិកានេះ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ។ អជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃ ស្របតាម ក្របខ័ណ្ឌ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពី	បានទទួលយកក្នុងមាត្រា១៨៦ នៃពង្រាងទី១០ ស្នើបន្ថែម៖ ក្នុងសកម្មភាពតាមដាននិងវាយតម្លៃ គួរមានការចូលរួមពីសង្គមស៊ីវិល និង វិស័យឯកជន។

	បទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការអង្កេតតាមដាននិងការវាយតម្លៃតាមវិស័យ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ និងដោយសហការជាមួយមន្ទីរខេត្តនៃក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	ការអង្កេតតាមដាននិងការវាយតម្លៃតាមវិស័យ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ និងដោយសហការជាមួយមន្ទីរខេត្តនៃក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	
	មាត្រា១៦៧ ._ ការរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីការអង្កេតតាមដាន និងការវាយតម្លៃ រាល់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ត្រូវរាយការណ៍ឲ្យទាន់ពេលវេលាទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពស្តីពីសូចនករពាក់ពន្ធ័នៃក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដទៃទៀត និងស្តីពីក្របខ័ណ្ឌស្តីពីការអង្កេតតាមដាននិងការវាយតម្លៃ តាមវិស័យ ស្របជាមួយនឹងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត។ របាយការណ៍នេះ ត្រូវដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថា	**មាត្រា១៦៧** ._ ការរៀបចំរបាយការណ៍ស្តីពីការអង្កេតតាមដាន និងការវាយតម្លៃ រាល់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ត្រូវរាយការណ៍ឲ្យទាន់ពេលវេលាទៅកាន់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពស្តីពីបច្ចុប្បន្នភាពដែលសមស្របទៅនឹងសូចនករពាក់ពន្ធ័នៃក្របខ័ណ្ឌអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃថ្នាក់ជាតិ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធ នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដទៃទៀត និងស្តីពីក្របខ័ណ្ឌស្តីពីការអង្កេតតាមដាននិងការវាយតម្លៃ តាមវិស័យ ស្របជាមួយនឹងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត។ របាយការណ៍នេះ ត្រូវដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថា	មាត្រាទី ១៨៧ ក្នុងពង្រាងទី១០ មិនទាន់ទទួលយកមតិយោបល់

	ន ដែលមានចែងក្នុងគន្លីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។	ន ដែលមានចែងក្នុងគន្លីទី១ មាតិកាទី២ និង មាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។	
	មាត្រា១៦៨._ការរៀបចំរបាយការណ៍ជាអន្តរជាតិ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវរាយការណ៍ទៅកាន់អង្គការអន្តរជាតិស្តីពីការ អនុវត្តរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងការឆ្លើយតបទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមានការប្រព្រឹត្តស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាភាគីហត្ថលេខីជាអាទ៍។	**មាត្រា១៦៨**._ការរៀបចំរបាយការណ៍ជាអន្តរជាតិ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវរាយការណ៍ទៅកាន់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការអនុវត្តរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ក្នុងការឆ្លើយតបទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមានការប្រព្រឹត្តស្របតាមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាភាគីហត្ថលេខីជាអាទ៍។	មាត្រាទី ១៨៨ ក្នុងពង្រាងទី១០ មិនទាន់ទទួលយកមតិយោបល់
	មាត្រា១៧១ . _ព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវដើម្បីប្រមូល ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព គ្រប់គ្រង និងដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបានបាននូវព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធ	**មាត្រា១៧១** . _ព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវ~~ដើម្បី~~ ប្រមូល ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព គ្រប់គ្រង និង ដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន~~បាន~~នូវព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹង ការឆ្លើយតប	មាត្រាទី ១៩១ ក្នុងពង្រាងទី១០ ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលបន្ថែម លើពង្រាងទី ៩.១

	ទៅនឹងការអនុវត្តការឆ្លើយតបប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុករៀបចំផែនការ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកស្ថិតិថ្នាក់ជាតិ និងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថាន ក្នុងគន្លឹទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ ព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានជាអាទិ៍៖ ក-ការកំណត់ទីតាំងនៃហានិភ័យពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអាកាសធាតុ សេណារីយ៉ូនៃ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ និងជម្រើស និងសមត្ថភាព ក្នុង ការបន្សាំ ។ ខ-កម្រិតនៃការបំភាយឧស្ម័នដោយសារការបំផ្លាញព្រៃឈើ និងកត្តានានាអំពីការ បំភាយ	ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុករៀបចំផែនការ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកស្ថិតិថ្នាក់ជាតិ និងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ក្នុងគន្លឹទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ ព័ត៌មានស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ មានជាអាទិ៍៖ ក-ពតិមានគ្រោះហានិភ័យពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអាកាសធាតុ សេណារីយ៉ូនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការវាយតម្លៃភាពងាយរងគ្រោះ ខ-ជម្រើស លទ្ធភាព និងសមត្ថភាព ក្នុងការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ គ-កម្រិត ប្រភព និងកត្តានានាអំពីការបំភាយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ តាមវិស័យ ជាពិសេស វិស័យថាមពល ព្រៃឈើ និងកសិកម្ម ។	

	ឧស្ម័ន ដែលបានសន្មត ស្របតាម លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ។ គ-ប្រភព និងការបំភាយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ។ ឃ-ជម្រើសក្នុងការកាត់ បន្ថយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការលើក កម្ពស់ភាពធន់ស៊ាំ ដែលមានជាតិ កាបូនតិច ។ ង-ការកាត់បន្ថយការបំភាយ ឧស្ម័នដែលមានការបញ្ជាក់ពីការ ចូលរួមអនុវត្តរបស់ព្រះរាជាណា ចក្រកម្ពុជានៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញប្ប ទានអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធ ផល ។ ច-ការកំណត់ទីតាំងនៃ គម្រោង និងអន្តរគមន៍នានាដែល ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការ កាត់ បន្ថយ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែ ប្រួលអាកាសធាតុ ដែលមាន ប្រតិបត្តិការនៅក្នុង ព្រះរាជា ណាចក្រកម្ពុជា រួមមាន ការពិនិត្យ	ង-ការកាត់បន្ថយការបំភាយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ដែលមានចែងនៅក្នុង យន្តការហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ ដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ។ ច- គម្រោង និងអន្តរគមន៍នានា ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការ កាត់ បន្ថយ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ ដែលមានប្រតិបត្តិការនៅ ក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមទាំង ការពិនិត្យតាមដានហិរញ្ញប្បទាននានា ដែលទទួលបានផងដែរ។ ឆ-ការអនុវត្តល្អក្នុងការកាត់ បន្ថយ និងការបន្សាំ ដែលស្របតាមប រិបទនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មានជា អាទិ៍ ប្រសិទ្ធភាព ប្រសិទ្ធផល និងភាព សន្សំសំចៃនៃការធ្វើអន្តរាគមន៍ និងមេ រៀន ដែលបានយល់ដឹងពីគម្រោងនិង អន្តរាគមន៍ ដែលបានអនុវត្តន៍នៅក្នុង ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមមាន ការ សាកល្បង ឬការដកពិសោធន៍បច្ចេក វិទ្យានានាក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយ	

	តាមដានជំនួយក្រៅស្រុកដែលទទួលបានផងដែរ ជាអាទិ៍ ។ ឆ-ទម្លាប់នៃការកាត់បន្ថយ និងការបន្សុាំល្អបំផុត ដែលស្រប តាមបរិបទនៃព្រះរាជា ណាចក្រកម្ពុជា មានជាអាទិ៍ លទ្ធភាព និង ប្រសិទ្ធភាពតម្លៃនៃការធ្វើ អន្តរាគមន៍ និងមេរៀន ដែលបាន យល់ដឹងពីគម្រោង និងអន្តរាគមន៍ ដែលបានអនុវត្តន៍នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា រួមមាន ការ សាកល្បង ឬការដកពិសោធន៍ បច្ចេកវិជ្ជានានាក្នុងការកាត់បន្ថយ និងការ បន្សុាំថ្មីៗ ជាអាទិ៍។ ជ-ការរៀបចំរបាយការណ៍ ដែលបានពីឧបករណ៍អង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាម មាតិកានេះ ។	ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ និងការបន្សុាំថ្មីៗ ជាអាទិ៍។ ជ- របាយការណ៍ដែលបានពីឧបករណ៍អង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ស្របតាមមាតិកានេះ ។	

	មាត្រា១៧២ ._ កិច្ចសហការដើម្បីដាក់ព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវរួមសហកាជាមួយក្រុម ប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដើម្បីប្រមូល ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព គ្រប់គ្រង និងដាក់ឲ្យសាធារណជន អាចប្រើប្រាស់បាននូវព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងឡាយទៅតាមវិស័យរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តការធ្វើអន្តរាគមន៍ទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមានលទ្ធផលទាំងឡាយនៃសូចនករអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធ និងមេរៀនដែលបាន យល់ដឹងពីការអនុវត្តសកម្មភាពសាកល្បងនានា ជាអាទិ៍ ។ ព័ត៌មាននេះត្រូវដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថា	**មាត្រា១៧២** ._ កិច្ចសហការដើម្បីដាក់ព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវរួមសហកាជាមួយក្រុម ប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដើម្បីប្រមូល ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព គ្រប់គ្រង និងដាក់ឲ្យសាធារណជន អាចប្រើប្រាស់បាននូវព័ត៌មានអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទាំងឡាយទៅតាមវិស័យរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តការធ្វើអន្តរាគមន៍ទៅលើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ រួមមានលទ្ធផលទាំងឡាយដោយផ្អែកលើសូចនករអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃដែលពាក់ព័ន្ធ និងមេរៀនដែលបាន យល់ដឹងពីការអនុវត្តសកម្មភាពនានា ជាអាទិ៍ ។ ព័ត៌មាននេះត្រូវដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។	មាត្រាទី ១៩៦ ប្រព័ន្ធព័ត៌មានដែលសាធារណៈជនអាចស្វែងរកបាន ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលបន្ថែម លើសេចក្តីព្រាងទី ៩.១

	នក្នុងគន្លឹទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។		
	មាត្រា១៧៦ . _ ប្រព័ន្ធទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ ដើម្បីបង្រួមបង្រួមព័ត៌មានទាំងអស់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលផលិតដោយ រាជរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ប្រព័ន្ធនេះ ត្រូវបង្កើតឡើង ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្លឹទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវរួមសហការជាមួយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព បង្កើត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាប្រចាំទៅលើប្រព័ន្ធ ព័ត៌មាននេះ ស្របតាមលិខិត	**មាត្រា១៧៦** . _ ប្រព័ន្ធទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ ដើម្បីបប្រមែប្រមូលព័ត៌មានទាំងអស់អំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលផលិតដោយ រាជរដ្ឋាភិបាល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ ។ ប្រព័ន្ធនេះ ត្រូវបង្កើតឡើង ស្របតាមបទបញ្ញត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្លឹទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវរួមសហការជាមួយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព បង្កើត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពពតិមានជាប្រចាំទៅលើប្រព័ន្ធព័ត៌មាននេះ ស្របតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត	ប្តូរទៅមាត្រា ១៩១ សំណូមពរៈ ការប្រមូលពតិមានអាកាសធាតុ គឺធ្វើឡើយដោយមានលក្ខណះវិទ្យាសាស្រ្ត និងទុកចិត្តបាន ដូចជា (ការវាយតំលៃកាត់បន្ថយភាពងាយរងគ្រោះ VRA) ដែលមានចូលរួម និងការរៀបចំផែនការបន្សាំ និងការកាត់បន្ថយហេតុ ពីមូលដ្ឋាន

	បទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ដែលចេញដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	ពាក់ព័ន្ធ ដែលចេញដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	
	មាត្រា១៨៥ ._ ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបុគ្គល ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវពង្រឹងបរិយាកាសអំណោយផលរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបុគ្គលដើម្បីដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។	**មាត្រា១៨៥ .**_ ការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបុគ្គល ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវពង្រឹងបរិយាកាសអំណោយផល សម្រាប់កសាង និងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងសមត្ថភាពបុគ្គលដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។	សូមពិនិត្យមតិយោបល់លើពង្រាងទី៩.១
	មាត្រា១៨៨ ._ យន្តការកសាងចំណេះដឹង និងលើកកម្ពស់ការស្រាវជ្រាវ ដោយសហការជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវធ្វើការពង្រឹង និងបង្កើតយន្តការផ្សេងៗក្នុងការកសាងចំណេះដឹង និងលើកកម្ពស់ ការស្រាវជ្រាវស្តីពីការ	**មាត្រា១៨៨ .**_ យន្តការកសាងចំណេះដឹង និងលើកកម្ពស់ការស្រាវជ្រាវ ដោយសហការជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ ដោយចីរភាព ត្រូវធ្វើការពង្រឹង និងបង្កើតយន្តការផ្សេងៗក្នុងការកសាងចំណេះដឹង និងលើកកម្ពស់ ការស្រាវជ្រាវស្តីពីការអនុវត្ត និងបច្ចេកវិទ្យានៃការ	សូមពិនិត្យមតិយោបល់លើពង្រាងទី៩.១

	អនុវត្ត និងបច្ចេកវិជ្ជានៃការកាត់បន្ថយ និងការបន្សាំការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។	កាត់បន្ថយ និងការបន្សាំទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។	
	មាត្រា១៨៩ ._ ការអភិវឌ្ឍក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន ដោយសហការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន សម្រាប់ សកម្មភាពនានានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ក្របខ័ណ្ឌបែបនេះ ត្រូវរួមបញ្ចូលនូវការវិភាគ អំពីតម្រូវការហិរញ្ញប្បទាន យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការបំពេញនូវសេចក្តីត្រូវការទាំងនេះតាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុកដែលមានស្រាប់ ក៏ដូចជាវិធានការនៃការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពណាមួយ យន្តការហិរញ្ញវត្ថុ ឬកំណែទម្រង់ស្ថាប័ននានា ដើម្បីធ្វើការកៀងគរ និងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ផ្នែកប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងលក្ខណៈដែលមានប្រសិទ្ធផលដ៏ខ្ពស់បំផុតមួយ ។	**មាត្រា១៨៩ .**_ ការអភិវឌ្ឍក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន ដោយសហការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវបង្កើត និងគ្រប់គ្រងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន សម្រាប់សកម្មភាពនានានៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ក្របខ័ណ្ឌបែបនេះ ត្រូវរួមបញ្ចូលនូវការវិភាគអំពីតម្រូវការហិរញ្ញប្បទាន យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការបំពេញនូវសេចក្តីត្រូវការទាំងនេះតាមរយៈការកៀងគរ និងប្រើប្រាស់ប្រភពហិរញ្ញវត្ថុក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុកដែលមានស្រាប់ សំដៅធ្វើយ៉ាងណាអោយមានប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផលខ្ពស់។ ក្របខ័ណ្ឌបែបនេះនឹងត្រូវបង្កើតឡើង ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តផ្សេងៗស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ក្នុងគន្លឹះទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។	ប្តូរទៅ ២០៣ និង១៨៤ ទទួលយកបាន

	ក្របខ័ណ្ឌបែបនេះនឹងត្រូវបង្កើតឡើង ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តផ្សេងៗស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថាន ក្នុងគន្លីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។		
	មាត្រា១៩១ ._ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងថវិកាជាតិ ដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេសពីក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិចារណាពីផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយផ្សេងៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងដំណើរការថវិកាជាតិ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវផ្តល់ឲ្យក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនូវការវិភាគប្រចាំឆ្នាំអំពីហានិភ័យ និងអាទិភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិចារណា និងបញ្ចូល នូវការវិភាគនេះនៅ	មាត្រា១៩១ ._ ការបែងចែកថវិកាជាតិសម្រាប់ការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដោយមានការគាំទ្របច្ចេកទេសពីក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិចារណាពីផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយផ្សេងៗនៃការប្រែប្រួល អាកាសធាតុនៅក្នុងដំណើរការថវិកាជាតិ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវផ្តល់ឲ្យក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនូវការវិភាគប្រចាំឆ្នាំអំពីហានិភ័យ និងអាទិភាពក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវពិចារណា និងបញ្ចូល នូវការវិភាគនេះនៅក្នុងសារាចរស្តីពីការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងបញ្ចូលការណែនាំអំពីការ	ប្តូរទៅ២០៦ ទទួលយកបាន ប៉ុន្តែស្នើរសុំអោយមានកញ្ចប់ថវិការ ដាច់ដោយឡែកដែលវិភាធន៍ពីថវិការជាតិ សំរាប់សកម្មភាព DRR/CCA នៅតាមមូលដ្ឋានសហគមន៍

	ក្នុងសារាចរស្តីពីការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ និងបញ្ចូលការណែនាំអំពីការដាក់បញ្ចូលផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយផ្សេងៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងនីតិវិធី សម្រាប់ថវិកាគម្រោង ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតាមដាន និងដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាននូវព័ត៌មានស្តីពីការបែងចែក ការចំណាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៃហិរញ្ញវត្ថុការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមរយៈថវិកាជាតិ ។	ដាក់បញ្ចូលផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយផ្សេងៗនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងនីតិវិធី សម្រាប់ថវិកាគម្រោង ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតាមដាន និងដាក់ឲ្យសាធារណជនអាចស្វែងរកបាននូវព័ត៌មានស្តីពីការបែងចែក ការចំណាយ និងប្រសិទ្ធិភាពនៃហិរញ្ញវត្ថុការប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមរយៈថវិកាជាតិ ។	
	មាត្រា១៩២ ._ ផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការដាក់ស្នើថវិកា គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ ត្រូវដាក់បញ្ចូល នូវផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងការដាក់ស្នើថវិការបស់ខ្លួន ដោយអនុលោមទៅ	**មាត្រា១៩២** ._ ផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការដាក់ស្នើថវិកា គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងអជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់ ត្រូវដាក់បញ្ចូល នូវកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ការឆ្លើយតបទៅនឹងផលប៉ះពាល់ និងដំណោះស្រាយនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ នៅក្នុងគម្រោងសំណើថវិការបស់ខ្លួន ដោយអនុលោមទៅតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិ	ប្តូរទៅ២០៧ មាត្រានេះអាចទទួលយកបាន គួរតែបន្ថែមការស្នើសុំថវិការទៅលើការអនុវត្តការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ

	តាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលបានចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។	យុត្តដែលបានចេញដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។	
	មាត្រា១៩៣ ._ ការលើកកម្ពស់ការវិនិយោគលើអាកាសធាតុដែលមានលក្ខណៈឆ្លាតវៃ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយសហការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងដោយមានការចូលរួមពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ អំពីវិធានការសារពើពន្ធជាសក្តានុពល បទប្បញ្ញត្តិ ស្តង់ដារនិងយន្តការដែលផ្អែកលើទីផ្សារនានា ដើម្បីលើកកម្ពស់ការវិនិយោគលើអាកាសធាតុដែលមានលក្ខណៈឆ្លាតវៃ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។	**មាត្រា១៩៣ .**_ ការលើកកម្ពស់ការវិនិយោគលើអាកាសធាតុដែលមានលក្ខណៈឆ្លាតវៃ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយសហការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងដោយមានការចូលរួមពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ត្រូវធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ អំពីវិធានការសារពើពន្ធជាសក្តានុពល បទប្បញ្ញត្តិ ស្តង់ដារនិងយន្តការដែលផ្អែកលើទីផ្សារនានា ដើម្បីលើកកម្ពស់ការវិនិយោគលើអាកាសធាតុដែលមានលក្ខណៈឆ្លាតវៃ ពីវិស័យឯកជនទាំងក្នុង និងក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដោយអនុលោមទៅតាមបទបញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថានក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងមាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ មាត្រាថ្មី. បង្កើតបរិយាសកាសអំណោយផលដែលលើកទឹកចិត្ត គាំទ្រ និងការអនុគ្រោះដល់វិ	ប្តូរទៅ១៧៣ និង២០៨ ក្រុមស្នើសុំអោយមានមាត្រាច្រើនជាងនេះស្តីពីការលើកទឹកចិត្តដល់វិស័យឯជនដែលវិនិយោគលើអាកាសធាតុដែលមានលក្ខណវៃយឆ្លាត ដូចជា បង្កើតបរិយាកាសអំណោយផល លើកទឹកចិត្ត គាំទ្រ និងអនុគ្រោះដល់វិស័យឯកជនសង្គមស៊ីវិល ឬសហគមន៍ ដែលវិនិយោគអាកាសធាតុ ដែលមានលក្ខណៈវៃឆ្លាត

		ស័យឯកជនក្នុងការវិនិយោគអាកាសធាតុវៃឆ្លាត	
	មាត្រា១៩៥ ._ ការអង្កេតតាមដានហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ដើម្បីធ្វើការអង្កេតតាមដានហិរញ្ញវត្ថុ ប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស និងត្រូវធានាឲ្យមានការដាក់បញ្ចូលនូវការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកិច្ចចរចានានាជាមួយនឹងដៃគូអភិវឌ្ឍ ស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជារបស់ខ្លួន ។	**មាត្រា១៩៥** ._ ការអង្កេតតាមដានហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ដើម្បីធ្វើការអង្កេតតាមដានហិរញ្ញវត្ថុ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស និងត្រូវធានាឲ្យមានការដាក់បញ្ចូលនូវយុទ្ធសាស្ត្រនៃការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុទៅក្នុងកិច្ចចរចានានាជាមួយនឹងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។	ប្តូរទៅ២០៩ និង២១០ ហិរញ្ញវត្ថុ ឬហិរញ្ញប្បទាន??? ការកៀងគរថវិការ គួរតែបញ្ជាក់អោយបានច្បាស់
	មាត្រា១៩៦ ._ អាជ្ញាធរជាតិដែលត្រូវបានចាត់តាំង ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវតែជាអាជ្ញាធរជាតិដែលត្រូវបានចាត់តាំង សម្រាប់ ការងារហិរញ្ញវត្ថុអាកាស	**មាត្រា១៩៦** ._ អាជ្ញាធរជាតិដែលត្រូវបានចាត់តាំង ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវតែជាអាជ្ញាធរជាតិដែលត្រូវបានចាត់តាំង សម្រាប់ ការងារហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុ	សូមពិនិត្យមតិយោបល់លើពង្រាងទី៩.១

	ធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវ ពិនិត្យមើល ធ្វើការឯកភាព និងផ្ដល់សុពលភាពដល់គម្រោងទាំងអស់ ដែលស្នើសុំការយល់ព្រមពី រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល រួមមាន យន្តការទាំងឡាយយោងតាមយន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត យន្តការនៃការផ្ដល់ឥណទានរួម វិធានការកាត់បន្ថយថ្នាក់ជាតិដ៏សមស្របមួយ ព្រមទាំងយន្តការរេដបូក ជាអាទិ៍ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវធានាថា គម្រោងទាំងនេះ អនុលោមតាមផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ស្ដីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលពាក់ព័ន្ធនានា ។	ដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវ ពិនិត្យមើល ធ្វើការឯកភាព និងផ្ដល់សុពលភាពដល់គម្រោងទាំងអស់ ដែលស្នើសុំការយល់ព្រមពី រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល រួមមាន យន្តការទាំងឡាយយោងតាមយន្តការអភិវឌ្ឍស្អាត យន្តការនៃការផ្ដល់ឥណទានរួម វិធានការកាត់បន្ថយថ្នាក់ជាតិដ៏សមស្របមួយ ឧទាហរណ៍ យន្តការរេដបូក ជាអាទិ៍ ។ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវធានាថា គម្រោងទាំងនេះ អនុលោមតាមផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិស្ដីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលពាក់ព័ន្ធនានា ។	
	មាត្រា១៩៧ ._ ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវលើកកម្ពស់ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុ អាកាសធាតុដែលផ្អែកលើ	**មាត្រា១៩៧ .**_ ការលើកកម្ពស់ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវលើកកម្ពស់ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញប្បទាន អាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល មានជាអាទិ៍តាមរយៈ ៖	សូមពិនិត្យមតិយោបល់លើពង្រាងទី៩.១

	លទ្ធផល មានជាអាទិ៍តាមរយៈ ៖ ក- ការចេញការណែនាំ ស្តីពីការទទួលបានហិរញ្ញវត្ថុប្រែប្រួលអាកាសធាតុតាមរយៈ ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ។ ខ- ការរក្សា និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានស្តីពីប្រភព ជម្រើសអាទិភាពផ្សេងៗ និងសក្តានុពលសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។ គ- ការរក្សា និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានស្តីពីការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នពី គម្រោងដែលចូលរួមនានាតាមរយៈបញ្ជីថ្នាក់ជាតិសម្រាប់គម្រោងកាត់បន្ថយការបំភាយ ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ រួមមានព័ត៌មានអំពីទំហំនៃការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានកៀងគរតាមរយៈ ការចូលរួមរបស់អង្គភាពរដ្ឋ និងអង្គ	ក- ការចេញការណែនាំ ស្តីពីការទទួលបានហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុតាមរយៈ ការចូលរួមនៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល ។ ខ- ការរក្សា និងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានស្តីពីប្រភព ជម្រើសអាទិភាពហិរញ្ញប្បទានផ្សេងៗ និង សក្តានុពលសម្រាប់ការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រួមមានព័ត៌មានអំពីទំហំនៃការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលបានកៀងគរតាមរយៈការចូលរួមរបស់អង្គភាពរដ្ឋ អង្គភាពឯកជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា នៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញប្បទានអាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល និងលទ្ធផលផ្សេងៗដែលសម្រេចបានជាអាទិ៍ ។	

<table>
<tr><td></td><td>ភាពឯកជន នៅក្នុងយន្តការហិរញ្ញវត្ថុ អាកាសធាតុដែលផ្អែកលើលទ្ធផល និងលទ្ធផលផ្សេងៗដែលសម្រេចបានជាអាទិ៍ ។</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មី ក្នុងពង្រាងទី១០

មាតិកាទី២ ការបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ នៃពង្រាងទី១០

ជំពូក២ គួរបន្ថែម មាត្រា ១៧៨ ….. ដោយផ្អែកលើរបាយការណ៍អំពីផលប៉ះពាល់ និង ដំណោះស្រាយពីគ្រប់ប្រភព ។
គួរបន្ថែម មាត្រា ១៧៩ ……ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (អង្គការសង្គមស៊ីវិលនិង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន)

ជំពូក៣ គួរបន្ថែម មាត្រា ១៨០ ចំណុចខទី៥ ទប់ស្កាត់បទល្មើសព្រៃឈើនៅសហាគមន៍អោយមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត
មាត្រា១៨១ បន្ថែម ចំណុចទី២ បន្ថែមសង្គមស៊ីវិល និង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន
មាត្រា ១៨៣ លិខិតបទដ្ឋាន ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ពី២ទៅ៣ឆ្នាំ

ជំពូក៤ និង ជំពូក ៥ អានទៅហាក់ដូចជាមានលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តច្រើន បារម្ភជាន់គ្នា គួរពិនិត្យឡើងវិញ
មាត្រា ២០២ សុំមានយន្តការធានាការទូទាត់ថ្លៃលក់កាបូន ដោយសមធម៌ និងសមរម្យបំផុត ព្រមទាំងបញ្ជាក់ពីចំនួនភាគរយនៃការបែងចែកផលប្រយោជន៍នៃការលក់កាបូនសំរាប់សហាគមន៍មូលដ្ឋាន
ជំពូក៥
- ផ្នែកទី២ មាត្រា ២០៨ គួរបញ្ចូលអង្គការសង្គមស៊ីវិល និង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន
- ផ្នែកទី៣ មាត្រា ២០៩ គួរមានការធ្វើសវនកម្មលើហិរញ្ញប្បទានទាក់ទងនឹងការលក់កាបូន ការវិយោគ និង ជំនួយបរទេសលើកាបំរែបំរួលអាកាសធាតុ</td></tr>
</table>

	- មាត្រា ២១០ គួរមានក្រុមសវនកម្មឯករាជ្យ អាចក្នុងស្រុក និង ក្រៅស្រុក - មាត្រា ២០១១និង ២០១២ មានយន្តការទូទាត់លក់កាប៉ូនក្នុងការសម្រេចចិត្តពីសហគមន៍
	មតិយោបល់ថ្មីក្នុងគន្ធីទី៣ មាតិកាទី១ ការកាត់បន្ថយ និង ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ នៃពង្រាងទី១០ **មាត្រា១៦៧ ._ វិសាលភាព** **សូមបន្ថែម៖** មាតិកានេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះសកម្មភាព ការគ្រប់គ្រង និងការកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ …..យន្តការនៃការដឹកនាំការគ្រប់គ្រង ……. **មាត្រាទី១៦៨** ស្នើសុំកែប្រែពាក្យពី (គ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ)ទៅជា គ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ (from “disaster management” to “disaster risk management”) ដោយនៅក្នុងពាក្យនេះ មានរួមបញ្ចូលនៅការត្រៀមបង្ការ ដើម្បីកាត់បន្ថយគ្រោះភ័យ និង គ្រោះមហន្តរាយ។ សូមបញ្ចូលការបញ្ជ្រាប ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យនៃគ្រោះមហន្តរាយ ជាមួយនិង ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ទៅក្នុងការរៀបចំផែនការរយៈពេលវែង **ស្នើសុំបញ្ចូល៖** អង្គការសង្គមស៊ីវិល ក្នុងការរៀបចំផែនការ និង ពិគ្រោះយោបល់ (បើអត់មានបញ្ជាក់អំពីការចូលរួមរបស់សង្គមស៊ីវិលដូចជាមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយពីដៃគូរពាក់ព័ន្ធ)។ សូមបន្ថែម សហគមន៍មូលដ្ឋានផងដែរ …… ពីព្រោះពួគគេជាអ្នករងគ្រោះ និង មានបទពិសោធន៍ក្នុងគ្រោះមហន្តរាយ។ **មាត្រាទី១៦៩ ៖** ការរៀបចំផែនការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ ដែលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន

ត្រូវ ផ្អែកតាមរយៈច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ (អនុម័តិ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៥) ត្រូវលើកយកបញ្ជាក់ ដើម្បីអនុវត្ត ពង្រឹងការចូលរួមទទួលខុសត្រូវ នៅតាមសាមីក្រសួងក្នុងការរៀបចំ ចាត់តាំងអោយមានលេខាធិការដ្ឋានទទួលខុសត្រូវលើការងារ គ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ អោយមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនៅថវិកាសម្រាប់អនុវត្ត៕

សូមបន្ថែម

ការវាយតម្លៃ គួរតែមានគណៈកម្មការវាយតម្លៃដោយឯករាជ្យ ជាក្រុមការងារចម្រុះ(ស្ថាប័នជាតិ ថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិ វិស័យឯកជន អង្គការសង្គមស៊ីវិល និង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន

មាត្រា ១៧២៖ ការពិគ្រោះយោបល់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងកាត់បន្ថយហានិភ័យ

គួរបន្ថែម កិច្ចសហការថ្នាក់តំបន់ និង អន្តរជាតិ ជាពិសេសគឺ ការឆ្លើយតបបន្ទាន់ ឬ ការព្យាករណ៍ជាមុនពីហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ

គួរបន្ថែម ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ការសង្គ្រោះបន្ទាន់ ឬ ការឆ្លើយតបនឹងផ្នែកមនុស្សធម៌ ជាជាងការរំពឹងតែពីជំនួយរបស់កាកបាទក្រហម និង ជំនួយខាងក្រៅផ្សេងៗទៀត ដែលអាចធ្វើឱ្យសកម្មភាពឆ្លើយតបមានការយឺតយ៉ាវ។

មាត្រាទី១៦៨ និង១៧២

ស្នើសុំបញ្ចូល អង្គការសង្គមសីវិល ក្នុងការរៀបចំផែនការ និង ពិគ្រោះយោបល់ (បើអត់មានបញ្ជាក់អំពីការចូលរួមរបស់សង្គមសីវិលដូចជាមិនទាន់មានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយពីដៃគូរពាក់ព័ន្ធ)។ បន្ថែម សហគមន៍មូលដ្ឋានផងដែរ ...... ពីព្រោះពួគគេជាអ្នករងគ្រោះ និង មានបទពិសោធន៍ក្នុងគ្រោះមហន្តរាយ

គួរបន្ថែម កិច្ចសហការថ្នាក់តំបន់ និង អន្តរជាតិ ជាពិសេសគឺ ការឆ្លើយតបបន្ទាន់ ឬ ការព្យាករណ៍ជាមុនពីហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ

គួរបន្ថែម ការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់ការសង្គ្រោះបន្ទាន់ ឬ ការឆ្លើយតបនឹងផ្នែកមនុស្សធម៌ ជាជាងការរំពឹងតែពីជំនួយរបស់កាកបាទក្រហម និង ជំនួយខាងក្រៅផ្សេងៗទៀត ដែលអាចធ្វើឱ្យសកម្មភាពឆ្លើយតបមានការយឺតយ៉ាវ។

មាត្រា១៧៨ ._ ការរៀបចំផែនការវិនិយោគ និងការអភិវឌ្ឍ

ជំពូក២ គួរបន្ថែម មាត្រា ១៧៨ ….. ដោយផ្អែកលើរបាយការណ៍អំពីផលប៉ះពាល់ និង ដំណោះស្រាយពីគ្រប់ប្រភព ។

មាត្រា១៧៩ ._ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

គួរបន្ថែម មាត្រា ១៧៩ ……ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ (អង្គការសង្គមស៊ីវិលនិង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន)

មាត្រា១៨០ ._ ការអនុវត្តការឆ្លើយតបចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

ជំពូក៣ គួរបន្ថែម មាត្រា ១៨០ ចំណុចខទី៥ ទប់ស្កាត់បទល្មើសព្រៃឈើនៅសហាគមន៍អោយមានប្រសិទ្ធភាពបំផុត

មាត្រា១៨១ ._ កិច្ចសហការ និងភាពជាដៃគូក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវះ

មាត្រា១៨១ បន្ថែម ចំណុចទី២ បន្ថែមសង្គមស៊ីវិល និង សហាគមន៍មូលដ្ឋាន

មាត្រា១៨៣ ._ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់ការបន្សាំនិងការកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

មាត្រា ១៨៣ លិខិតបទដ្ឋាន ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ពី២ទៅ៣ឆ្នាំ

មាត្រា២០២ ._ ការអនុវត្តតាមបញ្ជីថ្នាក់ជាតិសម្រាប់គម្រោងកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់

ជំពូក៤ និង ជំពូក ៥ អានទៅហាក់ដូចជាមានលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តច្រើន បារម្ភជាន់គ្នា គួរពិនិត្យឡើងវិញ

មាត្រា ២០២ សុំមានយន្តការធានាការទូទាត់ថ្លៃលក់កាបូន ដោយសមធម៌ និងសមរម្យបំផុត ព្រមទាំងបញ្ជាក់ពីចំនួនភាគរយនៃការបែងចែកផលប្រយោជន៍នៃការលក់កាបូនសំរាប់សហាគមន៍មូលដ្ឋាន

មាត្រា២០៨ ._ ការលើកកម្ពស់ការវិនិយោគដែលគិតគូរចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ

	ជំពូក៥ ផ្នែកទី២ មាត្រា ២០៨ គួរបញ្ចូលអង្គការសង្គមស៊ីវិល និង សហគមន៍មូលដ្ឋាន **មាត្រា២០៩**._ ការសម្របសម្រួលអំពីហិរញ្ញប្បទានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស ផ្នែកទី៣ មាត្រា ២០៩ គួរមានការធ្វើសវនកម្មលើហិរញ្ញប្បទានទាក់ទងនឹងការលក់កាបូន ការវិយោគ និង ជំនួយបរទេសលើកាបំរែបំរួលអាកាសធាតុ **មាត្រា២១០**._ ការត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញប្បទានការប្រែប្រួលអាកាសធាតុពីបរទេស មាត្រា ២១០ គួរមានក្រុមសវនកម្មឯករាជ្យ អាចក្នុងស្រុក និង ក្រៅស្រុក **មាត្រា២១១**._ យន្តការទូទាត់ថ្លៃលក់កាបូន មាត្រា ២០១១និង ២០១២ មានយន្តការទូទាត់លក់កាបូនក្នុងការសម្រេចចិត្តពីសហគមន៍ **មាត្រា២១៥**.ការប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព បន្ថែម ចំនុចទី៦ ឧស្ម័នបំពុល/ ផ្ទះកញ្ចក់ ចំនុចទី៧ សារធាតុគីមីកសិកម្ម លើដី និងក្នុងទឹក ពន្យល់បន្ថែម ៣- កូតាសម្រាប់ការយកផលិតផលត្រឡប់មកវិញ ។

	មាត្រា២៣២ ._ តួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ប្តូរពាក្យ «អ្នកពាក់ព័ន្ធមិនមែនរដ្ឋាភិបាល» ទៅ «សង្គមស៊ីវិល និងប្រជាពលរដ្ឋអ្នកពាក់ព័ន្ធ» ៩- ការបង្កើតឱ្យមានការចូលរួមរវាងក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងអ្នកពាក់ព័ន្ធមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹង ព័ត៌មាន និងកង្វល់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លី និងការរៀបចំទីក្រុងដោយចីរភាព ។ **មាត្រា២៣៧ ._** សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានអំពីផែនការប្រើប្រាស់ដីដែលយកចិត្តទុកដាក់ដល់បរិស្ថាន សូមបញ្ជាក់អោយបានលំអិតពី ព័ត៌មានត្រូវដាក់អោយប្រជាជនអាចស្វែងរកបាន ដោយរៀបណាឬ វីធីណា? **មាត្រា២២០ ._** ការរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីស្លាកសញ្ញាបរិស្ថាន គួរមានស្ថាប័នឯករាជ្យក្នុងការចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ និងការធ្វើសវនកម្ម។

មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល

លើសេចក្តីព្រាងទី១០នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រធានបទ៖ ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

លរ NO	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូកក្នុងពង្រាងទី៩ **Book/Title** **(Copy and Paste from Environment Code)**	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១	សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០ (CSO Suggestions)
	មាត្រា៣១២ ._ បទពិសោធន៍ និងការបណ្តុះបណ្តាលដែលចាំបាច់ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះតាមវិស័យដទៃទៀត និងបុគ្គលិកផ្នែកបច្ចេកទេស និងផ្នែកគ្រប់គ្រងនៃតំបន់ការពារដែលត្រូវបានកំណត់ដោយថ្នាក់ជាតិ ប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត ត្រូវបានតែងតាំង ដោយផ្អែកលើអ្នកដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដូចខាងក្រោម៖ ១- ផ្នែកអប់រំ និងជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលចាំបាច់ ។ ២- បទពិសោធន៍ក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ការអភិរក្សជីវៈ	**មាត្រា៣១២** ._ បទពិសោធន៍ និងការបណ្តុះបណ្តាលដែលចាំបាច់ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះតាមវិស័យដទៃទៀត និងបុគ្គលិកផ្នែកបច្ចេកទេស និងផ្នែកគ្រប់គ្រងនៃតំបន់ការពារដែលត្រូវបានកំណត់ដោយថ្នាក់ជាតិ ប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត ត្រូវបានតែងតាំង ដោយផ្អែកលើអ្នកដែលមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដូចខាងក្រោម៖ ១- ផ្នែកអប់រំ និងជំនាញវិជ្ជាជីវៈដែលចាំបាច់ ។ ២- បទពិសោធន៍ក្នុងវិស័យព្រៃឈើ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ការអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ការ	មានត្រានេះត្រូវបានកាត់ចោល នៅក្នុងសេចក្តីពង្រាង ១០ ។ ក្រុមមិនមានការកង្វល់ លើចំនុចនេះទេ ពីវានិយាយតែពីសមាសភាពនៃអ្នកគ្រប់គ្រង។

	ចម្រុះ ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងវិស័យពាក់ព័ន្ធដទៃៗទៀត ។ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងបុគ្គលិកផ្នែករបៀងអភិរក្សចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ដោយថ្នាក់ជាតិ និងប្រធានមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្តដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបំពេញវគ្គសិក្សា និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល នៅបណ្ឌិតសភាបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកបរិស្ថានជាតិ និងធនធានធម្មជាតិក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ បញ្ហាសង្គម និងវិស័យពាក់ព័ន្ធដទៃៗទៀត ។ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងបុគ្គលិកផ្នែករបៀងអភិរក្សចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ដោយថ្នាក់ជាតិ និងប្រធានមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្តដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបំពេញវគ្គសិក្សា និងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល នៅបណ្ឌិតសភាបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកបរិស្ថានជាតិ និងធនធានធម្មជាតិក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។	
	មាត្រា៣២៩ ._ ការអភិវឌ្ឍដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រង ការអភិវឌ្ឍអគារ ឬហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអចិន្ត្រៃយ៍ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មគ្រប់ប្រភេទ ការឈូសឆាយដី ឬការឈូសឆាយដោយប្រើគ្រឿងចក្រ ត្រូវហាមឃាត់យ៉ាងតឹងរ៉ឹងនៅក្នុងតំបន់ស្នូល និងតំបន់អភិរក្ស ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមិនមានលក្ខណ:អចិន្ត្រៃយ៍ ដែលមានផលប៉ះពាល់	**មាត្រា៣២៩** ._ ការអភិវឌ្ឍដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រង ការអភិវឌ្ឍអគារ ឬហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអចិន្ត្រៃយ៍ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មគ្រប់ប្រភេទ ការឈូសឆាយដី ឬការឈូសឆាយដោយប្រើគ្រឿងចក្រ ត្រូវហាមឃាត់យ៉ាងតឹងរ៉ឹងនៅក្នុងតំបន់ស្នូល និងតំបន់អភិរក្ស ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមិនមានលក្ខណ:អចិន្ត្រៃយ៍ ដែលមានផលប៉ះពាល់ទាបដែលស៊ីចង្វាក់គ្នាជាមួយនឹងផែនការគ្រប់គ្រង	មាត្រានេះលែងមាននៅក្នុងសេចក្តីព្រាង ១០ ហើយ

	ទាប ដែលស៊ីចង្វាក់គ្នាជាមួយនឹងផែនការគ្រប់គ្រងតំបន់ អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងតំបន់ស្នូលនិងតំបន់ អភិរក្ស ។ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម នៅក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព ឬតំបន់សហគមន៍ ត្រូវតែមានភាពស៊ីចង្វាក់គ្នាជាមួយផែនការគ្រប់គ្រងសម្រាប់តំបន់ទាំងនេះ ។ ការឆ្ការ/ឈូសឆាយព្រៃឈើ និងសកម្មភាពអាជីវកម្មព្រៃឈើទ្រង់ទ្រាយធំ មិនត្រូវអនុញ្ញាតឡើយនៅក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព និងតំបន់សហគមន៍ ប៉ុន្តែសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងអនុតំបន់គ្រប់គ្រង ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងជាពិសេស ស្របតាមមាត្រា៣២២ នៃក្រមនេះ ។ ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកពីសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មបែបនេះ ត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់នៃសហគមន៍មូលដ្ឋាននៅក្នុងតំបន់នោះ និងសម្រាប់ការអភិរក្សតំបន់ដែលសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មនោះស្ថិតនៅ ។	តំបន់ អាចត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុង តំបន់អភិរក្ស ។ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្ម នៅក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព ឬតំបន់សហគមន៍ ត្រូវតែមានភាពស៊ីចង្វាក់គ្នាជាមួយផែនការគ្រប់គ្រងសម្រាប់តំបន់ទាំងនេះ ។ ការឆ្ការ/ឈូសឆាយព្រៃឈើ និងសកម្មភាពអាជីវកម្មព្រៃឈើទ្រង់ទ្រាយធំ មិនត្រូវអនុញ្ញាតឡើយនៅក្នុងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព និងតំបន់សហគមន៍ ប៉ុន្តែសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតនៅក្នុងអនុតំបន់គ្រប់គ្រង ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងជាពិសេស ស្របតាមមាត្រា៣២២ នៃក្រមនេះ ។ ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកពីសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មបែបនេះ ត្រូវប្រើប្រាស់សម្រាប់ជាផលប្រយោជន៍ដោយផ្ទាល់នៃសហគមន៍មូលដ្ឋាននៅក្នុងតំបន់នោះ និងសម្រាប់ការអភិរក្សតំបន់ដែលសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មនោះស្ថិតនៅ ។ សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងនេះក៏ត្រូវអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ នៅក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី១	

	សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងនេះក៏ត្រូវអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងបទប្បញ្ញត្តិស្ដីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ និងត្រូវមានការឯកភាពពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬអង្គភាពដែលមានសមត្ថកិច្ចគ្រប់នៅក្នុងតំបន់ ។	មាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ និងត្រូវមានការឯកភាពពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬអង្គភាពដែលមានសមត្ថកិច្ចគ្រប់នៅក្នុងតំបន់ ។	
	មាត្រា៣៣៧ ._ ទេសចរណ៍ធម្មជាតិលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម រូបវន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គល ឬសហគមន៍ដែលអនុវត្តទេសចរណ៍ធម្មជាតិលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម នៅក្នុងព្រៃនៃរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា សម្រាប់សកម្មភាព និងការរៀបចំទេសចរណ៍ធម្មជាតិដែលបានស្នើសុំ ។	**មាត្រា៣៣៧** ._ ទេសចរណ៍ធម្មជាតិលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម រូបវន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គល ឬសហគមន៍ដែលអនុវត្តទេសចរណ៍ធម្មជាតិលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម នៅក្នុងព្រៃនៃរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា សម្រាប់សកម្មភាព និងការរៀបចំទេសចរណ៍ធម្មជាតិដែលបានស្នើសុំ ដែលភ្ជាប់មកជាមួយនូវផែនការអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍។	មាត្រានេះលែង នៅក្នុងពង្រាង ១០ ហើយ

	នៅពេលពិចារណាអំពីសំណើសុំប្រតិបត្តិការទេសចរណ៍ធម្មជាតិបន្ថែម ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដៃគូបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធដែលមានបទពិសោធស្រាវជ្រាវ ការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសហគមន៍ទាំងឡាយណាដែលកំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការទេសចរណ៍ធម្មជាតិរួចទៅហើយ នៅក្នុងតំបន់ជុំវិញនៃសកម្មភាពស្នើសុំ ។	នៅពេលពិចារណាអំពីសំណើសុំប្រតិបត្តិការទេសចរណ៍ធម្មជាតិបន្ថែម ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដៃគូបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធដែលមានបទពិសោធស្រាវជ្រាវ ការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសហគមន៍ទាំងឡាយណាដែលកំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការទេសចរណ៍ធម្មជាតិរួចទៅហើយ នៅក្នុងតំបន់ជុំវិញនៃសកម្មភាពស្នើសុំ ។	
	មាត្រា៣៤០ ._ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត មាតិកានេះអនុវត្តចំពោះដំបន់ទាំងឡាយ ដែលអាចទទួលបានការអនុវត្តតាមការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ គ្រប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ សមាគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍នានាដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំការកំណត់ជាសហគមន៍ព្រៃឈើពីមុនរួចហើយ ឬដែលបាន	**មាត្រា៣៤០** ._ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត មាតិកានេះអនុវត្តចំពោះតំបន់ទាំងឡាយ ដែលអាចទទួលបានការអនុវត្តតាមការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ គ្រប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ សមាគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍នានាដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំការកំណត់ជាសហគមន៍ព្រៃឈើពីមុនរួចហើយ ឬដែលបានត្រៀមឯកសារបំណងនឹង	មាត្រនេះលែងមាននៅក្នុងសេចក្ដីពង្រាង ១០

	ត្រៀមឯកសារបំណងនឹងដាក់ពាក្យស្នើសុំការកំណត់ជាសហគមន៍ព្រៃឈើ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋដទៃទៀតដែលមានតម្លៃអភិរក្ស និងតម្លៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដីបម្រុងទុករបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ឬដីជាលក្ខណៈប្រពៃណីដទៃទៀត ត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបានការគ្រប់គ្រងស្របតាមគោលការណ៍នៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដូចមានចែងក្នុងមាតិកានេះ។	ដាក់ពាក្យស្នើសុំការកំណត់ជាសហគមន៍ព្រៃឈើ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋដទៃទៀតដែលមានតម្លៃអភិរក្ស និងតម្លៃប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដីបម្រុងទុក របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ឬដីជាលក្ខណៈប្រពៃណីដទៃទៀត ត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបានការគ្រប់គ្រងស្របតាមគោលការណ៍នៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដូចមានចែងក្នុងមាតិកានេះ។	

មតិយោបល់ថ្មីក្នុងមាត្រាទី ៣១៣ នៃពង្រាងទី១០

មាត្រា៣១៣ ._ សមាសភាគនៃតំបន់ដែលមានសក្តានុពល និងលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្កើតជាតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា

សមាសភាគប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍ដែលបានដាក់ពាក្យស្នើសុំបង្កើតជាសហគមន៍ព្រៃឈើរួចហើយ ឬសហគមន៍ដែលបានរៀបចំឯកសាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីដាក់ពាក្យសុំបង្កើតជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍នេសាទ ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬធនធានទឹកដែលមានតម្លៃសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ដីដែលបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយចីរភាព និងដីអភិរក្សជាលក្ខណៈប្រពៃណីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវកំណត់ជាសមាសភាគនៃតំបន់ដែលមានសក្តានុពល និងលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្កើតជាតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា។

មតិយោបល់៖ លែងមាន

មាត្រា៣១៥ ._ គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងរយៈពេល ៣ (បី) ឆ្នាំ ក្រោយពេលក្រមនេះចូលជាធរមាន ។

មតិយោបល់៖តើក្រោយរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ តើស្ថាប័ន នណាខ្លះដែលចូលរួម រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា? វាហាក់ដូចជាអត់ច្បាប់ ។ ចំពោះការរៀបចំ រៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា គួរបើកឲ្យមានពិគ្រោះយោបល់ និងការការពិភាក្សាតំណាងសហគមន៍ និង សង្គមស៊ីវិល។ តើនៅពេលបីឆ្នាំក្រោយ នណាជាអ្នកឆ្លើយតបទៅហ្នឹងសេចក្តីបានកំណត់នេះ។
មាត្រា៣១៦ ._ សិទ្ធិដើម្បីធ្វើការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា សហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលពាក់ព័ន្ធ ដោយសហការជាមួយរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានសិទ្ធិដើម្បីរៀបចំ និងធ្វើការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើតំបន់ដែលត្រូវធ្វើការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ **មតិយោបល់៖** មិនចំទាស់ ប៉ុន្តែតើនិវិធីនៃការស្នើសិទ្ធិនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នានេះ ហ្នឹងត្រូវស្នើសុំទៅអ្នកណា?
មាត្រា៣១៧ ._ ការរៀបចំការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា តំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវកំណត់លក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដូចខាងក្រោម ៖ ១- វចនាសម្ព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ ២- សមាជិកភាព និងសិទ្ធិបោះឆ្នោតរបស់សមាជិកសហគមន៍គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ ៣- សំណើកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង សម្រាប់តំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងសំណើផែនការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ ឯកសារទាំងពីរនេះ ត្រូវរៀបចំទៅតាមស្តង់ដារដែលស្របតាមសមត្ថភាព និងធនធានមូលដ្ឋាន ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីចំណេះដឹង និងចក្ខុវិស័យនៃអ្នកតំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ លក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវស្របតាមផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីជាធរមាន ដែលទាក់ទងនឹងផ្នែកណាមួយនៃតំបន់ដែលត្រូវគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងផែនការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងដែលមានស្រាប់ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងថ្មី និងផែនការគ្រប់គ្រងដែលត្រូវរៀបចំឡើង ត្រូវស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិនៃក្រមនេះ ។

មតិយោបល់៖

តើអ្វីជាស្តង់ដារដែលសមស្រប? អ្នកណាជាអ្នកបង្កើតស្តង់នេះ? ពេលណា?
តើផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីជាធរមាន នេះ ជារបស់ស្ថាប័នណា? នណាជាអ្នកកំណត់?
ក្នុងលក្ខខ័ណដែលតំបន់នោះមិនទាន់មានផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីជាធរមាន ហ្នឹងមិនអាចមានការរៀបចំការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬយ៉ាងណា?
មាត្រានេះពិបាក់យល់ ហើយមានលក្ខណៈប្រឆាំងគ្នាក្នុងក្រមខ្លួនឯង *ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងផែនការគ្រប់គ្រងសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងដែលមានស្រាប់ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងថ្មី និងផែនការគ្រប់គ្រងដែលត្រូវរៀបចំឡើង ត្រូវស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិនៃក្រមនេះ ។*

មាត្រា៣១៨ ._ ការគាំទ្រសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

តំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន មន្ត្រីរាជការពាក់ព័ន្ធមកពីសមាសភាគនៃប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ដើម្បីគាំទ្រដល់ការរៀបចំលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទាំងអស់ត្រូវគាំទ្រដល់តំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ក្នុងការរៀបចំលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

តំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវប្រើប្រាស់យោបល់បច្ចេកទេសដែលបានមកពីដៃគូបច្ចេកទេស និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ ដើម្បីរៀបចំលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ តួនាទីជាក់លាក់សម្រាប់ដៃគូបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធ អាចដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

មតិយោបល់ ៖តើលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាមានជាគោលការណ៍ណែនាំ ឬក៏សេចក្តីនៃណាំ? ពេលណាទើបមាន?

មាត្រា៣១៩._ ការពិនិត្យលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

នៅពេលតំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ បានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា តំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវដាក់សំណើដោយភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌទាំងនេះទៅក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដើម្បីបង្កើតការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបរិស្ថាន ត្រូវពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ស្របតាមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ និងនីតិវិធី ក្នុងរយៈពេលបីខែ បន្ទាប់ពីទទួលបានសំណើសុំរៀបចំការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

មតិយោបល់ទាំងនេះ រួមមាន ៖

១- សេចក្តីសម្រេច ដើម្បីផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាក្នុងតំបន់ស្នើសុំ ។

២- សេចក្តីសម្រេច ដើម្បីផ្តួចផ្តើមគំនិតក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា នៅក្នុងតំបន់ស្នើសុំ បន្ទាប់ពីបានដាក់បញ្ចូលមតិយោបល់របស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថានទៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នានោះ ឬ

៣- សេចក្តីណែនាំ ដើម្បីកែសម្រួលលើលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងការដាក់សំណើសុំពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់សាជាថ្មី ។

ក្នុងករណីមានការដាក់សំណើស្នើសុំពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់សាជាថ្មី ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវពិនិត្យលើលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដែលបានកែសម្រួល ក្នុងរយៈពេលបីខែបន្ទាប់ពីបានទទួលសំណើស្នើសុំនេះ ។

ឯកសារទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវដាក់ឱ្យសាធារណៈជនអាចស្វែងបាន ។

មតិយោបល់ ៖នៅតែមិនការបញ្ជាក់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ពី ពីក្រសួងដែលត្រូវដាក់ការស្នើរសុំ។

ក្នុងករណីដែលមិនមានការឆ្លើយតបក្នុងរយៈ ៣ខែ ពីក្រសួង គួរត្រូវបានទទួលស្គាល់នូវលក្ខខណ្ឌនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។

មាត្រា៣២០._ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំសំណើស្នើសុំបង្កើតការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ទៅកាន់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងរយៈពេល ៣០ (សាមសិប) ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីមានការផ្តួចផ្តើមគំនិតឱ្យមានការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ ក្រោយពីទទួលបានសំណើស្នើសុំបង្កើតការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវចេញលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ដូចខាងក្រោម ៖ ១- បង្កើតអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈ ។ ២- កំណត់ពីភារកិច្ច និងតួនាទីរបស់អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា រួមមានសិទ្ធិគ្រប់គ្រងមូលនិធិ ចុះកិច្ចព្រមព្រៀង ធ្វើប្រតិបត្តិការ និងបង្កើតប្រាក់ចំណូល និងចុះបញ្ជីដីធ្លីជាមួយរដ្ឋបាលសុរិយោដី ក្នុងនាមជាអាជ្ញាធរកាន់កាប់ដីរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ ៣- ទទួលស្គាល់តំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ រាល់ការចុះកិច្ចព្រមព្រៀង ឬការផ្តល់ការធ្វើប្រតិបត្តិការផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ដែលអនុញ្ញាត ទៅឱ្យអ្នករស់នៅក្រៅតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ចេញចូលតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ។ អាណត្តិនៃអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នាមានរយៈពេលមិនកំណត់ ។ **មតិយោបល់** ៖នៅពេលដែលមានសំណើរមកកាន់ស្ថានប័នជំនាញ ក្នុងរយៈពេល៣ខែ ស្ថាប័នជំនាញត្រូវដាក់សំណើរទៅកាន់រាជរដ្ឋាភិបាល (តើនណាជាតំណាងឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងអនុម័តគម្រោសំណើរនេះ) ដូចនេះនណារនឹងធ្វើការតាមដានលើសំណើរសុំនេះ? ការបង្កើតអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈ ។ តើតំណាងសហគមន៍ត្រូវមានវត្តមាននៅក្នុងអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ជានីតិបុគ្គលសាធារណៈ ។ដោយសារនៅក្នុងមាត្រា ៣១៧ តម្រូវឲ្យមានរៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដូចនេះសមាសភាព នេះគួរត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ ចំណុចនេះគួរលុបចោល ឬបន្ថែមថា រាល់ការចុះកិច្ចព្រមព្រៀង ឬការផ្តល់ការធ្វើប្រតិបត្តិការផ្នែកពាណិជ្ជកម្ម ដែលអនុញ្ញាត ទៅឱ្យអ្នករស់នៅក្រៅតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ចេញចូលតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន **និងដោយមានការឯពីអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា**។
សំណូមពរ៖

មាត្រា៣២១ ._ កិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវចុះកិច្ចព្រមព្រៀងគ្រប់គ្រងជាមួយគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងរយៈពេល ៣ (បី) ខែ បន្ទាប់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ការឯកភាពលើការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

មាត្រា៣៣១ការរៀបចំសមាសភាគនៃប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ

មាត្រានេះគួរត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងមានតិការទី១ **មាតិកាទី១៖ប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ ជំពូកទី១៖ការរៀបចំប្រព័ន្ធតំបន់ការពារធម្មជាតិ**

សំណូមពរ៖

មាត្រា៣២៥ ._ ការលុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងការរំលាយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន មានសិទ្ធិលប់ចោលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្នុងករណីដូចខាងក្រោម ៖

១- មានការបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើកិច្ចព្រមព្រៀងគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

២- មានការបំពានច្បាប់ធ្ងន់ធ្ងរ នៅក្នុងការអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

ក្នុងករណីដែលមានការលុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងរួមគ្នា ឬតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន មានសិទ្ធិស្នើសុំឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលរំលាយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។

មុនពេលចេញសេចក្តីសម្រេចលុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងការរំលាយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវជួបគ្នាដើម្បីពិភាក្សា និងស្វែងរកដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធីជាមុនសិន ។ ក្រោមការសម្របសម្រួលពីក្រសួង ស្ថានប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន

អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការលុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងការរំលាយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា មានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងតវ៉ា ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។

សំណួរ៖ តើ អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នាដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការលុបចោលកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងការរំលាយអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ប្តឹងទៅណា? **មាត្រា៣២៦** ._ អាណត្តិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋនៃតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ក្រោយពេលទទួលបានការឯកភាពលើកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា មានសិទ្ធិកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើដីរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ អាណត្តិនៃការកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលលើដីរដ្ឋនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា មិនត្រូវរារាំងសិទ្ធិរបស់មន្ត្រីនៃក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថានមិនឱ្យចូល និងអនុវត្តការងាររបស់ខ្លួន នៅក្នុងតំបន់នៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាឡើយ ។ អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ពុំមានសិទ្ធិក្នុងការលក់ ផ្ទេរសិទ្ធិនៃការកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ អាស្រ័យផលលើដីរដ្ឋនេះទៅឱ្យតតិយជន ឬនីតិបុគ្គលណាមួយឡើយ ប៉ុន្តែអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នាមានសិទ្ធិក្នុងការផ្ទេរការកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផលទៅឱ្យសមាជិកដទៃទៀត ដែលរស់នៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដែលបានកំណត់នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា (ស្នើសុំលុបចោលដោយសារ អាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងរួមគ្នានេះត្រូវបានបង្កើតដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលដូចនេះ វាគួរតែត្រូវបានទទួលការឯកភាពពីរាជរដ្ឋាភិបាល ចំពោះការផ្ទេរការកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យផល នេះ) ។
មាត្រា៣២៧ ._ ខ្លឹមសារនៃអាណត្តិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋនៃតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា **សំណូមពរ៖** គួរមានបន្ថែមសិទ្ធិ ធ្វើអាជីវកម្មរបស់សមាជិកសហគមន៍នៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នានៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ **មាត្រា៣២៨** ._ រយៈពេលនៃអាណត្តិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋនៃតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា **សំណូមពរបន្ថែម៖** រយៈពេលអាណត្តិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋនៃតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា មានរយៈពេលមិនកំណត់ ។

មាត្រា៣៣០ ._ សិទ្ធិបន្ថែម អាណត្តិកាន់កាប់ និងប្រើប្រាស់ដីរដ្ឋនៃតំបន់គ្រប់គ្រងរួមគ្នា ត្រូវជាសិទ្ធិបន្ថែមលើសិទ្ធិដទៃទៀតដែលសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចទទួលបាន ស្របតាមច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមាន ។ **សំណូមពរបន្ថែម៖** ស្នើរសុំលុបចោលដោយសារវាហាក់ដូចជាមិនមានន័យសម្រាប់បញ្ហាសិទ្ធិនេះទេ។
សំណើសុំឲ្យមានមាត្រាដែលនិយាយអំពីយន្តការនៃការបែងចែកផលប្រយោជន៍ក្នុងចំណោសមាជិកដែលចូលរួមក្នុងការអនុវត្តន៍ការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា។ ក្នុងមាត្រាទី ១០៦៣ សូមស្នើ «រាល់បទបញ្ញត្តិទាំងឡាយដែលផ្ទុយនឹងក្រមនេះត្រូវធ្វើនារាករណ៍» គប្បី ប្តូរមកជា «រាល់បទបញ្ញត្តទាំងឡាយដែលផ្ទុយនឹងក្រមនេះត្រូវធ្វើការធ្វើវិសោធនកម្ម »។

មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល

លើសេចក្តីព្រាងទី១០ នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រធានបទ ៖ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ

លរ NO	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក លើពង្រាងទី៩.១ **Book/Title** **(Copy and Paste from Environment Code)**	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១	សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០ (CSO Suggestions)
១	**មាត្រា១៨** ._ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សកម្មភាព ឬ គម្រោងដែលស្នើសុំ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ដីធ្លី ឬ ធនធានដទៃទៀត ជា ពិសេស ដែលទាក់ទងទៅនឹងការអភិវឌ្ឍ ការប្រើប្រាស់ និងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលនូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។	**មាត្រា១៨** ._ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច សកម្មភាព ឬ គម្រោងដែលស្នើសុំ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ដីធ្លី ឬធនធានដទៃទៀត ជាពិសេស ដែលទាក់ទងទៅនឹងការអភិវឌ្ឍ ការប្រើប្រាស់ និងការធ្វើអាជីវកម្មលើធនធានធម្មជាតិ ត្រូវទទួលនូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ របស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃគម្រោងដែលស្នើរឡើង រួមមាន ១) ដំណាក់កាលសិក្សាស្រាវជ្រាវបឋម ២) ដំណាក់កាលរៀបចំគម្រោង និង ៣) ដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង និង ៤)ដំណាក់កាលបញ្ចប់គម្រោង។	មាត្រានេះបានប្តូរទៅមាត្រាទី ១៧ ក្នុងពង្រាងទី១០៖ ស្នើបន្ថែម៖ គោលការណ៍ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាពិសេសសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១ ពិសេសត្រង់ចំនុច៖ នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃគម្រោងដែលស្នើរឡើង រួមមាន ១) ដំណាក់កាលសិក្សាស្រាវជ្រាវបឋម ២) ដំណាក់កាលរៀបចំគម្រោង និង ៣) ដំណាក់កាលអនុវត្តគម្រោង និង ៤)ដំណាក់កាលបញ្ចប់គម្រោង។

<table>
<tr><td>២</td><td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មីក្នុងមាត្រាទី ២៣ នៃពង្រាងទី១០
២- អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ត្រូវទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ ។ ការផ្តល់ព័ត៌មានទាំងនោះត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អំពីភាសាដែលអាចយល់បាន និងវប្បធម៌របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។
៤- កិច្ចដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អំពីតម្រូវការ កង្វល់ និងតម្លៃ របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។
៦- កម្រិតនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមសិទ្ធិនៃការចូលរួមពេញលេញនិងមានប្រសិទ្ធភាព ។
៧- ដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវមានភាពបត់បែន និងអាចកែសម្រួលបាន ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងការរំពឹងទុកដែលសមហេតុផលរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ ។</td></tr>
<tr><td>៣</td><td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មីក្នុងមាត្រាទី ២៥ នៃពង្រាងទី១០

ស្នើដូចខាងក្រោម៖
មាត្រា២៥ ._ ការពិគ្រោះយោបល់របស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច
ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច លើគោលនយោបាយ ផែនការ ឬ កម្មវិធី ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងប្រយោល ចំពោះ ដីធ្លី និងធនធាននានា របស់ជនជាតិដើមភាគតិច។</td></tr>
<tr><td>៤</td><td>មាត្រា២៦ ._ ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃជនជាតិដើមភាគតិច
ម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព</td><td>មាត្រា២៦ ._ ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃជនជាតិដើមភាគតិច

ម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងពេញលេញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាពិសេស ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាច</td><td>មាត្រានេះបានប្តូរទៅមាត្រា ២៧ ក្នុងពង្រាងទី១០

ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១

សំណូមពរបន្ថែមពាក្យ៖</td></tr>
</table>

	របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ និងត្រូវតែទទួលបាននូវការយល់ព្រមដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ពួកគេ មុនពេលដែលសេចក្តីសម្រេចនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ។ ការចូលរួមត្រូវតែផ្តល់ជូនឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ហើយអ្នកចូលរួមត្រូវទទួលបានការជូនដំណឹងពេញលេញអំពីព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នៅក្នុងទម្រង់ និងភាសាដែលសមរម្យ ។	ទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ និងត្រូវតែទទួលបាននូវការយល់ព្រមដោយសេរី (<u>លើសពី២ភាគ៣</u>) និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ពួកគេ មុនពេលដែលសេចក្តីសម្រេចនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ។ <u>ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងស្នើសុំ មានសិទ្ធិពេញលេញក្នុងការចូលរួមនូវគ្រប់ដំណាក់កាលនៃគម្រោង ដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំ ឬគម្រាមកំហែង។</u> ការចូលរួមត្រូវតែផ្តល់ជូនឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ហើយអ្នកចូលរួមត្រូវទទួលបានការជូនដំណឹងពេញលេញអំពីព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ នៅក្នុងទម្រង់ និងភាសាដែលសមរម្យ ។	**មាត្រា២៧** ._ ការចូលរួមរបស់<u>សហគមន៍មូលដ្ឋាន និង</u>ជនជាតិដើមភាគតិច ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពរបស់<u>សហគមន៍មូលដ្ឋាន និង</u>ជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ។ ការចូលរួមត្រូវធ្វើឡើងដោយគ្មានការគំរាមកំហែង ការបោកបញ្ឆោត ឬការបង្ខិតបង្ខំ និងត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ហើយអ្នកចូលរួមត្រូវទទួលបានការជូនដំណឹងពេញលេញអំពីព័ត៌មានទាំងអស់ក្នុងទម្រង់ និងភាសាដែលសមស្រប។
៥	**មាត្រា២៧** ._ ការយល់ព្រមជាមុនដោយសេរី ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ មិនត្រូវឯកភាពលើផែនការ កម្មវិធី ឬ សំណើរគម្រោង ដែលអាចប៉ះពាល់	**មាត្រា២៧** ._ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ មិនត្រូវឯកភាពលើផែនការ កម្មវិធី ឬ សំណើរគម្រោង ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួល	មាត្រានេះបានប្តូរទៅមាត្រាទី ២៦ ក្នុងពង្រាងទី១០ សូមបន្ថែម <u>**គោលការណ៍ FPIC**</u> នៅក្នុងមាត្រា ២៦ និងស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិលលើពង្រាងទី ៩.១

	ដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចបានឡើយ ។	បានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចបានឡើយ ។ ចំណែកផែនការ កម្មវិធី ឬគម្រោងដែលបាននិងកំពុងអនុវត្តហើយមានការប៉ះពាល់ដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវតែរៀបចំយន្តការពិគ្រោះពិភាក្សានិងដោះស្រាយឡើងវិញជាមួយពួកគាត់សំដៅទទួលបានពត៍មានពេញលេញ និងយល់ព្រមដោយសេរីពីការអភិវឌ្ឍទាំងនេះ។	ស្នើសុំបន្ថែមដូចខាងក្រោម៖ **មាត្រា ២៦** ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ មិនត្រូវឯកភាពលើផែនការ កម្មវិធី ឬ សំណើរគម្រោង ដែលអាចប៉ះពាល់ផ្ទាល់ និង ដោយប្រយោលដល់ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ជាពិសេសសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ដោយគ្មានការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចបានឡើយ ។ ការយល់ព្រមរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវធ្វើឡើងដោយមតិភាគច្រើនដាច់ខាតនៃសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលអាចទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីគម្រោងស្នើសុំ ឬការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនេះ ។ ចំណែកផែនការ កម្មវិធី ឬគម្រោងដែលបាននិងកំពុងអនុវត្តហើយមានការប៉ះពាល់ដល់ជនជាតិដើមភាគតិច ត្រូវតែរៀបចំយន្តការពិគ្រោះពិភាក្សានិងដោះស្រាយឡើងវិញជាមួយពួកគាត់

			សំដៅទទួលបានពត៍មានពេញលេញ និងយល់ព្រមដោយសេរីពីការអភិវឌ្ឍទាំងនេះ។ គោលការណ៍នៃការយល់ព្រមជាមុនដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ត្រូវបានគេយកទៅអនុវត្តចំពោះគ្រប់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែលកំពុងដំណើរការនិងស្នើឡើង។
៦	**មាត្រា២៨** ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបង្កើតឧបករណ៍គតិយុត្តស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមជាសាធារណៈរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងការសម្រេចចិត្តដែលប៉ះពាល់ដល់ដី និងសហគមន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ។	**មាត្រា២៨** ._ នីតិវិធីសម្រាប់ការចូលរួមរបស់សហគមន៍ ជាពិសេស សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវបង្កើតឧបករណ៍គតិយុត្តសមស្របស្តីពីនីតិវិធីសម្រាប់ការពិគ្រោះយោបល់ និងការចូលរួមជាសាធារណៈរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច នៅក្នុងការសម្រេចចិត្ត ដែលពាក់ព័ន្ធដី និងសហគមន៍របស់ជនជាតិដើមភាគតិច ដើម្បីធានាបាននូវបុព្វសិទ្ធិពេញលេញរបស់ពួកគាត់។	មាត្រានេះបានប្តូរទៅមាត្រាទី ២៤ ក្នុងពង្រាងទី១០ ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១ មាត្រា ២៨ សំណូមពរ ១. បន្ថែមពាក្យ៖ - សហគមន៍ ជាពិសេស
៧	**មាត្រា៣០** ._ ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត អាចតម្រូវឱ្យមាន ចំពោះគម្រោងស្នើសុំ ម្ចាស់គម្រោង និងក្រសួង ស្ថាប័ន	**មាត្រា៣០** ._ ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត អាចតម្រូវឱ្យមាន ចំពោះគម្រោងស្នើសុំ ម្ចាស់គម្រោង និងក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសនិងពេលវេលា	បានទទួលយក។ ស្នើឱ្យពិនិត្យមតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១ សូមស្នើដូចខាងក្រោម៖

	ដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីចូលរួមនៅ ក្នុងការពិចារណាទៅលើជម្រើសផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការតាំងទីលំនៅជាថ្មី ។ ឱកាសក្នុងការចូលរួមបែបនេះ ត្រូវតែរួចផុតពីការគំរាមកំហែង ការកេងចំណេញ និងការបង្ខិតបង្ខំ ។	គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចូលរួមនៅ ក្នុងការពិចារណាទៅលើជម្រើសផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការតាំងទីលំនៅជាថ្មី ។ ឱកាសក្នុងការចូលរួមបែបនេះ ត្រូវតែរួចផុតពីការគំរាមកំហែង ការយាយី ការកេងចំណេញ និងការបង្ខិតបង្ខំ ។	**មាត្រា៣០** ._ ការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ក្នុងករណីដែលតម្រូវឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្មគ្រ័ចិត្តសម្រាប់គម្រោងស្នើសុំ នោះម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាស និងពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមក្នុងការពិចារណា និងសម្រេចចិត្តអំពីជម្រើសផ្សេងៗ ពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិសង្គម វប្បធម៌ និងសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការគំរាមកំហែង ការបោកបញ្ឆោត ឬការបង្ខិតបង្ខំពីការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មី។ ករណីដែលតម្រូវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត មានល័ក្ខខណ្ឌដូចជាការលេចធ្លាយឧស្ម័នពុល តំបន់អសន្តិសុខ តំបន់មានគ្រោះមហន្តរាយធ្ងន់ធ្ងរ ជាដើម។
៨	**មាត្រា១២៦** ._ ការយល់ព្រមជាមុនដោយសេរីនិងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់	**មាត្រា១២៦** ._ ការយល់ព្រមជាមុនដោយសេរីនិងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយដល់ សហគមន៍	មាត្រានេះត្រូវបានលុបចោលក្នុងពង្រាងទី១០។ សូមធ្វើការបកស្រាយ។

	ជ្រុងជ្រោយដល់សហគមន៍ កិច្ចដំណើរការចូលរួមសាធារណៈត្រូវធានាថា មានការយល់ព្រមពីសហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង ចំពោះវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើង ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍យល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។ ក្នុងវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាននេះ ម្ចាស់គម្រោងត្រូវ ៖ ក- កំណត់វិធានការនានាក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាព និងជួយដល់អ្នកដែលទទួលរង ផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង ។ ខ- ធានាថា អ្នកដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ បានចូលរួមក្នុងការរៀបចំការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការផ្លាស់ទី	កិច្ចដំណើរការចូលរួមសាធារណៈត្រូវធានាថា មានការយល់ព្រមពីសហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង ចំពោះវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើង ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍យល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។ ក្នុងវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថាននេះ ម្ចាស់គម្រោងត្រូវ ៖ ក- កំណត់វិធានការនានា ក្នុងការលើកកម្ពស់ជីវភាព និងជួយដល់អ្នកដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង ។ ខ- ធានាថា អ្នកដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ បានចូលរួមក្នុងការរៀបចំការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីឲ្យបានកម្រិតអប្បបរមា ក្នុងការធានាថា សំណងលើការបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ត្រូវបានដោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌សមស្របជាមុនសិន និងដែលទទួលយកបានតាមតម្លៃទីផ្សារ ហើយវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថានមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ ។	

	លំនៅថ្មីឲ្យបានកម្រិតអប្បបរមា ក្នុងការធានាថា សំណងលើការបាត់បង់ទ្រព្យសម្បត្តិ ត្រូវបានដោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌សមស្របជាមុនសិន និងដែលទទួលយកបានតាមតម្លៃទីផ្សារ ហើយវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់បរិស្ថានមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវ ។ ក្នុងករណីដែលសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ មិនយល់ស្របចំពោះវិធានការកាត់បន្ថយនានាដែលម្ចាស់គម្រោងបានស្នើខាងលើគម្រោងអភិវឌ្ឍនៅតែបន្តដដែល ប៉ុន្តែម្ចាស់គម្រោងត្រូវកំណត់ រកវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ផ្សេងទៀត ឬដោះស្រាយរាល់ផលប៉ះពាល់នោះដល់សហគមន៍ ។ នីតិវិធីនៃការដោះស្រាយសំណងដល់សហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ និងនីតិវិធីនៃការផ្លាស់ប្តូលំនៅថ្មី ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដាច់ដោយ	ក្នុងករណីដែលសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ មិនយល់ស្របចំពោះវិធានការកាត់បន្ថយនានាដែលម្ចាស់គម្រោងបានស្នើខាងលើគម្រោងអភិវឌ្ឍនៅតែបន្តដដែល ប៉ុន្តែម្ចាស់គម្រោងត្រូវកំណត់ រកវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ផ្សេងទៀត ឬដោះស្រាយរាល់ផលប៉ះពាល់នោះដល់សហគមន៍ ។ នីតិវិធីនៃការដោះស្រាយសំណងដល់សហគមន៍ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ និងនីតិវិធីនៃការផ្លាស់ប្តូលំនៅថ្មី ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដាច់ដោយឡែករបស់ក្រសួងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការទូទាត់សំណងការខូចខាត ដល់សហគមន៍ទទួលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តអន្តរក្រសួងរវាងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដោយពិគ្រោះពិភាក្សាឲ្យបានពេញលេញជាមួយសាធារណជន ជាពិសេសអ្នកធ្លាប់រងផលប៉ះពាល់ពីសកម្មភាពអភិវឌ្ឍ។	

	ឡែករបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ បែបបទ និងនីតិវិធីនៃការទូទាត់សំណងការខូចខាត ដល់សហគមន៍ទទួលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តអន្តរក្រសួងរវាងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ។		
៩	**មាត្រា១២៧** ._ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយចំពោះជនជាតិដើមភាគតិច ការចូលរួមជាសាធារណៈសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច កិច្ចដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវតម្រូវឲ្យម្ចាស់គម្រោងជូនដំណឹងដល់សហគមន៍អំពីវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើង មុនពេលដែលរបាយការណ៍វាយតម្លៃ	**មាត្រា១២៧** ._ ការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីជ្រាបព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយចំពោះជនជាតិដើមភាគតិច ការចូលរួមជាសាធារណៈសម្រាប់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច កិច្ចដំណើរការនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ ត្រូវតម្រូវឲ្យម្ចាស់គម្រោងជូនដំណឹងដល់សហគមន៍អំពីវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើង មុនពេលដែលរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ត្រូវបញ្ជូនទៅក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ ម្ចាស់គម្រោងត្រូវផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ក្នុងការ	មាត្រានេះត្រូវបានលុបចោលក្នុងពង្រាងទី២១០។ សូមធ្វើការបកស្រាយ។

	ហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានដំបូង ឬពេញលេញ ត្រូវបញ្ជូនទៅក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ ម្ចាស់គម្រោងត្រូវផ្តល់ពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ក្នុងការពិចារណាលើវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើងនោះ ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវឯកភាពលើវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើងនោះ ដោយពុំមានទទួលរងសម្ពាធ ឬការបង្ខិតបង្ខំ ពីរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលណាមួយនោះឡើយ ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលពាក់ព័ន្ធមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយចំពោះការឯកភាពលើគម្រោងអភិវឌ្ឍណាមួយ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ ដីធ្លីរបស់ពួកគេ ។	ពិចារណាលើវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើងនោះ ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវឯកភាពពីសហគមន៍ពេញលេញ ជាមុនលើវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ដែលបានស្នើឡើងនោះ ដោយពុំមានទទួលរងសម្ពាធ ឬការបង្ខិតបង្ខំ ពីរូបវន្តបុគ្គល ឬនីតិបុគ្គលណាមួយនោះឡើយ ។ សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចដែលពាក់ព័ន្ធមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការយល់ព្រមជាមុន ដោយសេរី និងបន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ចំពោះការឯកភាពលើគម្រោងអភិវឌ្ឍណាមួយ ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ ដីធ្លីរបស់ពួកគេ ។	

<u>**មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល**</u>

<u>**លើសេចក្តីព្រាងទី១០ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**</u>

ប្រធានបទ៖ មតិយោបល់ផ្សេងៗ

<table>
<tr><th>លរ
NO</th><th>គន្លឹះ/មាតិកា/ជំពូក
Book/Title
(Copy and Paste from Environment Code)</th><th>មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១</th><th>ពង្រាងទី ១០</th><th>សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០
(CSO Suggestions)</th></tr>
<tr><td></td><td colspan="4">មាត្រា៣ ._ វិសាលភាព
ក្រមនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះ៖
១- រាល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
២- គោលនយោបាយ ផែនការសកម្មភាព និងវិធានការនានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ ។
៣- រាល់សកម្មភាពរបស់<u>រូបវន្តបុគ្គល</u> នីតិបុគ្គលសាធារណៈ នីតិបុគ្គលឯកជនដែលធ្វើប្រតិបត្តិការទាំងក្នុង និងក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ ឬជះឥទ្ធិពលទៅលើបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ស្នើរកែសម្រួល៖
មាត្រា៣ ._ វិសាលភាព
ក្រមនេះ មានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះ៖
១- រាល់សកម្មភាពទាំងឡាយណាដែល<u>នាំអោយមានព្យសណកម្ម</u>ពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ នៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
២- គោលនយោបាយ ផែនការសកម្មភាព និងវិធានការនានាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ ។</td></tr>
</table>

	៣- រាល់សកម្មភាពរបស់នីតិបុគ្គលសាធារណៈ នីតិបុគ្គលឯកជនដែលធ្វើប្រតិបត្តិការទាំងក្នុង និងក្រៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ ឬជះឥទ្ធិពលទៅលើបរិស្ថាន ធនធានធម្មជាតិ និងបេតិកភណ្ឌជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។
	ស្នើបន្ថែម និង ពិនិត្យមតិយោបល់ក្នុងពង្រាងទី ៩.១ **មាត្រា២០** ._ វិសាលភាព មាតិកានេះមានវិសាលភាពអនុវត្តចំពោះ សេចក្ដីសម្រេច វិធានការ កិច្ចព្រមព្រៀង គោលនយោបាយ កម្មវិធី គម្រោង ផែនការ សកម្មភាព ការឯកភាព ការរៀបចំច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តដែលពាក់ព័ន្ធនឹងក្រមនេះ <u>ដែលលើកកម្ពស់និរន្តភាពនៃការចូលរួមគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ</u>។ សូមរក្សាមាត្រា២០ ចាស់ (ការទទួលខុសត្រូវរបស់រកសួង ស្ថាប័នពាក់ព័នធនឹងកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការរគប់រគងធនធានធមមជាតិ) តាមសំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មីក្នុងមាត្រា២០ នៃពង្រាងទី ៩.១
	មាត្រា២៩ ._ លក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ក្នុងករណីដែលការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចណាមួយ អាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន ឬសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ឬម្ចាស់គម្រោង ត្រូវរៀបចំវិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ ដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ឬជនជាតិដើមភាគតិច<u>ដោយផ្អែកលើសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម</u> ដើម្បីកំណត់ឱ្យច្បាស់ពីផលប៉ះពាល់នោះ និងយល់ព្រមទៅលើវិធានការណ៍កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ និងការចាត់ចែងបែងចែកផលប្រយោជន៍ ។ វិធានការកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ត្រូវមានលក្ខណៈសមស្រប មានចីរភាព និងមិនមានការរើសអើង និងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះជនងាយរងគ្រោះ និងជនងាយរងហានិភ័យខ្លាំងបំផុតពីផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើងពីការធ្វើសេចក្ដីសម្រេច។
	មាត្រា៣១ ._ ការរៀបចំផែនការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ក្នុងករណីដែលការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី មិនអាចជៀសវាងបាន<u>ក្នុងករណីប្រធានសក្តិ ក្នុងករណីដែលមានការស្ម័គ្រចិត្តពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច</u> ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្ដល់ឱកាសឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ចូលរួមរៀបចំផែនការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ដើម្បីៈ

	១- កាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ។ ២- ទទួលបានជីវភាពរស់នៅនាពេលអនាគត និងសេវាសង្គមស្មើ ឬប្រសើរជាងលក្ខខណ្ឌមុនពេលធ្វើការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ។ ៣- ទទួលសំណងដោយយុត្តិធម៌ សមធម៌ និងអាចទទួលយកបានស្របតាមតម្លៃទីផ្សារ ចំពោះទ្រព្យដែលបាត់បង់ និងផលប៉ះពាល់ទៅលើជីវភាពរស់នៅ ដែលភាគីទាំងពីរព្រមព្រៀងទទួលយក ពីម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។		
	មាត្រា៣០ ._ ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្មគ្រ័ចិត្ត អាចតម្រូវឱ្យមាន ចំពោះគម្រោងស្នើសុំ ម្ចាស់គម្រោង និងក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីចូលរួមនៅ ក្នុងការពិចារណាទៅលើជម្រើសផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការតាំងទីលំនៅជាថ្មី ។ ឱកាសក្នុងការចូលរួមបែបនេះ ត្រូវតែរួចផុតពីការគំរាមកំហែង ការកេងចំណេញ និងការបង្ខិតបង្ខំ ។	**មាត្រា៣០** ._ ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការតាំងទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្មគ្រ័ចិត្ត អាចតម្រូវឱ្យមាន ចំពោះគម្រោងស្នើសុំ ម្ចាស់គម្រោង និងក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់ឱកាសដើម្បីចូលរួមពេញលេញនៅ ក្នុងការពិចារណាទៅលើជម្រើសផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការតាំងទីលំនៅជាថ្មី ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវជម្រើសនានា រួមទាំងផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី និងផែនទីៗ ឱកាសក្នុងការចូលរួមបែបនេះ	**មាត្រា៣០** ._ ការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ក្នុងករណីដែលតម្រូវឱ្យមានការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្មគ្រ័ចិត្ត សម្រាប់គម្រោងស្នើសុំ នោះម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមក្នុងការពិចារណាអំពីជម្រើសផ្សេងៗ ដើម្បីបញ្ចៀស ឬកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ដោយគ្មានការគំរាមកំហែង ការបោកបញ្ឆោត ឬការបង្ខិតបង្ខំ ។ **ស្នើពិនិត្យមតិលើពង្រាង ៩.១ និងយោបល់ខាងក្រោម៖** **មាត្រា៣០** ._ ការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្តអាចធ្វើទៅបានក្នុងករណីមានប្រធានសក្តិ និងហានិភ័យទៅដល់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច(ដែលមានដើមកំណើតបញ្ជាក់ពីវត្តុតាងភាពជាម្ចាស់) និងក្នុង

		ត្រូវតែរួចផុតពីការគំរាមកំហែង ការបំភ័ន្ត ការកេងចំណេញ និងការបង្ខិតបង្ខំ ។	ករណីដែលមានការស្ម័គ្រចិត្តពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច។ ក្នុងករណីការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មីដោយមិនស្ម័គ្រចិត្ត ផ្ទុយនឹងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌ និងផ្ទុយពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំនិងតាំងទីលំនៅដ្ឋានថ្មី របស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិចដែលមានដើមកំណើតបញ្ជាក់ពីវត្ថុតាងភាពជាម្ចាស់ មិនត្រូវធ្វើទៅបានទេ។
	មាត្រា៣១ ._ ការរៀបចំផែនការការតាំងទីលំនៅថ្មី ក្នុងករណីដែលការតាំងទីលំនៅថ្មី មិនអាចជៀសវាងបាន ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់នូវឱកាសនៅក្នុងការចូលរួមរៀបចំផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី ដើម្បី៖ - កាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃការតាំងទីលំនៅថ្មី ។	**មាត្រា៣១** ._ ការរៀបចំផែនការការតាំងទីលំនៅថ្មី ក្នុងករណីដែលការតាំងទីលំនៅថ្មី មិនអាចជៀសវាងបាន ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ត្រូវបានផ្តល់នូវឱកាស នៅក្នុងការចូលរួមរៀបចំផែនការតាំងទីលំនៅថ្មី ដោយមានការយល់ព្រមពីមតិភាគច្រើននិងពិចារណាដ៏លំអិតសម្រាប់មតិភាគតិចដើម្បី៖ - កាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់	**ស្នើពិនិត្យមតិលើពង្រាង ៩.១ និងយោបល់ខាងក្រោម៖** **មាត្រា៣១** ._ ការរៀបចំផែនការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ក្នុងករណីដែលការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី មិនអាចជៀសវាងបានក្នុងករណីប្រធានសក្តិ ក្នុងករណីដែលមានការស្ម័គ្រចិត្តពីសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ម្ចាស់គម្រោង ឬក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្តល់ឱកាសឱ្យសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ ចូលរួមរៀបចំផែនការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ដើម្បី៖ ១- កាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាននៃការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ។ ២- ទទួលបានជីវភាពរស់នៅនាពេលអនាគត និងសេវាសង្គមស្មើ ឬប្រសើរជាងលក្ខខណ្ឌមុនពេលធ្វើការផ្លាស់ទីលំនៅថ្មី ។

	- ធានាឱ្យបាន នូវឱកាសសម្រាប់ ជីវភាពរស់នៅនាពេល អនាគត និងការទទួល បានសេវាសង្គមស្មើនឹង ឬប្រសើរជាងលក្ខខណ្ឌ មុនពេលធ្វើការតាំងទី លំនៅថ្មី និង - ធានាឱ្យបានថា សំណងដែល សងដោយម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់ទ្រព្យដែលបាត់បង់ និង ផលប៉ះពាល់ទៅលើជីវភាពរស់ នៅ គឺមានភាពយុត្តិធម៌ សម ធម៌ និងអាចទទួលយកបាន ហើយក្នុងកម្រិតអប្បបរមា ស្មើ នឹងតម្លៃទីផ្សារបូករួមទាំងតម្លៃ ប្រតិបត្តិការ ។	ជាអវិជ្ជមាននៃការតាំងទី លំនៅថ្មី ។ - ធានាឱ្យបាននូវឱកាសសម្រាប់ជីវភាពរស់ នៅនាពេលអនាគត និង ការទទួលបានសេវាសង្គម ស្មើនឹង ឬប្រសើរជាង លក្ខខណ្ឌ មុនពេលធ្វើការ តាំងទីលំនៅថ្មី និង - ធានាឱ្យបានថា សំណងដែល សងដោយម្ចាស់គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់ទ្រព្យ ដែលបាត់បង់ និងផលប៉ះពាល់ទៅ លើជីវភាពរស់នៅ គឺមានភាព យុត្តិធម៌ សមធម៌ និងអាចទទួល យកបាន ហើយក្នុងកម្រិតអប្បបរ មា ស្មើនឹងតម្លៃទីផ្សារបូករួមទាំង តម្លៃប្រតិបត្តិការ ។	៣- ទទួលសំណងដោយយុត្តិធម៌ សមធម៌ និងអាចទទួលយកបាន ស្របតាមតម្លៃទីផ្សារ ចំពោះទ្រព្យដែលបាត់បង់ និងផលប៉ះពាល់ទៅ លើជីវភាពរស់នៅ ដែលភាគីទាំងពីរព្រមព្រៀងទទួលយក ពីម្ចាស់ គម្រោង ឬ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ។
	មាត្រា១០៨១ ._ ថ្នាក់នៃបទ ល្មើស បទល្មើសបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិដែលកំណត់	**មាត្រា១០៨១** ._ ថ្នាក់នៃបទ ល្មើស បទល្មើសបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិដែលកំណត់ក្នុង	បានទទួលយក **មាត្រា៩៥៦** ._ ថ្នាក់នៃបទល្មើស បទល្មើសបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ដែលកំណត់ក្នុងក្រមនេះ ត្រូវបែងចែកជា៥ថ្នាក់ ដូចខាងក្រោមៈ

	ក្នុងក្រមនេះ ត្រូវ បែងចែក ជា៥ ថ្នាក់ដូចខាងក្រោមៈ **បទល្មើសថ្នាក់ទី ១** ត្រូវ ផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ពី១០ (ដប់) ឆ្នាំ ទៅ ៣០ (សាបសិប) ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤០០.០០០.០០០ (បួនរយលាន)រៀល ទៅ ៨០០.០០០.០០០ (ប្រាំបីរយលាន) ។ **បទល្មើសថ្នាក់ទី ២** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ ដល់១០ (ដប់) ឆ្នាំ និង ត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី២០០.០០០.០០០ (បួនរយលាន)រៀល ទៅ ៤០០.០០០.០០០ (ប្រាំបីរយលាន) **បទល្មើសថ្នាក់ទី ៣** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់	ក្រមនេះ ត្រូវបែងចែក ជា៥ថ្នាក់ ដូចខាងក្រោមៈ **បទល្មើសថ្នាក់ទី១** ត្រូវ ផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ពី១០ (ដប់)ឆ្នាំ ទៅ ៣០ (សាបសិប) ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤០០.០០០.០០០ (បួនរយលាន)រៀល ទៅ ៨០០.០០០.០០០ (ប្រាំបីរយលាន)រៀល ។ **បទល្មើសថ្នាក់ទី២** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ ដល់១០ (ដប់) ឆ្នាំ និង ត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី ២០០.០០០.០០០ (បួនរយលាន)រៀល ទៅ ៤០០.០០០.០០០ (ប្រាំបីរយលាន)រៀល។ **បទល្មើសថ្នាក់ទី៣** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់	១- បទល្មើសថ្នាក់ទី១ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី១០(ដប់)ឆ្នាំ ទៅ ៣០(សាបសិប) ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី៤០០.០០០.០០០ (បួនរយលាន)រៀល ទៅ ៨០០.០០០.០០០ (ប្រាំបីរយលាន)រៀល ។ ២- បទល្មើសថ្នាក់ទី២ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០៥ (ប្រាំ)ឆ្នាំ ដល់១០ (ដប់)ឆ្នាំ និង ត្រូវពិន័យជាប្រាក់ពី២០០.០០០.០០០(ពីររយលាន)រៀល ទៅ ៤០០.០០០.០០០(បួនរយលាន)រៀល ។ ៣- បទល្មើសថ្នាក់ទី៣ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០១(មួយ) ឆ្នាំ ទៅ ០៥(ប្រាំ)ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី២០.០០០.០០០(ម្ភៃលាន) រៀល ដល់ ២០០.០០០.០០០(ពីររយលាន) រៀល ។ ៤- បទល្មើសថ្នាក់ទី៤ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០៧(ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ ទៅ០១(មួយ)ឆ្នាំ និង/ឬ ពិន័យជាប្រាក់ពី ២.០០០.០០០(ពីរលាន) រៀល ដល់ ២០.០០០.០០០(ម្ភៃលាន)រៀល ។ ៥- បទល្មើសថ្នាក់ទី៥ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី០១(មួយ)ថ្ងៃ ទៅ ០៦(ប្រាំមួយ)ថ្ងៃ និង/ឬ ពិន័យជាប្រាក់ពី ២០.០០០(ម្ភៃពាន់)រៀល ដល់ ២០.០០០.០០០(ម្ភៃលាន)រៀល ។

	ពន្ធនាគារពី ០១ (មួយ) ឆ្នាំ ទៅ ០៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ និងពិន័យជាពិន័យជាប្រាក់ពី២០.០០០.០០០ (ម្ភៃ លាន)រៀល ដល់ ២០០.០០០.០០០ (ពីររយលាន) **បទល្មើសថ្នាក់ទី៤** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ០៧ (ប្រាំពីរ)ថ្ងៃ ទៅ០១ (មួយ) ឆ្នាំ និង/ឬពិន័យជាប្រាក់ពី ២.០០០.០០០ (ពីរលាន)រៀល ដល់ ២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន) **បទល្មើសថ្នាក់ទី៥** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ០១ (មួយ) ថ្ងៃ ទៅ ០៦ (ប្រាំមួយ)ថ្ងៃ និង/ឬពិន័យជាប្រាក់ពី ២០.០០០ (ម្ភៃពាន់)រៀល ដល់	ពន្ធនាគារពី ០១ (មួយ)ឆ្នាំ ទៅ ០៥ (ប្រាំ) ឆ្នាំ និង ពិន័យជាពិន័យជាប្រាក់ពី ២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន) រៀល ដល់ ២០០.០០០.០០០ (ពីររយលាន)រៀល។ **បទល្មើសថ្នាក់ទី៤** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ០៧ (ប្រាំពីរ) ថ្ងៃ ទៅ០១ (មួយ) ឆ្នាំ និង/ឬពិន័យជាប្រាក់ពី ២.០០០.០០០ (ពីរលាន) រៀល ដល់ ២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន) រៀល។ **បទល្មើសថ្នាក់ទី៥** ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ០១ (មួយ) ថ្ងៃ ទៅ ០៦ (ប្រាំមួយ)ថ្ងៃ និង/ឬពិន័យជាប្រាក់ពី ២០.០០០ (ម្ភៃ ពាន់) រៀល ដល់ ២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន)រៀល ។	

	២០.០០០.០០០ (ម្ភៃលាន លាន) ។		
	មាត្រា១០៩៨._ អំពើរារាំង ឬមិនអនុញ្ញាតដល់មន្ត្រីអធិការកិច្ចវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យអន្តរការណ៍ជាប្រាក់ពី ៥.០០០.០០០ (ប្រាំលាន) រៀង ទៅ១០.០០០.០០០ (ដប់លាន) រៀល ចំពោះម្ចាស់គម្រោងដែលបញ្ជា ឬបង្ខំឲ្យបុគ្គលិក ឬអ្នកនៅក្រោមឱវាទរបស់ខ្លួនធ្វើការរារាំង ឬមិនអនុញ្ញាតឲ្យមន្ត្រីនៃអង្គភាពវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ចូលធ្វើអធិការកិច្ច តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា៩៩ នៃក្រមនេះ ។ ក្នុងករណីមិនរាងចាល ត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី៤ ។ ក្នុងករណីដែលអំពើនោះប្រព្រឹត្តដោយហិង្សាធ្វើឲ្យ	**មាត្រា១០៩៨**._ អំពើរារាំង ឬមិនអនុញ្ញាតដល់មន្ត្រីអធិការកិច្ចវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ត្រូវផ្តន្ទាទោសពិន័យអន្តរការណ៍ជាប្រាក់ពី៥.០០០.០០០ (ប្រាំលាន) រៀល ទៅ ១០.០០០.០០០ (ដប់លាន) រៀល ចំពោះម្ចាស់គម្រោងដែលបញ្ជា ឬបង្ខំឲ្យបុគ្គលិក ឬអ្នកនៅក្រោមឱវាទរបស់ខ្លួនធ្វើការរារាំង ឬមិនអនុញ្ញាតឲ្យមន្ត្រីនៃអង្គភាពវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ចូលធ្វើអធិការកិច្ច តាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រា ៩៩ នៃក្រមនេះ ។ ក្នុងករណីមិនរាងចាល ត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី៤ ។ ក្នុងករណីដែលអំពើនោះប្រព្រឹត្តដោយហិង្សាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពរាងកាយ ត្រូវផ្តន្ទា	ប្តូរមក **មាត្រា៩៧៦** ស្នើកែពាក្យខុស

	ប៉ះពាល់ដល់បូរណភាពរាងកាយ ត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី៣ ។ ក្នុងករណីអំពើនោះប្រព្រឹត្តដោយហិង្សាបណ្តាលឲ្យបាត់បង់ជីវិតមនុស្ស ឬពិការអចិន្ត្រៃយ៍ដល់ជនរងគ្រោះត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី១ ។	ទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី៣ ។ ក្នុងករណីអំពើនោះប្រព្រឹត្តដោយហិង្សាបណ្តាលឲ្យបាត់បង់ជីវិតមនុស្ស ឬពិការអចិន្ត្រៃយ៍ដល់ជនរងគ្រោះត្រូវផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើសថ្នាក់ទី១ ។	

<u>**មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល**</u>

<u>**លើសេចក្តីព្រាងទី១០នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**</u>

<u>**ប្រធានបទ ៖ តំបន់ការពារធម្មជាតិ**</u>

<table>
<tr><th>លរ
NO</th><th>គន្លី/មាតិកា/ជំពូក
Book/Title
(Copy and Paste from Environment Code)</th><th>មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាងទី ៩.១</th><th>សំណូមពរ/កំណែប្រែថ្មី លើពង្រាងទី ១០
(CSO Suggestions)</th></tr>
<tr><td></td><td colspan="3">មតិយោបល់ថ្មីក្នុងគន្លី ទី៤ ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយចីរភាព នៃពង្រាងទី១០
សូមបន្ថែមមាត្រាxxxx

<u>ARTICLE XXX MANAGEMENT OF PROTECTED AREA SYSTEMS</u>

All protected area systems and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level shall be eligible for Collaborative Management, in accordance with the Collaborative Management provisions in Title 2 of this Book, with the exception of areas of extreme global biodiversity significance as identified by the National Biodiversity Steering Committee under the National Council for Sustainable Development. Such areas should only be excluded from Collaborative Management if biodiversity values are incompatible with Collaborative Management. Areas exempt from Collaborative Management nationally should not exceed 10% of the total area under Biodiversity Conservation Corridors or Natural Protected Areas.

Until such time as Collaborative Management is established in any portion of any protected area system or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, such areas shall be managed in accordance protected area law (2008).

Any protected area systems and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level that do not become subject to Collaborative Management, shall continue to be managed in accordance with protected area law (2008).

After Article 304 (please add another Article)</td></tr>
</table>

	ARTICLE XXX DETERMINATION OF AREAS SUITED TO COMMERCIAL ACTIVITY The ministry or institution responsible for environment, sub-national authorities, and Collaborative Management Committees and other relevant ministries, institutions or legal entities with management authority within any portion of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, may determine that certain portions of the Sustainable Use Zone or Community Zone with both high economic potential and low conservation and ecosystem value are best suited to commercial activity. Upon making such a determination, and prior to undertaking any such commercial activity, the relevant entities shall: a) Conduct appropriate consultations with relevant technical partners with experience in the [research, protection, management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, any interested stakeholders, and the affected local communities and obtain prior consent of such communities to the proposed commercial activity; and b) Divulge financial arrangements and projected revenue from such commercial activity to all interested stakeholders. Upon fulfilment of the criteria in the preceding paragraph, the relevant entities shall create a new sub-zone to completely encompass the proposed commercial activity, such sub-zone being classified as a Tourist Zone, a Community Agriculture Development Zone, or other relevant zone as required. After establishing this sub-zone, the relevant entities may enter into arrangements for such commercial activity. All revenue generated from such activities shall be deposited into an appropriate site-specific account created in accordance with the provisions in Book 8 Title 2 of this Code, and be used exclusively for the benefit of the local communities in the area and the conservation of the Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level in which the commercial activity is located. The processes of sub-zoning and of making arrangements for commercial activity, and all details of such sub-zoning arrangements shall be fully disclosed and the public shall be allowed to access information and the opportunity to provide inputs in accordance with the public participation provisions in Book 1 Title 2 and the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code. Article 306 Activities PROHIBITED IN the ZONEs OF the NATURAL PROTECTED AREAS 1) Core zone – all commercial activities including but not limited to mining, dredging, and extracting sand; electricity generation,

	transmission, or distribution facilities; motorized transport; swidden agriculture; aquaculture at any scale; water resource management infrastructure including irrigation and dams at any scale; and household subsistence and traditional uses or animal husbandry; logging, hunting and bring snare or materials that harm or kill wildlife. 2) Conservation zone – mining, dredging, and extracting sand; electricity generation, transmission, or distribution facilities; motorized transport; swidden agriculture; aquaculture at any scale; water resource management infrastructure including irrigation and dams at any scale; household subsistence and traditional uses or animal husbandry; logging, hunting and bring snare or materials that harm or kill wildlife and all commercial activities except for low-impact ecotourism; and **ARTICLE 309 COMMERCIAL ACTIVITIES IN SUSTAINABLE USE ZONES AND COMMUNITY ZONES** Upon making the above determination, and prior to permitting such commercial activities, the relevant entities shall: 1) Conduct appropriate Environment and Social Impact Assessment, following the procedure in Book:xxxx titlexxxxx សូមបន្ថែមមាត្រាxxxx **ARTICLE XXXX PROHIBITIONS AGAINST FISHING** Fishing inside the Core Zone of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level is strictly prohibited. Fishing with illegal gears inside any zone of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level is strictly prohibited, including chemical and other poisonous substances, electrocution, mosquito nets, explosives, spear in combination with projected light, gill net, or seine net with mesh size smaller than one and one half (1 ½) centimetre, encircling net with light. Placing a barrier or obstruction in any aquatic system within a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level that prevents the free passage of fish is prohibited without a permit.

	Draining, or attempting to drain or pump dry an aquatic system within a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, in order to catch or kill fish in any manner whatsoever is strictly prohibited. Damage to spawning grounds, banks, or spawn of fish is strictly prohibited inside all zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level. Establishment or operation of an aquaculture process is strictly prohibited inside Core Zones and Conservation Zones. Any aquaculture process in the sustainable use or Community Zone shall require a permit and be subject to monitoring to ensure no adverse impacts on surrounding areas. **ARTICLE XXXX HARVESTING RESIN** Harvesting resin within the Conservation Zone or Sustainable Use Zone of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level is prohibited without a valid permit. Resin harvesting permits must be carried on persons at all times whilst accessing the Conservation Zone and Sustainable Use Zone, and produced for inspection as required. A resin harvesting permit gives permission to the identified user to harvest resin in a particular location inside a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, in accordance with customary user rights of local communities and indigenous peoples. Individuals wishing to obtain a resin harvesting permit must submit a written application to the provincial department responsible for environment. Permit applications may be delivered by any applicant to a commune office, which shall transfer such application(s) to the Director of the provincial department responsible for environment and Director of the relevant Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level. Within one (1) month of receipt, resin harvesting applications for Conservation Zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, will be reviewed, and if appropriate, approved and permits issued by the Director of the provincial department responsible for environment and Director of the relevant Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level.

	Permits shall be granted with preference to those local community members who are already collecting resin as part of their local livelihood upon the enactment of this Code. No resin harvesting permit will be issued to any person who used to commit any illegal activities inside a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level. No resin harvesting permit shall be issued to any person that the provincial department responsible for environment or Biodiversity Conservation Corridor Director or Natural Protected Area Director has reasonable cause to believe, or evidence to prove, that the individual has participated in or had any involvement with commercial hunting and trade of wildlife. Transfer of resin harvesting permits from one person to another is prohibited. A resin harvesting permit is valid for one (1) year; thereafter it will be reviewed and renewed annually. Where a resin harvesting permit is lost the holder of a permit must immediately inform the provincial department responsible for environment, and Director of the Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area Director if appropriate, and cease all resin harvesting activities until a replacement permit is issued. The Biodiversity Conservation Corridor Director, Natural Protected Area Director, or Director of the provincial department responsible for environment may suspend or cancel any resin harvesting permit granted under this Title, to be recorded in writing with stated reasons. **ARTICLE XXX COMMERCIAL ECOTOURISM** Any natural person, legal entity, or community that conducts commercial eco-tourism within the boundary of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, must have an agreement with the relevant ministries or institutions or Collaborative Management Committee for the proposed eco-tourism activities and arrangements. The ministry or institution responsible for environment, sub-national authorities, and Collaborative Management Committees, shall, when considering proposals for additional ecotourism operations, consult any stakeholders, relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, and those communities already operating eco-tourism in the vicinity of the proposed activity.

មាត្រា៣៣៩. _ ការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ ការដាំព្រៃឈើថ្មី និងការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវស្តារព្រៃឈើរេចរឹលឡើងវិញ និងធ្វើការដាំព្រៃឈើថ្មី និងការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ ស្របតាមគោលការណ៍ដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ។

ម្ចាស់គម្រោងដែលបានធ្វើសកម្មភាពនៅក្នុងតំបន់ព្រៃឈើ ហើយបានធ្វើឱ្យថយចុះនូវគម្របព្រៃឈើ ឬធ្វើឱ្យរេចរឹលព្រៃឈើ ត្រូវធ្វើការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ ការដាំព្រៃឈើថ្មី និងការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ ឱ្យបានសមាមាត្រទៅនឹងទំហំព្រៃឈើដែលបានថយចុះ ឬរេចរឹលនោះ ។

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវផ្តល់អាទិភាពលើការប្រើប្រាស់ប្រភេទឈើ និងសារពើរុក្ខជាតិក្នុងស្រុក ដើម្បីធ្វើការស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ ការដាំព្រៃឈើថ្មី និងការដាំព្រៃឈើឡើងវិញ ។

មាត្រា៣៤២. _ ការប្រើប្រាស់អុស និងធ្យូងដោយចីរភាព

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវលើកកម្ពស់ផលិតកម្ម និងការប្រើប្រាស់អុស ធ្យូងដោយចីរភាព ។

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ដោយសហការជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ជនជាតិដើមភាគតិច និងដៃគូបច្ចេកទេស ត្រូវរៀបចំវិញ្ញាបនបត្រគ្រប់គ្រងសហគ្រាសផលិតអុស ធ្យូង និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការរៀបចំយន្តការសម្រាប់ការចេញលិខិតបញ្ជាក់ និងគ្រឿងលើកទឹកចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងសារពើពន្ធ ដល់ផលិតករអុសធ្យូងដោយចីរភាពដែលទទួលបានលិខិតអនុញ្ញាត ។

មាត្រា៣៤៣. _ វិញ្ញាបនបត្រគ្រប់គ្រង និងផលិតផលព្រៃឈើអន្តរជាតិ

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវចូលរួមក្នុងកម្មវិធីផ្តល់វិញ្ញាបនបត្រគ្រប់គ្រង និងផលិតផលព្រៃឈើអន្តរជាតិ ក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដើម្បីអភិរក្សប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីធម្មជាតិ និងផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ដល់ការរស់នៅដោយចីរភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន។

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការតាមដាន និងវាយត្រាលើឈើហ៊ុប ផលិតផលឈើ និងសាច់ឈើ និងអនុផលព្រៃឈើ និងការអង្កេតតាមដាននីតិវិធីទាំងនេះ ដើម្បីធានាថាផលិតផលព្រៃឈើទាំងនេះគោរពតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ។

មាត្រា៣៤៤. _ កម្មវិធីពាណិជ្ជកម្ម អភិបាលកិច្ច និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ព្រៃឈើ

ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចទទួលបន្ទុកគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវរៀបចំ និងអនុវត្តកម្មវិធីពាណិជ្ជកម្ម អភិបាលកិច្ច និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ព្រៃឈើឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ។

កម្មវិធីពាណិជ្ជកម្ម អភិបាលកិច្ច និងការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ព្រៃឈើ ត្រូវ ៖

២ -កំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ឱ្យមាន ៖

- ការទទួលខុសត្រូវផ្នែកស្ថាប័ន
- ឯករាជ្យភាពនៃការពិនិត្យ និងអង្កេតតាមដានរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច
- យន្តការលើកកម្ពស់គណនេយ្យភាព និងតម្លាភាព ។

៣តម្រូវឱ្យក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច មានសមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រង និងដោះស្រាយវិវាទ - និងផ្តល់សិទ្ធិឱ្យបុគ្គលគ្រប់រូបដែលមានវិវាទទទួលបានដំណោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌ និងទាន់ពេលវេលា។

៨កំណត់វិធានការដើម្បីស៊ើបអង្កេត អង្កេតតាមដាន និងបង្ក្រាបសកម្មភាពល្មើសច្បាប់ព្រៃឈើ -ដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ក្នុងតំបន់ ។

មាត្រា៣៥០ នៅក្នុងពង្រាងទី១០ជាភាសាខ្មែរគឺមានន័យពេញលេញ តែនៅក្នុងភាសាអង់គ្លេសគឺមានន័យមិនពេញលេញ និង ធ្វើឱ្យមានការ

	ច្រលំ **មាត្រា៣៥១** មិនច្បាស់ថាតើ ការគ្រប់គ្រងសត្វព្រៃស្ថិតក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងបរិស្ថាន ឬ ក្រសួងកសិកម្មរុក្ខប្រមាញ់និងនេសាទ **មាត្រា៣៥៣** ស្នើឱ្យលប់ពាក្យ **បាត់បង់** ហើយជំនួសដោយពាក្យ ផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមាន **មាត្រា៣៥៥** បញ្ជីជាតិសម្រាប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ ២- គ្រប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលមាននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងដែលមានក្នុងចំណាត់ថ្នាក់តាមបញ្ជីអន្តរជាតិផ្សេងទៀត ដូចជា IUCN Red List ដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួល ស្គាល់ ។ **មាត្រា៣៥៦** ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ស្នើដាក់ក្នុង ក្រុមប្រភេទទី២ ៖ គ្រប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលមាន និងមិនមានដើមកំណើតនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គ្រប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលបានរកឃើញថ្មីនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងដែលមិនទាន់ត្រូវបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់នៃការអភិរក្សនៅឡើយ ។ តើនេះជាការដាក់ឈ្មោះប្រភេទសត្វ ដែលមានក្នុងបញ្ជីជាតិបច្ចុប្បន្នដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដោយ រដ្ឋបាលព្រៃឈើមែនទេ? ក្រុមប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិលើប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ និងនៅក្នុងចំណាត់ថ្នាក់តាមបញ្ជីអន្តរជាតិផ្សេងទៀតដែលព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទទួលស្គាល់ ត្រូវមានអនុភាពអនុវត្ត រហូតដល់មានលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីអំពីការរៀបចំបញ្ជីជាតិសម្រាប់ប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃដែលកំពុងរងគ្រោះថ្នាក់ចូលជាធរមាន ។

	ARTICLE 365 PERMIT REQUIREMENT AND PROHIBITION The introduction of any Alien Wild Species into the natural environment outside of the Natural Protected Area System shall require a permit from the ministry or institution responsible for environment. The introduction of any Alien Wild Species inside any area of the Natural Protected Area System shall be prohibited. **CHAPTER 5: HUNTING, COLLECTING, AND TRADE** **ARTICLE 366 NON-ISSUANCE OF PERMITS** The ministry or institution responsible for environment shall not issue permits under this Title without sufficient scientific information to determine the impact of an activity on the conservation status of the wild species, except for permits granted strictly for scientific purposes. **មាត្រា៣៦៦**. _ ការមិនចេញលិខិតអនុញ្ញាត ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន មិនត្រូវចេញលិខិតអនុញ្ញាតក្រោមមាតិកានេះក្នុងករណីដែលមិនមានព័ត៌មានផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្របញ្ជាក់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីកំណត់ពីផលប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពទៅលើស្ថានភាពអភិរក្សនៃប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិព្រៃនោះ លើកលែងតែការអនុញ្ញាតនោះធ្វើឡើងសម្រាប់តែគោលបំណងស្រាវជ្រាវផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រប៉ុណ្ណោះ ។ **ARTICLE 367 EXEMPTIONS** The following activities shall not require a permit: 1) Hunting outside the Natural Protected Area System of any wild species listed in Category 3 or Category 4 for household subsistence use; 2) Collecting, trading, transporting, and consuming any wild plant species listed in Category 4, outside the Natural Protected Area System; and

	មាត្រា៣៦៧._ ការលើកលែង សកម្មភាពខាងក្រោមនេះ មិនតម្រូវឱ្យមានលិខិតអនុញ្ញាត ៖ ១- ការបរបាញ់ក្រៅប្រព័ន្ធតំបន់ការពារជាតិនូវប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិ<u>ព្រៃ</u>ដែលបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ក្រុមប្រភេទទី៣ ឬទី៤ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រួសារ និងការប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈប្រពៃណី ។ **ARTICLE 369 PERMITS FOR INTERNATIONAL TRADE** **ARTICLE 371 PROHIBITED ACTIVITIES IN THE COMPONENTS OF THE NATURAL PROTECTED AREA SYSTEM** 8. Hunting of wildlife species listed in Category 3 and Category 4 by any natural person other than indigenous peoples and members of local communities who hunt species listed in Category 4 for household subsistence use; 16. Removing or destroying official boundary markers or posts, and placing private boundary markers or posts; and **ARTICLE 373 DOMESTIC TRADING** Domestic trading in wild species in Category 1, Category 2 and Category 3 is prohibited, except in the case of wildlife trade from the source of wildlife farms as stipulated in this Title: 2/Displaying, Offering or advertising for sale any good that is purported to be or contain a specimen of a wild species listed in Category 1, Category 2, or Category 3; 3/Purchasing, acquiring, gifting or receiving any good or specimen of a wild species listed in Category 1, Category 2 or Category 3;

5/Purchasing, receiving, acquiring, possessing, cooking, or serving the meat or parts of any wildlife listed in Category 1, Category 2, or Category 3, with the exception of wildlife farms with valid permits, which may be permitted to sell meat or parts of farmed wildlife listed in Category 3 and Category 4 only; or

ARTICLE 376 PERMITS FOR HUNTING AND COLLECTING WILD SPECIES

សូមស្នើបន្ថែម

A hunting permit may be granted, revoked, or refused, or conditions or restrictions imposed, based on the following requirements:

a) All permits shall be issued in a transparent manner;

b) Only one hunting permit shall be granted per household;

c) No hunting permit shall be issued to any person involved in any incidents of illegal hunting in the preceding period of up to five (5) years, or who has had their permit revoked three (3) times, as stipulated in Article 430 of this Code;

d) No hunting permit shall be issued to any person that the provincial department responsible for environment, Collaborative Management Committee, or Director of any Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, has reasonable cause to believe, or evidence to prove, has participated in or had any involvement with commercial hunting and illegal trade of wildlife;

e) No hunting permit shall be transferred from one person to another; and

f) A hunting permit shall be valid for one (1) year, after which it shall be reviewed and can be renewed.

Where a hunting permit is lost, the holder of a permit shall immediately inform the relevant provincial department responsible for environment, Collaborative Management Committee, or Director of a Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, and cease all hunting activities until a replacement permit is issued.

មាត្រា៣៧៨. _ វិធីសាស្ត្រអង្កេតតាមដានសុខភាពសត្វព្រៃ

ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចត្រូវ ៖

៤ រាយការណ៍ឱ្យបានទាន់ពេលវេលាអំពីលទ្ធផលនៃ -<u>ការ</u>សិក្សា ការអង្កេតតាមដានសុខភាពសត្វព្រៃ និងការស៊ើបអង្កេតជំងឺសត្វព្រៃ ។

SECTION 3: NON-LETHAL CAPTURE AND TRANSLOCATION

ARTICLE 382 NON-LETHAL CAPTURE FOR CONSERVATION PURPOSES

Non-lethal capture of any wildlife listed in any Category, as stipulated in Article 368 of this Code, for conservation breeding or conservation management purposes, shall be permitted by the ministry or institution responsible for environment.

Procedures and requirements for application for the above permit shall be done in accordance with the legal instrument on wildlife capture, transportation, and welfare.

ARTICLE 383 WILDLIFE TRANSLOCATION

Translocation of wildlife listed in Category 1 and Category 2 for conservation breeding or conservation management shall be permitted by the ministry or institution responsible for environment in accordance with an approved species management and recovery plan.

មាត្រា៣៨៨. _ ការចុះបញ្ជីទីតាំងរក្សាសត្វ <u>និង</u>រុក្ខជាតិព្រៃ

ទីតាំងរក្សាសត្វ<u>និង</u>រុក្ខជាតិព្រៃ ត្រូវចុះបញ្ជីដើម្បីទទួលបានការទទួលស្គាល់ និងការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នមានសត្ថកិច្ច ។

) ម្ចាស់ទីតាំងរក្សាសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ត្រូវដាក់ពាក់សុំចុះបញ្ជីដើម្បីទទួលការអនុញ្ញាតក្នុងរយៈពេល ៦ប្រាំមួយខែ បន្ទាប់ពីក (្រម នេះចូលជាធរមាន ។

នីតិវិធី និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការចុះបញ្ជីទីតាំងរក្សាសត្វ<u>និង</u>រុក្ខជាតិព្រៃ ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធ ។

	មាត្រា៣៨៩. _ អធិការកិច្ច និងការអង្កេតតាមដានទីតាំងរក្សាទុកសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវធ្វើអធិការកិច្ច និងអង្កេតតាមដានទីតាំងរក្សារុកប្រភេទសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃទាំងនេះ។ នីតិវិធីនៃការធ្វើអធិការកិច្ច និងការអង្កេតតាមដានទីតាំងរក្សាទុកប្រភេទសត្វនិងរុក្ខជាតិព្រៃ ត្រូវកំណត់ដោយលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ។ **មាត្រា៣៩០**. _ ការព្យួរ និងការលុបចោលលិខិតអនុញ្ញាតនៃទីតាំងរក្សាទុកសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវព្យួរ ឬលុបចោលលិខិតអនុញ្ញាតសម្រាប់ទីតាំងរក្សាទុកសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ក្នុងករណីដែលទីតាំងទាំងនោះមិនគោរពតាមលក្ខខណ្ឌនៃការអនុញ្ញាត ។ **មាត្រា៣៩១** ._ លិខិតអនុញ្ញាតរក្សាទុកសំណាកសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ រាល់ទីតាំងរក្សាសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ ដែលរក្សាទុកសំណាកសត្វ និងរុក្ខជាតិព្រៃ នៃក្រុមប្រភេទទី១ ទី២ និងទី៣ ត្រូវមានលិខិតអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន។ **មាត្រា៣៩២**. _ ការបង្កាត់ពូជអភិរក្សសម្រាប់រុក្ខជាតិព្រៃ ទីតាំងដែលធ្វើការបង្កាត់ពូជអភិរក្សរុក្ខជាតិព្រៃ ត្រូវផ្តល់អាទិភាពលើការផ្សាំ និងការដាំដុះនូវរុក្ខជាតិព្រៃធម្មជាតិ ដែលមានប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថសាស្ត្រ ។ ការផ្សាំ និងការដាំដុះរុក្ខជាតិនេះ ត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមនីតិវិធី និងបទដ្ឋានដែលបានទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋាគតិយុត្តស្តីពីស្តង់ដារជាតិ និងនីតិវិធីនៃការបង្កាត់ពូជរុក្ខជាតិព្រៃដែលមានប្រយោជន៍ផ្នែកឱសថសាស្ត្រនេះ ។ **ARTICLE 401 OBLIGATIONS FOR WILDLIFE FARMS** 5/Preventing wild animals from escaping from wildlife farms into the natural forests. In the case of escape, the ministry or institution responsible for environment shall be notified and the animals shall be sought and recaptured; and

	CHAPTER 10-MANAGEMENT OF CONFISCATED SPECIMENS OF WILD SPECIES **ARTICLE 407 MANAGEMENT PROCEDURES FOR LIVE CONFISCATED SPECIMENS** All confiscated live specimens of native wildlife species listed in Category 1, Category 2, and Category 3 shall receive immediate veterinary care and shall immediately be transferred to be handed over to the wildlife law enforcement authorities established in accordance with the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora in the Kingdom of Cambodia to be transported to a wildlife rescue centre or other facilities with a valid permit in accordance with this Title and be released into the animal's natural habitat, if appropriate. **ARTICLE 408 PROCEDURES FOR THE MANAGEMENT OF CONFISCATED WILDLIFE SPECIMENS** All confiscated live specimens of non-native wildlife species listed in Category 1, Category 2, and Category 3 shall receive immediate vaccination and shall immediately be handed over to the wildlife law enforcement authorities established in accordance with the Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora in the Kingdom of Cambodia. All confiscated dead specimens of wildlife species listed in Category 1, Category 2, and Category 3 shall immediately be transferred to the ministry or institution responsible for environment to be disposed or kept in accordance with a legal instrument of the ministry or institution responsible for environment. **GLOSSARY** **Domestic trade:** The commercial exchange of goods, including specimens of wild animals and wild plants, that occurs within the boundaries of the Kingdom of Cambodia. **Severe damage:** Damage that is considerable in amount, bringing about actual declines in populations of wild species. **Zoological institutions:** Facilities holding any combination of wild and domestic animals in captivity and on public display for conservation and education purposes.

	មាត្រា៣០៦ ._ ផែនការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះនីមួយៗត្រូវអនុលោមតាមផែនការមេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងតូចៗ ដែលមានលក្ខណៈជាក់លាក់តាមតំបន់ នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះណាមួយ អាចត្រូវបានបង្កើត ឬធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវភាពអាចអនុវត្តបាន ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃទីតាំងជាក់លាក់ និងស្របតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងការកំណត់អំពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ អាចត្រូវអនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗ បន្ថែមលើផែនការមេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗនេះ ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការមេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗដែលមានរួចទៅហើយនៅមុនពេលអនុម័តក្រមនេះ ត្រូវបន្តមាន	**មាត្រា៣០៦** ._ ផែនការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះនីមួយៗត្រូវអនុលោមតាមផែនការមេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ដែលត្រូវបង្កើតប្រកបដោយលក្ខណវិទ្យាសាស្ត្រនិងមានការចូលរួមសាធារណៈពេញលេញ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងតូចៗ ដែលមានលក្ខណៈជាក់លាក់តាមតំបន់ នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះណាមួយ អាចត្រូវបានបង្កើត ឬធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវភាពអាចអនុវត្តបាន ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃទីតាំងជាក់លាក់ និងស្របតាមតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងការកំណត់អំពីការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិទាំងឡាយណាដែលស្ថិតនៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ អាចត្រូវអនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗ បន្ថែមលើផែនការមេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗនេះ ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការ	មាត្រា៣០៦ បានប្តូរអត្ថន័យមួយចំនួនទៅក្នុងមាត្រា ២៩៣ និង២៩៤កូដ១០ មតិយោបល់មិនបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងកូដទី១០ទេ

	ប្រសិទ្ធភាពអនុវត្ត និងមានលក្ខណៈសម្បត្តិសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងឡាយណា ដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ ត្រូវអនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗ ។	មេស្តីពីការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗ ដែលមានរួចទៅហើយនៅមុនពេលអនុម័តក្រមនេះ ត្រូវបន្តមានប្រសិទ្ធភាពអនុវត្ត និងមានលក្ខណៈសម្បត្តិសម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ។ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងឡាយណា ដែលមិនស្ថិតនៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ ត្រូវអនុលោមតាមផែនការគ្រប់គ្រងដាច់ដោយឡែកនីមួយៗ ។	
	មាត្រា៣១៧ ._ ដំណើរការ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដី ដំណើរការនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅក្នុងជំពូកនេះ កំណត់ពីការគ្រប់គ្រង និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់តំបន់គ្រប់គ្រង និងត្រូវអនុវត្តចំពោះរបៀបអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។	**មាត្រា៣១៧** ._ ដំណើរការ និងលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យ នៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដី ដំណើរការនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅក្នុងជំពូកនេះ កំណត់ពីការគ្រប់គ្រង និងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់តំបន់គ្រប់គ្រង និងត្រូវអនុវត្តចំពោះរបៀបអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់	មិនមានការរក្សាមាត្រា៣១៧នៅក្នុងកូដ១០ ប៉ុន្តែមានការបញ្ចូលមាត្រាស្តីពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច និងការលុបចោលក្នុងតំបន់ជីវៈចម្រុះក្នុងមាត្រា៣១១

	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ដោយមានការពិចារណាទៅលើធនធាន និងពេលវេលា និងការសហការជាមួយដៃគូរបច្ចេកទេស អាចកំណត់ពីទំហំនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីស្របទៅតាមករណី និងភាពអាចព្យាករណ៍បាន នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅក្នុងជំពូកនេះ មិនត្រូវធ្វើឲ្យយឺតយាវដល់ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងផែនការគ្រប់គ្រងទាំងមូលសម្រាប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិឡើយ។	ក្រោមជាតិ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ដោយមានការពិចារណាទៅលើធនធាន និងពេលវេលា និងការសហការជាមួយដៃគូរបច្ចេកទេស អាចកំណត់ពីទំហំនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីស្របទៅតាមករណី និងភាពអាចព្យាករណ៍បាន នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ លក្ខខណ្ឌតម្រូវនៃការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីនៅក្នុងជំពូកនេះ មិនត្រូវធ្វើឲ្យយឺតដល់ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងផែនការគ្រប់គ្រងទាំងមូលសម្រាប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិឡើយ។	
	មាត្រា៣១៩ ._ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ស្របតាមលទ្ធផលនៃដំណើរការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដី ដែលអាចនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងស្របតាមមាតិកានេះ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិ	**មាត្រា៣១៩** ._ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ស្របតាមលទ្ធផលនៃដំណើរការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដី ដែលអាចនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងស្របតាមមាតិកានេះ ក្រសួង	មាត្រា៣១៩ បានប្តូរទៅក្នុងមាត្រា ៣០៧ សកម្មភាពអនុញ្ញាតិនៅក្នុងតំបន់គ្រប់គ្រងធម្មជាតិ

	ស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ត្រូវកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងសម្រាប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិស្របតាមផែនការប្រើប្រាស់ដី។ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ត្រូវលើកកម្ពស់ដល់ការគ្រប់គ្រងតំបន់ទាំងនេះ ស្របតាមគោលបំណងដូចបានកំណត់ក្នុងមាតិកានេះ។ តំបន់គ្រប់គ្រងទាំងនេះត្រូវកំណត់ដោយផ្អែកលើទីតាំងជាក់លាក់នីមួយៗ ដែលត្រូវពិចារណា ប្រភេទតំបន់គ្រប់គ្រងនីមួយៗ ក៏ដូចជាកម្រិតនៃប្រភេទតំបន់គ្រប់គ្រងនីមួយៗដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ និងក្រុមអនុតំបន់គ្រប់គ្រង ដែលអាចមានភាពសមរម្យដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃទីតាំងជាក់លាក់ ។ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងទៅតាមទីតាំងជាក់លាក់ ត្រូវធ្វើឡើងដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដៃគូបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធដែលមានបទពិសោធស្រាវជ្រាវ ការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ រួមមានគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងសមាជិកនៃសហគមន៍	ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិពាក់ព័ន្ធ ត្រូវកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងសម្រាប់របៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិស្របតាមផែនការប្រើប្រាស់ដី។ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ត្រូវលើកកម្ពស់ដល់ការគ្រប់គ្រងតំបន់ទាំងនេះ ស្របតាមគោលបំណងដូចបានកំណត់ក្នុងមាតិកានេះ។ តំបន់គ្រប់គ្រងទាំងនេះត្រូវកំណត់ដោយផ្អែកលើទីតាំងជាក់លាក់នីមួយៗ ដែលត្រូវពិចារណា ប្រភេទតំបន់គ្រប់គ្រងនីមួយៗ ក៏ដូចជាកម្រិតនៃប្រភេទតំបន់គ្រប់គ្រងនីមួយៗដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងតំបន់នីមួយៗ និងក្រុមអនុតំបន់គ្រប់គ្រង ដែលអាចមានភាពសមរម្យដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃទីតាំងជាក់លាក់ ។ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងទៅតាមទីតាំងជាក់លាក់ ត្រូវធ្វើឡើងដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយដៃគូបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធដែលមានបទពិសោធស្រាវជ្រាវ ការពារ និងគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិនៅក្នុងព្រះរាជា	និងមាត្រា៣១០ស្តីពីលុបចោលដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចក្នុងតំបន់ជីវៈចម្រុះ មតិយោបល់មិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទេ

	គ្រប់គ្រងរួមគ្នា នៅក្នុងតំបន់នានាដែលជាកម្មវត្ថុនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងសហគមន៍ដទៃទៀត ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងតំបន់នោះ និងត្រូវអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវផ្តល់ឱកាសដល់ក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ អង្គភាព និងនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងត្រូវជូនដំណឹងពួកគាត់អំពីលទ្ធផលនៃដំណើរការនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ដែលត្រូវមានចំណងកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ទៅលើក្រសួង ស្ថាប័នទាំងអស់ ។ ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងទាំងអស់ត្រូវប្រើប្រាស់ ក្របខ័ណ្ឌនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងខាងក្រោម បន្ថែមលើការកំណត់អនុតំបន់គ្រប់គ្រងទៅតាមទីតាំងជាក់លាក់៖ ក- **តំបន់ស្នូល៖** តំបន់គ្រប់គ្រង ដែលមានតម្លៃនៃការអភិរក្សខ្ពស់ ដែលមាន	ណាចក្រកម្ពុជា និងអ្នកពាក់ព័ន្ធដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ រួមមានគណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងសមាជិកនៃសហគមន៍គ្រប់គ្រងរួមគ្នា នៅក្នុងតំបន់នានាដែលជាកម្មវត្ថុនៃការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា និងសហគមន៍ដទៃទៀត ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងតំបន់នោះ និងត្រូវអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈនៅក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី២ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានដូចមានចែងក្នុងគន្ថីទី១ មាតិកាទី៣ នៃក្រមនេះ ។ ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិត្រូវផ្តល់ឱកាសដល់ក្រសួង ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ អង្គភាព និងនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង និងត្រូវជូនដំណឹងពួកគាត់អំពីលទ្ធផលនៃដំណើរការនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រង ដែលត្រូវមានចំណងកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ទៅលើក្រសួង ស្ថាប័នទាំងអស់ ។	

	ប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិដែលកម្រ ជិតវិនាស ផុតពូជ ទទួលរងគ្រោះថ្នាក់ ការគំរាមកំហែង និងមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផុយស្រួយ ។ ការចេញចូលតំបន់ស្នូលត្រូវហាមឃាត់ លើកលែងតែ ១-មន្ត្រីដែលទទួលបានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ ២-អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ ក្នុងគោលបំណងការពារ និងអភិរក្សធនធានជីវសាស្ត្រ និងបរិស្ថានធម្មជាតិ ដែលត្រូវមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និង៣-អ្នកអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងដែលចុះហត្ថលេខារួច ក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើតំបន់ដែលពាក់ព័ន្ធ ដែលការចេញចូលនេះ ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងដោយមានកម្រិតចំពោះ ការអង្កេតតាមដាន ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងទេសចរណ៍ធម្មជាតិដែលមានផលប៉ះពាល់ទាប ។ នៅក្នុងករណីដែលទាក់ទងនឹងផលប្រយោជន៍នៃសន្តិសុខជាតិ និងដោយមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីនាយករដ្ឋ	ការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងទាំងអស់ត្រូវប្រើប្រាស់ ក្របខ័ណ្ឌនៃការកំណត់តំបន់គ្រប់គ្រងខាងក្រោម បន្ថែមលើការកំណត់អនុតំបន់គ្រប់គ្រងទៅតាមទីតាំងជាក់លាក់៖ ក- **តំបន់ស្នូល៖** តំបន់គ្រប់គ្រងដែលមានតម្លៃនៃការអភិរក្សខ្ពស់ ដែលមានប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិដែលកម្រ ជិតវិនាសផុតពូជ ទទួលរងគ្រោះថ្នាក់ ការគំរាមកំហែង និងមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផុយស្រួយ ។ ការចេញចូលតំបន់ស្នូលត្រូវហាមឃាត់ លើកលែងតែ ១-មន្ត្រីដែលទទួលបានការអនុញ្ញាតត្រឹមត្រូវ ២-អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ ផ្នែកវិទ្យាសាស្ត្រធម្មជាតិ ក្នុងគោលបំណងការពារ និងអភិរក្សធនធានជីវសាស្ត្រ និងបរិស្ថានធម្មជាតិ ដែលត្រូវមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និង៣-អ្នកអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងដែលចុះហត្ថលេខារួច ក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើតំបន់ដែល	

	មន្ត្រី វិស័យសន្តិសុខ និងការពារជាតិអាចចេញចូលតំបន់ស្នូលបាន ។ នៅពេលចេញចូលតំបន់ស្នូល វិស័យសន្តិសុខ និងការពារជាតិត្រូវជូនដំណឹងដល់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ប្រធាននាយកដ្ឋានបរិស្ថាននិងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត នៅពេលដែលការចេញចូលនេះមានការចាំបាច់ និងត្រូវសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការរំខានចំពោះតំបន់ស្នូល ឲ្យដល់កម្រិតដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ ខ- **តំបន់អភិរក្ស៖** តំបន់គ្រប់គ្រងដែលមានតម្លៃអភិរក្សខ្ពស់ ដែលមានធនធានធម្មជាតិ ដែលមានប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិ ដែលកម្រ ជិតវិនាសផុតពូជ ទទួលរងគ្រោះថ្នាក់ ការគំរាមកំហែង និងមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផុយស្រួយ ធនធានធម្មជាតិ តំបន់ទីជម្រាល និងតំបន់ទេសភាពធម្មជាតិ ដែលជាទូទៅស្ថិតនៅក្បែរតំបន់ស្នូល ។	ពាក់ព័ន្ធ ដែលការចេញចូលនេះ ត្រូវមានលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងដោយមានកម្រិតចំពោះការអង្កេតតាមដាន ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់។ ការចេញចូលក្នុងតំបន់ស្នូលបាន នៅក្នុងករណីចាំបាច់សំរាប់សន្តិសុខនិងការពារជាតិដោយមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។ នៅពេលចេញចូលតំបន់ស្នូល វិស័យសន្តិសុខ និងការពារជាតិត្រូវជូនដំណឹងដល់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ប្រធាននាយកដ្ឋានបរិស្ថាននិងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត នៅពេលដែលការចេញចូលនេះមានការចាំបាច់ និងត្រូវសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការរំខានចំពោះតំបន់ស្នូល ឲ្យដល់កម្រិតដែលអាចធ្វើទៅបាន ។	

	ការចេញចូលតំបន់អភិរក្ស ត្រូវមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ រួមបញ្ចូលអ្នកអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានចុះហត្ថលេខារួច ក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើតំបន់ពាក់ព័ន្ធនានា ។ នៅក្នុងករណីនៃផលប្រយោជន៍នៃសន្តិសុខជាតិ និងដោយមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី វិស័យសន្តិសុខ និងការពារជាតិ អាចចេញចូលតំបន់ស្នូលបាន ។ នៅពេលចេញចូលតំបន់ស្នូល វិស័យសន្តិសុខ និងការពារជាតិត្រូវជូនដំណឹងដល់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ប្រធាននាយកដ្ឋានបរិស្ថាន និងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត នៅពេលដែលការចេញចូលនេះមានការចាំបាច់ និងត្រូវសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការរំខានចំពោះតំបន់ស្នូលឲ្យដល់កម្រិតដែលអាចធ្វើទៅបាន ។	ខ- **តំបន់អភិរក្ស៖** តំបន់គ្រប់គ្រងដែលមានតម្លៃអភិរក្សខ្ពស់ ដែលមានធនធានធម្មជាតិ ដែលមានប្រភេទសត្វ រុក្ខជាតិ ដែលកម្រ ជិតវិនាសផុតពូជ ទទួលរងគ្រោះថ្នាក់ការគំរាមកំហែង និងមានប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីផុយស្រួយ ធនធានធម្មជាតិ តំបន់ទីជម្រាល និងតំបន់ទេសភាពធម្មជាតិ ដែលជាទូទៅស្ថិតនៅក្បែរតំបន់ស្នូល ។ ការចេញចូលតំបន់អភិរក្ស ត្រូវមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីអង្គភាពរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ រួមបញ្ចូលអ្នកអនុវត្តការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ដែលមានកិច្ចព្រមព្រៀងដែលបានចុះហត្ថលេខារួច ក្នុងការគ្រប់គ្រងរួមគ្នាលើតំបន់ពាក់ព័ន្ធនានា ។ ការចេញចូលក្នុងតំបន់អភិរក្សបាន នៅក្នុងករណីចាំបាច់សំរាប់សន្តិសុខនិងការពារជាតិដោយមានការអនុញ្ញាតជាមុនពីនាយករដ្ឋមន្ត្រី ។ នៅពេលចេញចូលតំបន់អភិរក្ស វិស័យសន្តិសុខនិងការពារជាតិ	

		ត្រូវជូនដំណឹងដល់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ប្រធាននាយកដ្ឋានបរិស្ថាន និងតំបន់ការពារធម្មជាតិ និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត នៅពេលដែលការចេញចូលនេះមានការចាំបាច់ និងត្រូវសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីកាត់បន្ថយជាអប្បបរមានូវការរំខានចំពោះតំបន់អភិរក្សឲ្យដល់កម្រិតដែលអាចធ្វើទៅបាន ។	
	មាត្រា៣៣៦ ._ ការប្រមូលជ័រឈើ ការប្រមូលផលជ័រឈើ នៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស ឬតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាពនៃរបៀងអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវហាមឃាត់ដោយគ្មានលិខិតអនុញ្ញាតដែលមានសុពលភាព ។ លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើអាចអនុវត្តបានចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូបគ្រប់ ប៉ុន្តែ	**មាត្រា៣៣៦** ._ ការប្រមូលជ័រឈើ ការប្រមូលផលជ័រឈើ នៅក្នុងតំបន់អភិរក្ស ឬតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាពនៃរបៀងអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ត្រូវហាមឃាត់ដោយគ្មានលិខិតអនុញ្ញាតដែលមានសុពលភាព លើកលែងតែការអនុវត្តជាប្រពៃណី និង	មាត្រា៣៣៦ស្តីពីការប្រមូលជ័រឈើ មិនបានរៀបរាប់ក្នុងកូដទី១០នោះទេ ប៉ុន្តែមានការបញ្ជាក់ពីរឿយៗពីអនុផលព្រៃឈើ

	ចំពោះការចូលទៅកាន់តំបន់អភិរក្សនិងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព គឺតម្រូវមានការត្រួតពិនិត្យពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ។ លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ អនុញ្ញាតដល់អ្នកប្រើប្រាស់ដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់ ក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើនៅក្នុងតំបន់ជាក់លាក់នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្របតាមសិទ្ធិអ្នកប្រើប្រាស់តាមបែបប្រពៃណីរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច ។ រូបវន្តបុគ្គលដែលមានបំណងរក្សាទុកនូវលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើត្រូវដាក់បញ្ជូនពាក្យសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកាន់មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត ។ ការដាក់ពាក្យសុំលិខិតអនុញ្ញាតអាចផ្តល់ជូនដោយអ្នកដាក់ពាក្យណាម្នាក់ទៅកាន់ការិយាល័យឃុំ ដែលត្រូវផ្ទេរពាក្យសុំបែបនេះ ទៅកាន់ប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវ	ប្រើប្រាស់របស់សហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងតំបន់ដូចចែងក្នុងមាត្រា៣៨០។ លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើអាចអនុវត្តបានចំពោះបុគ្គលគ្រប់រូបគ្រប់ប៉ុន្តែចំពោះការចូលទៅកាន់តំបន់អភិរក្សនិងតំបន់ប្រើប្រាស់ដោយចីរភាព គឺតម្រូវមានការត្រួតពិនិត្យពីអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ។ លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ អនុញ្ញាតដល់អ្នកប្រើប្រាស់ដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណច្បាស់លាស់ ក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើនៅក្នុងតំបន់ជាក់លាក់នៅក្នុងរបៀងអភិរក្ស ជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ស្របតាមសិទ្ធិអ្នកប្រើប្រាស់តាមបែបប្រពៃណីរបស់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច ។ រូបវន្តបុគ្គលដែលមានបំណងរក្សាទុកនូវលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើត្រូវដាក់បញ្ជូនពាក្យសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅកាន់មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត ។	

	បានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ នៅក្នុងរយៈពេល ១ (មួយ) ខែនៃការទទួលបានពាក្យសុំ ពាក្យសុំប្រមូលជ័រឈើសម្រាប់តំបន់អភិរក្សនៃរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវបានពិនិត្យ និងទទួលបានការឯកភាព នៅក្នុងករណីសមស្រប និងត្រូវចេញលិខិតអនុញ្ញាតដោយប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធ ។ លិខិតអនុញ្ញាតត្រូវផ្តល់ជូន ដោយយោគយល់ ចំពោះសមាជិកនៃសហគមន៍មូលដ្ឋានទាំងឡាយណា ដែលបានប្រមូលជ័រឈើជាផ្នែកមួយនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួនរួចទៅហើយ នៅពេលអនុម័តក្រមនេះ ។ គ្មានលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើដែលត្រូវចេញទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយ ដែលធ្លាប់បានធ្វើសកម្មភាពខុសច្បាប់នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបាន	ការដាក់ពាក្យសុំលិខិតអនុញ្ញាតអាចផ្តល់ជូនដោយអ្នកដាក់ពាក្យណាម្នាក់ទៅកាន់ការិយាល័យឃុំ ដែលត្រូវផ្ញើរពាក្យសុំបែបនេះទៅកាន់ប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀង អភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ នៅក្នុងរយៈពេល ១ (មួយ) ខែនៃការទទួលបានពាក្យសុំ ពាក្យសុំប្រមូលជ័រឈើសម្រាប់តំបន់អភិរក្សនៃរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងត្រូវបានពិនិត្យ និងទទួលបានការឯកភាព នៅក្នុងករណីសមស្រប និងត្រូវចេញលិខិតអនុញ្ញាតដោយប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធ ។ លិខិតអនុញ្ញាតត្រូវផ្តល់ជូន ដោយយោគយល់ ចំពោះសមាជិកនៃសហគមន៍មូលដ្ឋានទាំងឡាយណា ដែលបានប្រមូលជ័រ	

	កំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិសោះឡើយ ។ គ្មានលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ ដែលត្រូវចេញទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយដែលប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬនាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ មានហេតុផលសមរម្យក្នុងការជឿជាក់ ឬមានភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថា បុគ្គលនោះបានចូលរួមនៅក្នុង ឬមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការប្រមាញ់លក្ខណៈអាជីវកម្ម និងការធ្វើពាណិជ្ជកម្មសត្វព្រៃនោះឡើយ ។ ការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាត ក្នុងការប្រមូលជ័រឈើពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ទៀត ត្រូវហាមឃាត់ ។ ការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើគឺមានសុពលភាពរយៈពេល១ (មួយ)ឆ្នាំ បន្ទាប់មកលិខិតអនុញ្ញាតនេះ ត្រូវធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញ និងបន្តសារជាថ្មីជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ នៅក្នុងករណីលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើមានការបាត់បង់ អ្នកកាន់កាប់លិខិតនោះត្រូវជូនដំណឹងដល់មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬនាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ ប្រសិនបើសមរម្យ និងបញ្ឈប់រាល់	ឈើជាផ្នែកមួយនៃជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួនរួចទៅហើយ នៅពេលអនុម័តក្រមនេះ ។ គ្មានលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើដែលត្រូវចេញទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយ ដែលធ្លាប់បានធ្វើសកម្មភាពខុសច្បាប់នៅក្នុងរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិដែលត្រូវបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិសោះឡើយ ។ គ្មានលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ ដែលត្រូវចេញទៅឲ្យបុគ្គលណាមួយដែលប្រធានមន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬនាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ មានហេតុផលសមរម្យក្នុងការជឿជាក់ ឬមានភស្តុតាងដើម្បីបញ្ជាក់ថា បុគ្គលនោះបានចូលរួមនៅក្នុង ឬមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងការប្រមាញ់លក្ខណៈអាជីវកម្ម និងការធ្វើពាណិជ្ជកម្មសត្វព្រៃនោះឡើយ ។ ការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាត ក្នុងការប្រមូលជ័រឈើពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ទៀត ត្រូវហាមឃាត់ ។	

	សកម្មភាពប្រមូលផលជ័រឈើ រហូតដល់លិខិតអនុញ្ញាតថ្មីត្រូវបានផ្តល់ជូន ។ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ ឬនាយកមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្ត អាចផ្អាក ឬលុបចោលនូវរាល់លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ ដែលត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយអនុលោមតាមមាតិកានេះ ដែលត្រូវកត់ត្រាទុកជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដោយមានមូលហេតុសមរម្យ ។	ការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើគឺមានសុពលភាពរយៈពេល១ (មួយ)ឆ្នាំ បន្ទាប់មកលិខិតអនុញ្ញាតនេះ ត្រូវធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញ និងបន្តសារជាថ្មីជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ នៅក្នុងករណីលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើមានការបាត់បង់ អ្នកកាន់កាប់លិខិតនោះត្រូវជូនដំណឹងដល់មន្ទីរបរិស្ថានខេត្ត និងនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ ឬនាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ ប្រសិនបើសមរម្យ និងបញ្ឈប់រាល់សកម្មភាពប្រមូលផលជ័រឈើ រហូតដល់លិខិតអនុញ្ញាតថ្មីត្រូវបានផ្តល់ជូន ។ នាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ នាយកតំបន់ការពារធម្មជាតិ ឬនាយកមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្ត អាចផ្អាក ឬលុបចោលនូវរាល់លិខិតអនុញ្ញាតក្នុងការប្រមូលផលជ័រឈើ ដែលត្រូវបានផ្តល់ជូនដោយអនុលោមតាមមាតិកានេះ ដែលត្រូវកត់ត្រាទុកជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ដោយមានមូលហេតុសមរម្យ ។	

	មាត្រា៣៨១ ._ វិសាលភាពនៃផែនការគ្រប់គ្រង ផែនការគ្រប់គ្រងត្រូវបង្កើតឡើងសម្រាប់រាល់សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់ដែលធ្វើឡើងចំពោះព្រៃឈើដែលគ្រប់គ្រងដោយនិរន្តរភាពនីមួយៗ និងត្រូវសមាមាត្រទៅនឹងទំហំ អាំងតង់ស៊ីតេ និងហានិភ័យសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងនោះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងត្រូវអនុវត្ត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាទៀងទាត់ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានអង្កេតតាមដានដើម្បីលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងដែលអាចសម្រប បាន ។	**មាត្រា៣៨១** ._ វិសាលភាពនៃផែនការគ្រប់គ្រង ផែនការគ្រប់គ្រងត្រូវបង្កើតឡើងសម្រាប់រាល់សកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងអស់ដែលធ្វើឡើង ចំពោះព្រៃឈើដែលគ្រប់គ្រងដោយនិរន្តរភាពនីមួយៗ និងត្រូវសមាមាត្រទៅនឹងទំហំ កំរិត និងហានិភ័យសកម្មភាពពាណិជ្ជកម្មទាំងនោះ ។ ផែនការគ្រប់គ្រងត្រូវអនុវត្ត និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពជាទៀងទាត់ដោយផ្អែកលើព័ត៌មានអង្កេតតាមដានដើម្បីលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងដែលអាចសម្រប បាន ។	មតិពង្រាង៩.១ មាត្រា៣៨១ស្តីពីវិសាលភាពនៃការគ្រប់គ្រង ត្រូវបានប្តូរទៅមាត្រា៣៣៧ ស្តីពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើកូដ១០ ព្រមទាំងបានបញ្ជាក់បន្ថែមពីដែនសមត្ថកិច្ចគ្រប់គ្រងរបស់ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកព្រៃឈើ
	មាត្រា៤២៨ ._ ការចេញលិខិតអនុញ្ញាតបបាញ់ រាល់ទម្រង់បែបបទនៃការស្នើសុំ វិញ្ញាបនប័ត្រឯកភាព និងលិខិតអនុញ្ញាតបរបាញ់ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ ការអនុញ្ញាត ការដកហូតលិខិតអនុញ្ញាត ឬបដិសេធចំពោះលិខិតអនុញ្ញាត ឬលក្ខខណ្ឌ ដែលកំណត់ ត្រូវធ្វើឡើងស្របតាមការយល់ឃើញថាសមរម្យរបស់នាយកមន្ទីទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថា	**មាត្រា៤២៨** ._ ការចេញលិខិតអនុញ្ញាតបបាញ់ រាល់ទម្រង់បែបបទនៃការស្នើសុំវិញ្ញាបនប័ត្រឯកភាព និងលិខិតអនុញ្ញាតបរបាញ់ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ។ ការអនុញ្ញាត ការដកហូតលិខិតអនុញ្ញាត ឬបដិសេធចំពោះលិខិតអនុញ្ញាត ឬលក្ខខណ្ឌ ដែលកំណត់ ត្រូវធ្វើឡើងស្រប	មាត្រា៤២៨ស្តីពីការចេញលិខិតអនុញ្ញាតបរបាញ់ ត្រូវបានប្តូរទៅមាត្រា៣៦៨កូដ១០ស្តីពីសកម្មភាពដែលតម្រូវឱ្យមានលិខិតអនុញ្ញាត

	នខេត្ត គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវដូចតទៅ ៖ ក-រាល់លិខិតអនុញ្ញាត ត្រូវចេញដោយមានតម្លាភាព ។ ខ-មួយគ្រួសារអាចទទួលបានលិខិតអនុញ្ញាតតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។ គ-មិនត្រូវមានការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសម្រាប់ជនទាំងឡាយណាដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងការបរបាញ់ខុសច្បាប់ដែលមានរយៈពេល ៥ (ឆ្នាំ) ជាអតិបរិមា ឬមានការដកហូតលិខិតអនុញ្ញាត ៣ (បី) ដង ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩៣០ នៃក្រមនេះ ។ ឃ-មិនត្រូវមានការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសម្រាប់ជនទាំងឡាយណាដែលនាយកមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្ត គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយ	តាមការយល់ឃើញថាសមរម្យរបស់នាយកមន្ទីទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្ត គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវដូចតទៅ៖ ក-រាល់លិខិតអនុញ្ញាត ត្រូវចេញដោយមានតម្លាភាព ។ ខ-មួយគ្រួសារអាចទទួលបានលិខិតអនុញ្ញាតតែមួយប៉ុណ្ណោះ ។ គ-មិនត្រូវមានការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសម្រាប់ជនទាំងឡាយណាដែលមានពាក់ព័ន្ធនឹងការបរបាញ់ខុសច្បាប់ដែលមានរយៈពេល ៥ (ឆ្នាំ) ជាអតិបរិមា ឬមានការដកហូតលិខិតអនុញ្ញាត ៣ (បី) ដង ដូចបានកំណត់ក្នុងមាត្រា ៩៣០ នៃក្រមនេះ ។ ឃ-មិនត្រូវមានការចេញលិខិតអនុញ្ញាតសម្រាប់ជនទាំងឡាយណាដែលនាយកមន្ទីរទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានខេត្ត គ	

	ថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានហេតុផលបង្ហាញ ឬជឿថា ធ្លាប់មានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបបាញ់ក្នុងគោលដៅអាជីវកម្ម និងអាជីវកម្មសត្វព្រៃមិនស្របច្បាប់ឡើយ ។ ង-ហាមមិនឲ្យមានការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាតបបាញ់ពីបុគ្គលម្នាក់ទៅបុគ្គលឯទៀតនោះឡើយ ។	ណៈកម្មការគ្រប់គ្រងរួមគ្នា ឬនាយករបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ និងតំបន់ការពារធម្មជាតិដែលបានកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានហេតុផលបង្ហាញ ឬជឿថា ធ្លាប់មានពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការបបាញ់ក្នុងគោលដៅអាជីវកម្ម និងអាជីវកម្មសត្វព្រៃមិនស្របច្បាប់ឡើយ ។ ង-ហាមការផ្ទេរលិខិតអនុញ្ញាតបបាញ់ពីបុគ្គលម្នាក់ទៅបុគ្គលឯទៀតនោះឡើយ ។	
	មាត្រា៤៦៣ ._ ការហាមឃាត់ ហាមឃាត់មិនឲ្យមាន ការបង្កើតកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ ឬទីតាំងបង្កាត់ពូជសត្វព្រៃដទៃទៀត ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានឡើយ ។ ហាមមិនឲ្យមាន ការចិញ្ចឹម រក្សាទុក បង្កាត់ពូជ ស្តុកទុក ឬថែទាំ សត្វព្រៃណាមួយ ក្នុងកសិដ្ឋានសត្វព្រៃ ឬទីតាំងបង្ខាំងសត្វព្រៃដទៃក្នុងចម្ងាយ ២០ (ម្ភៃ) គីឡូម៉ែត្រ ពីរបៀងអភិរក្សជីវៈ	**មាត្រា៤៦៣** ._ ការហាមឃាត់ ហាមឃាត់ការបង្កើតកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ ឬទីតាំងបង្កាត់ពូជសត្វព្រៃដទៃទៀត ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានឡើយ ។ ហាមការចិញ្ចឹម រក្សាទុក បង្កាត់ពូជ ស្តុកទុក ឬថែទាំ សត្វព្រៃណាមួយ ក្នុងកសិដ្ឋានសត្វព្រៃ ឬទីតាំងបង្ខាំងសត្វព្រៃដទៃក្នុងចម្ងាយ ២០ (ម្ភៃ) គីឡូម៉ែត្រ ពីរបៀងអភិរក្សជីវៈចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលកំណត់ ឬ	មតិពង្រាង៩.១ មានការចែងក្នុងមាត្រា៣៧១កូដ១០ ស្តីពីការហាមឃាត់ចំពោះសកម្មភាពក្នុងសមាសភាគនៃប្រព័ន្ធការពារតំបន់ធម្មជាតិ

	ចម្រុះ តំបន់ការពារធម្មជាតិ ដែលកំណត់ ឬបង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នោះឡើយ ។ ហាមមិនឲ្យដាក់បញ្ចូលសត្វព្រៃដែលចាប់បានពីព្រៃចូលទៅក្នុងកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃនោះឡើយ ។ កសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ ត្រូវទទួល និងទិញសត្វព្រៃពីកសិដ្ឋានដទៃទៀតដែលមានវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពដែលមានសុពលភាពតែប៉ុណ្ណោះ ។	បង្កើតដោយថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ នោះឡើយ ។ ហាមដាក់បញ្ចូលសត្វព្រៃដែលចាប់បានពីព្រៃចូលទៅក្នុងកសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃនោះឡើយ ។ កសិដ្ឋានចិញ្ចឹមសត្វព្រៃ ត្រូវទទួល និងទិញសត្វព្រៃពីកសិដ្ឋានដទៃទៀតដែលមានវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពដែលមានសុពលភាពតែប៉ុណ្ណោះ ។	
	មាត្រា៤៦៧ ._ ការលក់ដូរសត្វព្រៃចិញ្ចឹម និងផលិតផលសត្វព្រៃ ការហាមឃាត់ចំពោះ ការលក់ដូរសត្វព្រៃដែលបានចិញ្ចឹម និងផលិតផលសត្វព្រៃ មានដូចតទៅ៖ ក-ហាមមិនអនុញ្ញាតឲ្យកសិដ្ឋានសត្វព្រៃលក់ដូរ ឬធ្វើអាជីវកម្មសត្វព្រៃរស់ ឬដែលបានសម្លាប់ ដល់បុគ្គលណាឡើយ ក្រៅពីកសិដ្ឋានដែលមានការអនុញ្ញាត ។ ខ-ហាមមិនអនុញ្ញាតឲ្យកសិដ្ឋានសត្វព្រៃទិញពី ឬធ្វើអាជីវកម្មសត្វព្រៃរស់ ឬស្លាប់ ដល់បុគ្គលណាឡើយ ក្រៅពីកសិដ្ឋានដែលមានការអនុញ្ញាត ។	**មាត្រា៤៦៧** ._ ការលក់ដូរសត្វព្រៃចិញ្ចឹម និងផលិតផលសត្វព្រៃ ការហាមឃាត់ការលក់ដូរសត្វព្រៃដែលបានចិញ្ចឹម និងផលិតផលសត្វព្រៃ មានដូច តទៅ៖ ក-មិនអនុញ្ញាតឲ្យកសិដ្ឋានសត្វព្រៃលក់ដូរ ឬធ្វើអាជីវកម្មសត្វព្រៃរស់ ឬដែលបានសម្លាប់ ដល់បុគ្គលណាឡើយ ក្រៅពីកសិដ្ឋានដែលមានការអនុញ្ញាត ។ ខ-មិនអនុញ្ញាតឲ្យកសិដ្ឋានសត្វព្រៃទិញពី ឬធ្វើអាជីវកម្មសត្វព្រៃរស់ ឬស្លាប់ ដល់បុគ្គល	មានចែងក្នុងមាត្រា ៣៧៣ កូដ១០ស្តីពីការធ្វើពាណិជ្ជកម្មក្នុងស្រុក ការរៀបរាប់ក្នុងកូដ១០មានលក្ខណៈលំអិតដោយមានចែងពីហាមឃាត់នូវប្រភេទសត្វ

		ណាឡើយ ក្រៅពីកសិដ្ឋានដែលមានការ អនុញ្ញាត ។	

មតិយោបល់លើពង្រាងទី ៩.១ របស់អង្គការ RECOFTC ត្រូវបានបានដាក់បញ្ចូលមួយចំនួនទៅក្នុងពង្រាងទី១០ ដែលមានដូចជា៖

The recent version considers some of our concerns such as supporting local communities (including in livelihood and resource conservation) and awareness raising. See examples below:

Article 288, Book 4 on duty of the ministry or responsible institution:

- Direct and support community-based patrolling within the protected areas by local communities in collaboration with law enforcement authorities;
- Promote education and public awareness on the Natural Protected Area System and all its components and the role of biodiversity conservation in the Kingdom of Cambodia.

Article 290 on role of sub-national administrations mentions (among others)

- Disseminating information on laws and regulations related to the management of natural protected areas at local levels;
- Developing and implementing a natural protected area management enforcement plan at local levels and the implementation of village/commune safety policies in order to promote the livelihoods of local communities in and adjacent to natural protected areas;
- Enforcing the management of natural protected areas at local levels in accordance with their delegated responsibilities, in collaboration with the competent ministries or institutions, local communities, indigenous peoples, and relevant technical partners, in compliance with relevant laws and legal instruments;
- Overseeing the livelihoods activities of the people living in or adjacent to the community protected areas at local levels, in accordance with the legal procedures in force;

មតិយោបល់លំអិតលើពង្រាងទី ៩.១ របស់អង្គការ RECOFTC ដើម្បីដាក់បញ្ចូលនៅកន្លែងខ្វះចន្លោះនៃពង្រាងទី ១០ មានដូចខាងក្រោម៖

Contextualizing Communities' Rights and Engagement Perspectives under the current draft of Cambodia's Environment and Natural Resources Code (Draft 9.1a):

Experiences, Implications, and Suggested Revisions

There has been a significant political change recently in terms of Conservation and Development of natural resources in Cambodia. It was decided by the Royal Government of Cambodia (RGC) that all areas for conservation purposes should have been designated to be under the jurisdiction and responsibilities of the Ministry of Environment (MoE), while areas for economic development purposes to be under the jurisdiction and management of Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries (MAFF).

The recent political will of the Royal Government of Cambodia (RGC) in the natural resources management sector, also appeals for delegation of certain functional assignments, roles and responsibilities in natural resources management to the sub-national authorities, while the RGC also encourages more active participation of local communities, civil society organizations and environment activists in the sustainable management of environment and natural resources.

In the past, most laws and regulations related to natural resources management were developed in favor to mostly sole management of the central MAFF and MoE – in other words giving most management responsibilities solely to the central MAFF and MoE which have not been seen as an effective way of managing natural resources on the ground, while these responsible institutions have limited number of staff and capacity as well as resources to operate their functional assignments effectively given the huge scope and the complexity of the sector. It is observed that very often the roles and responsibilities of these ministries over the natural resources management were overlapping and lack of coordination and cooperation between the two agencies, also seen as competitive and conflict of interest in terms of making national revenue for the RGC. This situation has led to the review and amendment of the current Forestry Law, Natural Protected Area Law and Fisheries Law.

At the same time, the Environment and Natural Resource Code has been developed where all regulatory frameworks related to environment and natural resources management have been pulled together under the umbrella of this Code, making them aligned. When enacted, this Code would hopefully provide better comprehensive legal and guiding frameworks for managing environment and natural resources in Cambodia in a more effective and sustainable manner.

However, the Environment and Natural Resource Code is emerging in Cambodia for the first time. When enacted and put into effect, there would be a number of potential challenges. Among others, they would include the following: (i) Understanding of the Code: What is the difference between the Code and other laws? How the relevant laws within the Code be inter-related and aligned? Coordination mechanisms between different areas/sectors of the Code? How to disseminate and ensure the Code is well aware and understood by different groups and entities in the society? (ii) Implementation of the Code: Mechanisms, the capacity and resources to ensure effective implementation of the Code. (iii) Mechanisms for monitoring, evaluation and reporting of the Code's implementation, etc.

The recent RGC's policy appeals for more active participation of local communities and civil society organizations, as well as environment activists so that the sustainable management of environment and natural resources could be ensured. This is also reflected in the current draft of the Environment and Natural Resource Code which is articulated through Book 4, particularly Title 3 on Collaborative Management of Natural Resources under this Code.

It is noticed that there is a lack of local communities' involvement generally in the natural resources management. Their limited capacity, weak understanding and knowledge about legal frameworks and regulations, their rights, roles and responsibilities and so on have prevented communities from engaging effectively and productively in the management of natural resources in Cambodia. Hence, the initiative/concept for establishing and operationalizing Community Protected Areas (CPA), Community Forestry (CF) and Community fisheries (CFi) was introduced and has been applied in Cambodia since 1990s and hopefully this would be one of the means and efforts to improve communities' engagement, the awareness and understanding of their rights, roles and responsibilities in participating in the sustainable management of local natural resources and to ensure local livelihoods and food security. Since the application of this concept, a number of CPA, CF and CFi have been recognized by the competent authorities namely MoE and MAFF, while some are pending their registration and others are awaiting approval either at the subnational or national level. The implementation of such CPA, CF and CFi has been under the existing Protected Area Law, Forestry Law and Fisheries Law which are under the process of amendment including other related legal instruments of the MAFF and MoE. These regulatory frameworks and such community mechanisms aim to promote long-term conservation and sustainable management of natural resources taking into consideration social, economic, and environmental factors. More importantly, these legal frameworks and community structures are required and encouraged to ensure local community rights, roles and responsibilities to actively and productively participate in a sustainable use and

management of natural resources for traditional, customary, religious and livelihood purposes. To this end, however, local communities have experienced a number of difficulties and challenges such as lengthy and complicated process for legal registration/recognition, too short duration for legal recognition, limited community capacity, coordination mechanism and understanding/knowledge of relevant legal frameworks, etc. In addition, the existing regulatory frameworks allow for commercial transportation of natural resources products such as non-timber forest products, fisheries products in the Kingdom of Cambodia with the requirement of having a license from competent authorities. However, the process for applying and obtaining the license is complicated given the limited knowledge and education of local communities. Furthermore, the term "for traditional use should be removed" and should be replaced by a term that allow for a determined degree of products that local communities can transport in the Kingdom of Cambodia for commercial purposes. This can help local communities to improve their livelihoods better than the current being.

The following are observation, comments and suggestions or recommendations for consideration from community's perspectives vis a vis the current draft 9.1a of Environment and Natural Resource Code, particularly focusing on Book 4: Sustainable Management of Natural Resources under this Code.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources,
Title 1: Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas,
Chapter 1: Establishment and Declassification Procedures

Context (Extracted content from articles relevant to the interest of communities):

Article 296 defines that Biodiversity Conservation Corridors are specially determined protected landscapes containing Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level; Community Protected Areas; Community Forests; other areas of significant natural resource conservation, ecosystem services, or local community and indigenous peoples' livelihood values; and other lands that have a vital role in maintaining forest cover or that provide connectivity between key biodiversity areas. Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level are established and managed to secure for perpetuity the Kingdom of Cambodia's biological diversity, ecosystem services, natural and cultural resources, and sustainable local livelihoods.

Article 297 and 298 states that any decision to establish or expand, to declassify or reduce any Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level shall be subject to the public participation provisions in Book 1 Title 2 and the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code.

Key challenges:

- Local Communities may not be aware or having the knowledge of the inclusion of CPA, CFs, local community and indigenous peoples' livelihood values, sustainable local livelihoods and the promotion of public participation in these articles of the Code that are required communities' involvement and affecting their interests.

Key recommendations:

- Appropriate mechanisms and dissemination programs should be in place and public and special events should be organized to ensure local communities' understanding and knowledge about these articles and their involvement and interests stipulated in these articles of the Code.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 1: General Provisions

Context:

Article 305 states that all Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level shall be managed according to the following objectives: a) Biodiversity, wildlife, and natural resource conservation; b) Conservation of ecosystem values, goods, and services, and c) Livelihoods development of local communities.

Key challenges:

- In general, local communities are not well educated. Some are illiterate due to a number of factors. Mostly, they are poor and busy with their own daily income earning activities and so may not have the time to participate or fully and productively participate in the natural resources management.
- Most local communities depend hugely and traditionally on natural resources for their daily livelihoods.
- In most cases, there are lack of or limited alternative livelihoods activities such as poultry, animal husbandry, vegetable gardening, processing non-timber forest products in a sustainable manner, etc, lack of understanding about market, lack of connection and coordination between demand side and supply side, lack of skills, knowledge and expertise and limited resources and motivation in alternative livelihoods activities.

Key recommendations:

- Improved livelihoods development of local communities could be achieved if the above challenges could be taken into consideration, incorporated into relevant laws, regulations, strategies, plans, programs or projects and be addressed properly and continuously.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 2: Responsible Ministries or Institutions

Context:

Article 308 articulates that the management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level shall guarantee the rights of local communities, indigenous peoples, and the public: a) To be consulted and participate in the decision-making on the sustainable management and conservation of biodiversity; b) To provide consent in accordance with the principle of Free, Prior, and Informed Consent as required by this

Code; c) To fully participate in the planning, sustainable use and management of these areas; and d) To ensure fair and equitable access to all such areas for local resource users, consistent with zoning classifications and restrictions.

Article 309 states that in managing Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, the ministry or institution responsible for environment shall: d) Oversee and provide support to the process of integration of Community Forests, Community Protected Areas, Community Fisheries, and other local and customarily acknowledged areas into overall Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas management frameworks;

Article 311 stipulates that other sub-national authorities shall have the following roles and responsibilities: b) Coordinate with relevant ministries or institutions, relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, and all relevant stakeholders for the implementation of activities in Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, including Community Protected Areas, Community Forests, land titling, zoning, biodiversity monitoring and research, ecotourism and education, as well as the arrest and prosecution of persons conducting illegal activities; c) Disseminate laws and regulations related to conservation and protected areas management, in coordination with local stakeholders; e) Issue any licenses, permits, or other relevant documents relating to Natural Protected Areas established at the provincial, district, or commune level; f) Regularly conduct patrolling, monitoring, investigation, and enforcement activities of all kinds; g) Collaborate with local and indigenous communities, national level institutions, relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, and any interested stakeholders to establish Collaborative Management of such areas, as stipulated in Title 3 of this Book; and

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these Articles that are affecting their rights, roles and responsibilities in taking part in management of natural resources.
- They may not be aware or fully aware that they have the rights under this Code to be consulted and participate in the decision-making on the sustainable management and conservation of natural resources. They need to provide consent in accordance with the principle of Free, Prior, and Informed Consent as required by this Code. And they are required to fully participate in the planning, sustainable use and management of the natural resources.
- There was a lack of coordination and mechanism, or systematic measures to disseminate laws and regulations related to conservation and protected areas management, in coordination with local stakeholders. It has happened only on a case by case basis and mostly possible only because of support provided by the development partners.
- There were limited guidelines, capacity, regular mechanism and resources for local communities and local authorities to take part in the regular conduct of patrolling, monitoring, investigation, and enforcement activities with regards to natural resources management so far or it would happen only on a case by case basis and mostly possible only because of support provided by the development partners.
- In most cases, there was limited collaboration between sub-national authorities and local and indigenous communities in the area of natural resources management. This happened mainly due to limited stipulation and motivation in the existing laws and regulations.

Key recommendations:

- A need for appropriate mechanisms and dissemination programs to raise awareness and ensure local communities' understanding and knowledge about their rights, roles and responsibilities, involvement and interests as stipulated in the above articles.
- Proper guidelines, capacity, regular mechanism and resources, incentives and motivation should be developed and put in place to encourage and motivate local communities and local authorities to take part in the regular conduct of patrolling, monitoring, investigation, and enforcement activities with the competent/legal entities and enforcement officers.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 3: Land use planning in Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas

Context:

Article 314 stipulates that land use planning shall be conducted in collaboration with relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia and any interested stakeholders, including Collaborative Management Committees and Collaborative Management community members in those areas under Collaborative Management, and any other communities located within the area subject to land use planning.

Article 315 defines that land use planning for all Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level shall be carried out in the following manner: a) Conduct appropriate consultations with stakeholders; b) Research and acquire detailed, site-specific data of physical, biological, social, and economic factors, including best available data regarding land resource inventory, present land uses, infrastructure, population, natural resources and biodiversity, land tenure, customary rights, social structure, cultural livelihood factors, government, plants, natural disturbances, hydrological functions, energy flows, normal and cross boundary movement of wildlife, and any other information pertaining to current land uses; g) Consult with qualified land and resource conservation experts, relevant technical partners with experience in the [research, protection, management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, and, where indigenous peoples are present, qualified social specialists with expertise in the communities concerned, throughout the comprehensive land use planning process.

Article 318 stipulates that for any proposed modification of land use plan for any Biodiversity Conservation Corridors or Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, or any portion of such areas, the natural persons or legal entities proposing the modification shall prepare documentation detailing the following: c) The manner in which the modification to permitted land use classification will enhance the livelihood of local communities, ensure the continuation of customary land use patterns, and ensure there will be no significant impact areas of high conservation value;

Article 318 also states that any proposal to modify the land use plan of any Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level shall be subject to the public participation provisions in Book 1 Title 2 and the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code.

Key challenges:

- Local communities generally they are not well educated and some are illiterate. Local communities may not be aware or fully aware of these Articles that are affecting their rights, roles and responsibilities to participate in the development and implementation of the land use plans in the BCC and NPA.
- There is a lack of mechanism, capacity, knowledge and motivation for local communities to effectively and productively taking part in the development and implementation of the land use plans in the BCC and NPA that affect their interest.

Key recommendations:

- Responsible ministry or institution should develop, put in place and ensure that a legal instrument that specifically addresses the above challenges and to ensure that an appropriate mechanism, capacity, knowledge and motivation are well developed and implemented consistently so that local communities are equipped with the necessary resources, competencies and motivation to effectively and productively taking part in the development and implementation of the land use plans in the BCC and NPA that affect their interest.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 4: Management Zones of **Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas**

Context:

Article 319 articulates that site-specific zoning designations shall be made in collaboration with relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia and any interested stakeholders, including Collaborative Management Committees and Collaborative Management community members in those areas under Collaborative Management, and any other communities located in the area, and shall be subject to the public participation provisions in Book 1 Title 2 and the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code.

Article 319 also stipulates that c) Sustainable Use Zone: management area(s) of both high economic potential and significant conservation and ecosystem value, with high potential for contributing to the sustainable livelihood of local communities including indigenous peoples' communities. In addition to the small-scale subsistence uses permitted in the Conservation Zone, limited and small scale harvesting and production activities are permitted in this zone. Any such uses shall be consistent with relevant land use planning and management established for the zone, and subject to approval from the ministry or institution responsible for environment or other relevant ministries or institutions including the implementers of Collaborative Management that have a signed agreement to collaboratively manage the relevant areas. These activities may include such community-based commercial activities as afforestation, small scale silviculture, plantation, and commercial non-timber forest product cultivation, provided that no such activities may cause significant impact to existing biodiversity conservation and ecosystem values. Forest clearing and large-scale commercial agri business activities are not permitted. d) Community Zone: Management area(s) for socio-economic development of the local communities and indigenous peoples and, in addition to the uses permitted in the Sustainable Use Zone, may contain existing residential lands, paddy field, and field garden or swidden. Any commercial sale of timber and fuel wood from the Sustainable Use Zone or Community Zone must be in accordance with the area's approved management plan and a permit from the relevant authorities including the implementers of Collaborative Management that have a signed agreement to collaboratively manage the relevant areas.

Article 320 states that for determination of areas suited for commercial activity, it is required to a) Conduct appropriate consultations with relevant technical partners with experience in the [research, protection, management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, any interested stakeholders, and the affected local communities and obtain prior consent of such communities to the proposed commercial activity;

Article 320 also stipulates that after establishing this sub-zone, the relevant entities may enter into arrangements for such commercial activity. All revenue generated from such activities shall be deposited into an appropriate site-specific account created in accordance with the provisions in Book 8 Title 2 of this Code, and be used exclusively for the benefit of the local communities in the area and the conservation of the Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level in which the commercial activity is located.

Article 323 stipulates that any proposal to modify the zone designation of any Biodiversity Conservation Corridor, Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, or any portion thereof, from a more highly protected status to a lower protected status, shall include documentation detailing the following: c) The manner in which the modification to zone classification will enhance the livelihood and customary rights of local communities; e) Appropriate consultations with any interested stakeholders and the affected local communities, including the prior consent of such communities to the proposed modification; and

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these Articles that are affecting their rights, roles and responsibilities, and possible interests and they may not have adequate understanding, knowledge and capacity as well as the mechanism and sufficient motivation to apply and benefit as stipulated under Article 319. These are interesting for local communities to be fully aware of, engaged and benefit to the maximum possible - such as for site-specific zoning designations, they are required to collaborate and be engaged. For Sustainable Use Zone: management area(s) of both high economic potential and significant conservation and ecosystem value, with high potential for contributing to the sustainable livelihood of local communities including indigenous peoples' communities. In addition to the small-scale subsistence uses permitted in the Conservation Zone, limited and small scale harvesting and production activities are permitted in this zone. For Community Zone: Management area(s) for socio-economic development of the local communities and indigenous peoples and, in addition to the uses permitted in the Sustainable Use Zone, may contain existing residential lands, paddy field, and field garden or swidden. Any commercial sale of timber and fuel wood from the Sustainable Use Zone or Community Zone must be in accordance with the area's approved management plan and a permit from the relevant authorities.
- Similarly for the roles, rights and responsibilities of communities to be engaged and benefited as articulated in Articles 320 and 323 such as the affected local communities and obtain prior consent of such communities to the proposed commercial activity, be used exclusively for the benefit of the local communities in the area; the modification to zone classification will enhance the livelihood and customary rights of local communities; e) Appropriate consultations with any interested stakeholders and the affected local communities, including the prior consent of such communities to the proposed modification.

Key recommendations:

- A legal instrument is recommended that specifically addresses the above challenges and to ensure that an appropriate mechanism, capacity, knowledge and motivation are well developed and implemented consistently so that local communities are equipped with the necessary resources, competencies and motivation to effectively and productively taking part in the development and implementation in these areas.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 5: Strategic Management Plans for Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas

Context:

Article 326 stipulates that the process for the development of these site-specific management plans shall involve coordination and consultations with sub-national authorities, local communities and indigenous peoples living inside and adjacent to Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, any interested stakeholders, and including private sector entities such as economic land concession owners.

Article 327 articulates that any Community Protected Areas, Community Forests, Community Fisheries Areas, and other local and customarily acknowledged areas that are already existing upon the enactment of this Code shall remain valid, and all rights, responsibilities, and obligations regarding such areas shall remain legally valid, unless and until such time as each area may be incorporated into or transformed into a Collaborative Management Zone as stipulated in Title 2 of this Book.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware or have the capacity, resources and mechanism to fully engaged and productively participate in the process for the development of these site-specific management plans shall involve coordination and consultations with sub-national authorities, local communities and indigenous peoples living inside and adjacent to Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas as stipulated in Article 326.
- Local communities may not be aware or fully aware that any Community Protected Areas, Community Forests, Community Fisheries Areas, and other local and customarily acknowledged areas that are already existing upon the enactment of this Code shall remain valid, and all rights, responsibilities, and obligations regarding such areas shall remain legally valid, unless and until such time as each area may be incorporated into or transformed into a Collaborative Management Zone as articulated in Article 327.

Key recommendations:

- Appropriate mechanisms and dissemination programs should be in place or public and special events should be organized to ensure local communities' understanding and knowledge about their involvement, roles, rights, responsibilities and interests stipulated in these articles of the Code.
- An appropriate mechanism, capacity, knowledge and motivation are well developed and implemented consistently so that local communities are equipped with the necessary resources, competencies and motivation to effectively and productively taking part in the development and implementation of the site-specific management plans stated in Article 326.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 2: Management of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas
Chapter 6: Permits and Approvals

Context:

Article 329 stipulates that Low impact, non-permanent infrastructure consistent with the area management plan may be permitted in the Core and Conservation Zones. Any commercial activity in the Sustainable Use or Community Zones must be consistent with the management plan for these areas. Forest clearing and large-scale commercial agri-business activities are not permitted in the Sustainable Use or Community Zones, but commercial activity may be permitted in a sub-zone specially created as stipulated in Article 322 of this Code. Revenue from any such commercial activity shall be used for the direct benefit of the local communities in the area and the conservation of the area in which the commercial activity is located. Any such commercial activities are subject to public participation provisions in Book 1 Title 2 and the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code.

Article 333 stipulates that

Fishing with illegal gears inside any zone of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level is strictly prohibited, including chemical and other poisonous substances, electrocution, mosquito nets, explosives, spear in combination with projected light, gill net, or seine net with mesh size smaller than one and one half (1 ½) centimeter, encircling net with light.

Placing a barrier or obstruction in any aquatic system within a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or subnational level that prevents the free passage of fish is prohibited without a permit.

Draining, or attempting to drain or pump dry an aquatic system within a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, in order to catch or kill fish in any manner whatsoever is strictly prohibited.

Damage to spawning grounds, banks, or spawn of fish is strictly prohibited inside all zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level.

Establishment or operation of an aquaculture process is strictly prohibited inside Core Zones and Conservation Zones. Any aquaculture process in the sustainable use or Community Zone shall require a permit and be subject to monitoring to ensure no adverse impacts on surrounding areas.

Article 334 stipulates that any destructive practices (activities) or harms caused by illegal land encroachment, collection, clearance, commercialization, pollution in the areas containing valuable biological resources, forest fire, swidden and commercial agriculture, transmission of diseases and pests including invasive plants and animals are prohibited in all Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level.

Prohibited practices (activities) considered destructive and harmful include:

a) Removal or destruction of official boundary markers or posts, or placement of private boundary markers or posts;

b) Collection of timber and non-timber products, fishery products, and natural resources in a manner violating the recognized and authorized access rights and management plan, or by persons without a valid permit;

c) Felling, pruning, clearing, damaging, or poisoning plants or trees, or uprooting tree stumps without a valid permit;

d) Catching, hunting, collecting, and harassing wild eggs, offspring and birds by any means;

e) Destroying water quality in all forms, poisoning, using chemical substances, disposing of solid and liquid wastes into water or on land, and using electric shock equipment as stipulated in the wildlife protection, conservation, and management provisions in Title 5 of this Book;

f) Bringing snares or materials to build snares, traps, hunting guns, or any other materials used to harm or kill wildlife into the Core Zone and Conservation Zone;

g) Hunting wildlife in the Core Zone and Conservation Zone;

h) Stocking, buying, selling, possessing, trading, breeding, keeping, maintaining, transporting, consuming, storing, and any other uses of wildlife as stipulated in the wildlife protection, conservation, and management provisions in Title 5 of this Book;

i) Destroying natural forests, natural grassland, wetlands, plants, and wildlife habitats; j) Bringing or releasing any non-native plants or animals, including cattle, livestock, and dogs, into the Core Zone or Conservation Zone;

k) Cross breeding of any wildlife or fish species;

l) Illegal fishing practices harmful to natural resources, both marine and freshwater, flooded forests, mangroves, corals and seaweeds, rivers, and wetlands;

m) Establishment of bases for processing Khlem Chan (Auilaria crassna), Mreah Prov (Ocimum sanctum), Vor Romeat (Teramnus labialis) or other non-timber forest products and freshwater and marine aquaculture that may cause pollution or destructive effects to the biota and ecosystem;

n) Mining activities including survey, testing, exploration, and extraction of minerals within the Core Zone and Conservation Zone;

o) Dredging or extraction of sand and other minerals or resources from rivers, riverbanks, or coastal areas within the Core Zone and Conservation Zone; and

p) Development of small-scale dams or irrigation within the Core Zone and Conservation Zone.

Article 335 stipulates that processing natural resources products and by-products, establishing and operating sawmill bases for wood processing, timber processing plants, shops to process natural resource products and by-products, fisheries and all kinds of kilns in the Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, are strictly prohibited, with the exception of non-timber forest product processing plants operated and maintained by local communities and indigenous peoples, which may be permitted within the Sustainable Use Zone and Community Zone. However, processing of Voromean and Mareah Prov are strictly prohibited anywhere within Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or subnational level.

Transporting illegally harvested natural resources inside all zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or subnational level is prohibited. Transportation of natural resources inside all zones of all such areas without a valid permit is prohibited.

Article 336 on Harvesting Resin stipulates the following:

Harvesting resin within the Conservation Zone or Sustainable Use Zone of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level is prohibited without a valid permit.

Resin harvesting permits must be carried on persons at all times whilst accessing the Conservation Zone and Sustainable Use Zone, and produced for inspection as required.

A resin harvesting permit gives permission to the identified user to harvest resin in a particular location inside a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, in accordance with customary user rights of local communities and indigenous peoples.

Individuals wishing to obtain a resin harvesting permit must submit a written application to the provincial department responsible for environment.

Permit applications may be delivered by any applicant to a commune office, which shall transfer such application(s) to the Director of the provincial department responsible for environment and Director of the relevant Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level.

Within one (1) month of receipt, resin harvesting applications for Conservation Zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, will be reviewed, and if appropriate, approved and permits issued by the Director of the provincial department responsible for environment and Director of the relevant Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level.

Permits shall be granted with preference to those local community members who are already collecting resin as part of their local livelihood upon the enactment of this Code.

No resin harvesting permit will be issued to any person who used to commit any illegal activities inside a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level.

No resin harvesting permit shall be issued to any person that the provincial department responsible for environment or Biodiversity Conservation Corridor Director or Natural Protected Area Director has reasonable cause to believe, or evidence to prove, that the individual has participated in or had any involvement with commercial hunting and trade of wildlife.

Transfer of resin harvesting permits from one person to another is prohibited.

A resin harvesting permit is valid for one (1) year; thereafter it will be reviewed and renewed annually.

Where a resin harvesting permit is lost the holder of a permit must immediately inform the provincial department responsible for environment, and Director of the Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area Director if appropriate, and cease all resin harvesting activities until a replacement permit is issued.

The Biodiversity Conservation Corridor Director, Natural Protected Area Director, or Director of the provincial department responsible for environment may suspend or cancel any resin harvesting permit granted under this Title, to be recorded in writing with stated reasons.

Article 337 on Commercial Ecotourism stipulates that any natural person, legal entity, or community that conducts commercial eco-tourism within the boundary of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, must have an agreement with the relevant ministries or institutions or Collaborative Management Committee for the proposed eco-tourism activities and arrangements.

The ministry or institution responsible for environment, sub-national authorities, and Collaborative Management Committees, shall, when considering proposals for additional ecotourism operations, consult any stakeholders, relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, and those communities already operating eco-tourism in the vicinity of the proposed activity.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions being stipulated in Articles 329, 333, 334, 335, 336 and 337 that are affecting their daily living activities and could be subject to illegal, criminal or court cases if any of these terms and conditions would be violated by any community members.

Key recommendations:

- It is critically important that local communities are fully aware of these terms and conditions being stipulated in Articles 329, 333, 334, 335, 336 and 337 so that they could be compliant.
- Therefore, appropriate mechanisms and dissemination programs should be in place or public and special events should be organized to ensure local communities' understanding and knowledge about these terms and conditions being stipulated in Articles 329, 333, 334, 335, 336 and 337 of the Code that affect their daily lives.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 3: Collaborative Management of Natural Resources
Chapter 1: Establishment of Collaborative Management

Context:

Article 340 stipulates that Community Protected Areas; Community Forests; communities that have previously submitted applications for Community Forest status or that have documented intent to apply for Community Forest status; other state public lands with ecosystem or conservation values; and indigenous peoples' or other customarily conserved lands shall be eligible to be managed in accordance with the principles of Collaborative Management stipulated in this Title.

Article 341 states that collaborative management is a mechanism of land and natural resources management and local livelihood development in which national and sub-national authorities and local communities share roles and responsibilities in the sustainable use, management, and protection of natural resources and biodiversity, according to clearly described roles and responsibilities.

Article 342 articulates that community-based natural resources management areas such as Community Protected Areas, Community Forests, and Community Fisheries which already exist or are under the approval process at the time of the adoption of this Code, shall maintain their legal status until such time as they may become incorporated into or transformed into a Collaborative Management Protection Zone, at which time they shall become automatically recognized as components of a Collaborative Management Protection Zone, subject to Collaborative Management rules and regulations.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions being stipulated in Articles 340, 341 and 342 that are required their full engagement and understanding and that are affecting their rights, roles, responsibilities, capacity and resources and interests in participating in this area of Collaborative Management of natural resources.

Key recommendations:

- It is so important that local communities are fully aware of and understood the concept of Collaborative Management of natural resources, their rights, roles, responsibilities, capacity and resources and interests in participating in this area.
- An appropriate mechanism, capacity, knowledge and motivation are well developed and implemented consistently so that local communities are equipped with the necessary resources, competencies and motivation to effectively and productively taking part in the development and implementation of Collaborative Management.
- Affected/interested communities should be prepared and capacitated to play their roles and responsibilities to effectively and productively in the development and implementation of Collaborative Management.
- Responsible ministry or institution may also consider develop and apply a legal instrument exclusively to enhance the capacity, mechanism and leadership for communities in the Collaborative Management.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 3: Collaborative Management of Natural Resources
Chapter 2: Implementation of Collaborative Management

Context:

Article 343 states that local communities, groups of local communities, and indigenous peoples, including their organizations and associations, in cooperation with relevant sub-national authorities, have the right to organize and conduct Collaborative Management throughout Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, or other state public lands with ecosystem or conservation values, including lands classified in accordance with the sustainable forest management provisions in Title 4 of this Book.

Article 344 stipulates that in preparing to conduct Collaborative Management, the representatives of local communities, indigenous peoples, and sub-national authorities shall determine Collaborative Management arrangements, including site-specific land use planning and zoning for Collaborative Management Protection Zones, local community eligibility requirements for Collaborative Management, and other Collaborative Management requirements.

Article 345 states that in preparing such Collaborative Management arrangements, the representatives of local communities, indigenous peoples, and sub-national authorities shall coordinate with the ministry or institution responsible for environment, relevant staff from any Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, and any other relevant institutions, who each shall support the proponents during the preparation of arrangements.

In preparing Collaborative Management arrangements, the representatives of local communities, indigenous peoples, and sub-national authorities shall utilize technical advice from relevant technical partners with experience in the research, protection, and management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, meaning those conservation organizations involved in the conservation of the relevant areas, and any other interested stakeholders. Specific roles for these relevant technical partners with experience in the [research, protection, management of natural resources in the Kingdom of Cambodia in the implementation of Collaborative Management may be included in the Collaborative Management arrangements.

Article 346 states that Collaborative Management arrangements shall contain:

a) Structure of a Collaborative Management Committee; b) Membership and voting rights of all Collaborative Management community members, with special attention to the relationship and dependency of indigenous peoples on their customary lands and resources;

c) Proposed land use planning and zoning for the Collaborative Management Protection Zone and a proposed Collaborative Management Plan. Any land use planning, zoning, and management planning conducted under this Title shall, to the greatest extent possible, be consistent with any former or subsequent land use planning, zoning, and management planning conducted in accordance with the Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas management provisions in Title 2 of this Book; and

d) Proposed Management Plan, prepared to a standard in accordance with local resources and capacities, reflecting the knowledge and vision of the representatives of local communities, indigenous peoples, and sub-national authorities who will be primarily responsible for the implementation of Collaborative Management.

Article 347 stipulates that the ministry or institution responsible for environment shall review all arrangements according to clear criteria and procedures and shall provide comments to the proponents within three (3) months of receipt. These comments may include:

a) A decision to initiate the conduct of Collaborative Management in the proposed area;

b) A decision to initiate the conduct of Collaborative Management in the proposed area upon integration of the ministry or institution responsible for environment's comments into the arrangements; or

c) Instructions to the proponents to modify the arrangements for resubmission.

In case of resubmission, the ministry or institution responsible for environment shall review any modified arrangements submitted within three (3) months of receipt.

All documents related to the Collaborative Management arrangements, including its review by the ministry or institution responsible for environment, shall be publicly available in accordance with the access to environmental information provisions in Book 1 Title 3 of this Code.

Article 348 states that upon approval of Collaborative Management arrangements, the Collaborative Management Committee shall enter into a Collaborative Management Agreement with the ministry or institution responsible for environment and/or sub-national authorities. The precise roles and responsibilities of all stakeholders in an individual Collaborative Management Protection Zone shall be stipulated in the Collaborative Management Agreement.

The Collaborative Management Agreement shall be for a period of unlimited duration, subject only to the conditions set forth in this Title.

All documents related to the approval of Collaborative Management arrangements and the Collaborative Management Agreement shall be publicly available.

Article 349 states that Approval of the Collaborative Management Agreement shall create legal recognition for the relevant Collaborative Management Protection Zone as an administrative unit. Properly established Collaborative Management Protection Zones shall maintain this legal status for a period of unlimited duration, subject to satisfactory implementation of Collaborative Management responsibilities

Approval of the Collaborative Management Agreement shall vest the Collaborative Management Committee with the status of a legal entity, with all the rights and obligations of legal entities, including rights to manage funds, enter into agreements and transactions, and generate income.

Article 350 states that a special Collaborative Management Fund shall be created to provide support for Collaborative Management activities within each Collaborative Management Protection Zone. The Fund shall be under the control of the Collaborative Management Committee of each Collaborative Management Protection Zone and shall be transparently established and managed, in accordance with the provisions in Book 8 Title 2 of this Code.

The Collaborative Management Committee may receive funds and generate income from the following sources: a) Environmental and Social Fund; b) Other public and private sources; c) Taxes, rental leases, and usage, recreational, or access fees; d) Donations, endowments, and grants; and e) Sustainable finance mechanisms for payment for natural resource goods and services / ecosystem services originating from the Collaborative Management Protection Zone.

Article 351 stipulates that any income, fees, or contributions received in the course of implementing Collaborative Management shall be used exclusively for the benefit of the local communities in the Collaborative Management Protection Zone, for the further support of Collaborative Management implementation, and for the overall conservation of the Collaborative Management Protection Zone and adjacent areas under conservation status. Precise means of distribution of such income, fees, or contributions shall be described in the Collaborative Management Agreement.

Any income, fees, or contributions received in the course of its management of the Collaborative Management Protection Zone shall be exempt from taxation and VAT (Value Added Taxes), charges, or fees imposed by the specific law and other relevant legal instruments.

Article 352 states that implementation of Collaborative Management shall be subject to strict monitoring and oversight by the ministry or institution responsible for environment. Collaborative Management Committees shall submit annual reports describing activities and results and demonstrating achievement of targets and indicators.

Article 353 states that the ministry or institution responsible for environment shall have the right to revoke a Collaborative Management Agreement or cancel a Collaborative Management Protection Zone where it determines that Collaborative Management is not being implemented in accordance with the approved Collaborative Management Plan and such non-compliance results in a material breach of the Collaborative Management Plan, or that a major violation of law has occurred in the implementation of Collaborative Management.

Prior to the revocation of Collaborative Management rights the parties shall meet in good faith efforts to resolve the matter. The affected Collaborative Management committee shall also have the right to appeal any revocation decision in accordance with the provisions in Book 9 of this Code.

Article 354 states that the ministry or institution responsible for environment shall issue a legal instrument on the details of Collaborative Management, including detailed roles, rights and responsibilities, criteria, and procedures for reviewing Collaborative Management arrangements, Collaborative Management Protection Zone zoning criteria and procedures, planning and management, funding mechanisms, member eligibility, benefit sharing, dispute resolution, reporting, and other implementation steps, within two (2) years of the entry into force of this Code.

Article 355 states that other relevant ministries or institutions shall take all actions necessary to promote and support the implementation of Collaborative Management within the areas under their authority or in areas in which such ministries or institutions share authority with the ministry or institution responsible for environment and/or its sub-national authorities.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions being stipulated from Articles 343 to 355 that are required their engagement and understanding and that are affecting their rights, roles, responsibilities, capacity and resources and interests in participating in the implementation of Collaborative Management of natural resources.
- Lack of or limited mechanism, capacity, knowledge and motivation of local communities to be fully engaged and in applying their rights, roles and responsibilities in participating in the implementation of Collaborative Management.
- Maybe a lack of incentives and motivation for local communities to be fully engaged.

Key recommendations:

- It is so important that local communities are fully aware of and understood the concept of Collaborative Management of natural resources, their rights, roles, responsibilities, capacity and resources and interests in participating in this area.
- An appropriate mechanism, capacity, knowledge and motivation are well developed and implemented consistently so that local communities are equipped with the necessary resources, competencies and motivation to effectively and productively taking part in the development and implementation of Collaborative Management.
- Affected/interested communities should be prepared and capacitated to play their roles and responsibilities to effectively and productively in the development and implementation of Collaborative Management.
- Responsible ministry or institution may also consider develop and apply a legal instrument exclusively to enhance the capacity, mechanism and leadership for communities in the Collaborative Management.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 3: Collaborative Management of Natural Resources
Chapter 3: Collaborative Management Duration and Land Tenure

Context:

Article 357 states that those communities located within the Collaborative Management Protection Zone shall receive Collaborative Management Communal Land Title Rights, whose validity shall remain for the full duration of the Collaborative Management Protection Zone. Regardless of any additional registration or requirements, such Collaborative Management Communal Land Title Rights may not be infringed by any legal entity without the community's prior consent.

Article 358 states that the Collaborative Management Communal Land Title Rights include the right for communities within the Collaborative Management Protection Zone to reside in, conserve, manage, and receive benefits from the sustainable use of natural resources in line with their customary and traditional land tenure and traditional livelihood practices within the Collaborative Management Protection Zone and to exclude or restrict access of outsiders to the Zone according to an approved Collaborative Management Plan. These Collaborative Management Communal Land Title Rights do not include the right to sell or transfer the lands designated as Collaborative Management Protection Zones.

Article 359 states that the Collaborative Management Communal Land Title Rights set out in this Chapter are fixed to the duration of the Collaborative Management Protection Zone for an unlimited duration and are conditioned upon fulfilment of Collaborative Management responsibilities.

Article 360 states that the failure by communities to comply with the Collaborative Management Plan and other Collaborative Management rules and regulations shall result in revocation of the Collaborative Management Communal Land Title Rights with respect to those communities. However, a failure of a party other than the communities to comply with the Collaborative Management Plan and other Collaborative Management rules and regulations, including a failure that results in the cancellation of a Collaborative Management Agreement as stipulated in Article 353 of this Code, shall not result in revocation of the Collaborative Management Communal Land Title Rights with respect to those communities. Such Collaborative Management Communal Title rights may not be transferred to any person or community outside the Collaborative Management Protection Zone.

Article 361 states that Collaborative Management Communal Land Title Rights are in addition to any other rights that indigenous communities may receive, including rights under other legal provisions and legal instruments.

Article 362 states that the current or future establishment of any Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level in any area where indigenous peoples are present or have a collective attachment or interest, shall not impact on any current or future claims that indigenous peoples have to their lands under other legal provisions or legal instruments.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of their engagement, rights, roles and responsibilities in Collaborative Management Protection Zone, Collaborative Management Communal Land Title, rights to reside in, conserve, manage, and receive benefits from the sustainable use of natural resources in line with their customary and traditional land tenure and traditional livelihood practices within the Collaborative Management Protection Zone, rights to be consulted and engaged in the development and implementation of Collaborative Management Plan, and that that the failure by communities to comply with the Collaborative Management Plan and other Collaborative Management rules and regulations shall result in revocation of the Collaborative Management Communal Land Title Rights, etc

Key recommendations:

- It is important that communities are fully aware of and understand the rights and roles, terms and conditions to be engaged and participate in these areas as stipulated in Articles 357, 356, 357, 358, 359, 360, 361 and 362.
- It is recommended that an appropriate mechanism should be established to build adequate capacity for affected/ interested communities to understand and have a full capacity to be engaged and to exercise their rights and roles in these areas.

- Responsible ministry or institution may also consider to develop and apply a legal instrument exclusively to enhance the capacity, mechanism and leadership for communities to be fully engaged in these areas.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 1: General Provisions

Context:

Article 363 states that Sustainably Managed Forests are located outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, do not include any other state public lands with ecosystem or conservation values, and do not include any indigenous peoples' or other customarily conserved lands.

Article 364 states that the purpose of this Title is to define the framework for Sustainable Forest Management, including the management, harvesting, small-scale development, commercial use, and conservation of forested areas, in order to maintain and enhance long-term economic viability and environmental and social benefits, including the well-being of people, environmental quality, and sustainable markets and yields.

Article 365 states that Sustainably Managed Forests shall be managed in accordance with the objectives and principles in Book 1 Title 1 of this Code and the following specific objectives: a) Preserve social, economic, and environmental benefits; b) Conserve, enhance, and restore biological diversity and ecosystem values; c) Improve local livelihoods and cultural heritage; and d) Promote sustainable development.

Key challenges:

- Local communities may not be aware of or fully aware that sustainably managed forests do not include any indigenous peoples' or other customarily conserved lands as stipulated in Article 363; the purpose to define the framework for Sustainable Forest Management is also to maintain and enhance long-term economic viability and environmental and social benefits, including the well-being of people, environmental quality, and sustainable markets and yields as articulated in Article 364, and that one of the objectives of Sustainably Managed Forests is to improve local livelihoods and cultural heritage as articulated in Article 365.

Key recommendations:

- It is important for communities to be aware of these relevant terms and conditions/relevant items affecting their communities' interest and that is required their engagement and to provide inputs and interventions where possible so that to maximize benefits for the communities, as well as to participate in the sustainable forest management.
- To this end, it is recommended that an appropriate mechanism and efforts should be established to build adequate awareness and capacity for affected/ interested communities to understand and have a full capacity to be engaged and to exercise their rights and roles in these areas.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 2: Responsible Entities

Context:

Article 366 states that the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management, and relevant sub-national authorities, shall: k) Improve enforcement through cooperation with other ministries or institutions, subnational authorities, and local communities and indigenous peoples; n) Engage with local communities and indigenous peoples on all aspects of Sustainable Forest Management.

Key challenges:

- In practice, there has been limited collaboration between the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management, relevant sub-national authorities and local communities in Sustainable Forest Management including enforcement.
- There has been a lack of guidelines, standards procedures, mechanisms, capacity and resources for sub-national authorities and local communities to take part in aspects of Sustainable Forest Management including enforcement.

Key recommendations:

- A Co-patrolling guidelines were developed and piloted in Stung Treng province with a support from USAID-Supporting Forests and Biodiversity, implemented by Winrock International that provide a framework and structure where competent authorities, sub-national authorities and communities can work together to conduct a joint forest patrol as part of enforcing the laws. These guidelines should be reviewed and adopted by the RGC and possibly be used nationwide to encourage and promote collaboration between competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management, relevant sub-national authorities and local communities in Sustainable Forest Management.
- Again, communities should be well informed of their rights, roles and responsibilities to be engaged in these areas and they should be capacitated and motivated to play their roles as given under these Articles of the Code.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 3: Classification of Sustainably Managed Forests

Context:

Article 370 states that in coordination with the ministry or institution responsible for land management, urban planning, and construction, and in consultation with sub-national authorities, and the relevant communities and indigenous peoples, the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management shall assess boundaries and demarcate Sustainably Managed Forests according to classifications and establish a land use map of Sustainably Managed Forests.

Article 371 stipulates that any proposal to modify any classification within any Sustainably Managed Forest, or any portion thereof, shall include documentation detailing the following: c) The manner in which the modification to classification will enhance the livelihood and customary rights of local communities; e) Appropriate consultations with any interested stakeholders and the affected local communities, including the prior consent of such communities to the proposed modification;

Key challenges:

- Communities may not be aware that they have the rights and need to be engaged and consulted in the classification, the assessment of boundaries and demarcation of Sustainably Managed Forests as stipulated in Article 370, and in the modification of classification within any Sustainably Managed Forest that would enhance the livelihood and customary rights of local communities and that consultation with communities and that the prior consent of such communities to the proposed modification as stipulated in Article 371 are necessary.

Key recommendations:

- Again, it is important for communities to be aware of these areas of their engagement and have the appropriate capacity and mechanism to effectively and productively participate for the purpose.
- So, these is a need to have the appropriate mechanisms in place and to build the capacity of communities so that they can play their rights and roles effectively.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 4: Sustainable Forest Use Planning

Context:

Article 373 stipulates that sustainable use plans shall take into account the following factors: c) Location of indigenous peoples and local communities and their livelihood needs;

Article 374 stipulates that sustainable use plans shall include the following matters: e) Engagement with local communities and indigenous peoples in managing forests.

Key challenges:

- Communities may not be aware that they have the rights and need to be engaged and consulted in the terms, conditions and tasks, nor their appropriate and adequate capacity to participate in Sustainable Forest Use Planning as stipulated in Articles 373 and 374.

Key recommendations:

- It is important for communities to be aware of these areas of their engagement and have the appropriate capacity and mechanism to effectively and productively participate for the purpose.
- It is recommended to have the appropriate mechanisms in place and to build the capacity of communities so that they can play their rights and roles effectively.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 5: Permits and Approvals

Context:

Article 376 stipulates that any natural or legal person proposing to undertake any of the following activities in any portion of any Sustainably Managed Forest shall apply for a permit from the relevant ministries or institutions:

a) Production of timber products and non-timber forest products for commercial use;

b) Management of timber products and non-timber forest products for commercial use;

c) Harvesting and selling of timber products and non-timber forest products for commercial purposes in accordance with an annual harvesting quota, which shall include a security deposit to guarantee payment of royalties and premiums, set by the relevant ministry or institution;

d) Transporting of timber products and non-timber forest products in accordance with an annual transport quota set by the relevant ministry or institution;

e) Exporting of timber products and non-timber forest products in accordance with an annual export quota set by the relevant ministry or institution;

g) Establishment of a stock place to sell and distribute timber products and non-timber forest products;

h) Establishment of a processing facility for forestry industry, sawmill, or timber products and non-timber forest products;

i) Establishment of any kilns using timber products and non-timber forest products as raw material;

j) Production of charcoal and firewood;

Article 377 stipulates that the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management, in reviewing any permit application, shall consider the following: b) The degree to which the proposed project supports and increases local livelihoods; d) Consistency of the proposed project with national and local land use plans;

Article 378 stipulates that prior to making a determination on any permit application, the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management shall conduct appropriate consultations with relevant technical partners with experience in the [research, protection, management of natural resources in the Kingdom of Cambodia, any interested stakeholders, and the affected local communities, obtaining prior consent of such communities to the proposed commercial activity, and divulge financial arrangements and projected revenue from such commercial activity to all interested stakeholders.

Key challenges:

- Communities may not be aware or fully aware of activities which allow and the ones which are not allowed and or the ones which ones which are allowed unless having permits and or approval from competent authorities, including terms, conditions and tasks as stipulated in Articles 376, 377 and 378.

Key recommendations:

- It is important for communities to be aware of these areas and fully understand what is allowed and what is not and to what level and the activities that are required permits or approval from competent authorities, including the terms, conditions and tasks as stipulated in Articles 376, 377 and 378.

- There is a need then to have an appropriate mechanism and programs that can disseminate all these important information and explain to the communities so that they can participate and would be compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 6: Customary User Rights

Context:

Article 379 stipulates that for local communities and indigenous peoples living within or near Sustainably Managed Forests, the State shall recognize and ensure their traditional user rights within Sustainably Managed Forests for the purpose of traditional customs, beliefs, religions, and living as defined in this Chapter.

Article 380 stipulates that the traditional user rights of local communities and indigenous peoples for forest products and by-products shall not require a permit. Traditional user rights consist of:

a) The collection of dead wood, picking wild fruit, collecting honey, taking resin, and collecting other forest by-products;

b) Using timbers to build houses, stables for animals, fences, and to make agricultural instruments;

c) Grass cutting or unleashing livestock to graze within the forests;

d) Using other forest products and by-products consistent with traditional family use; and

e) The right to barter or sell forest by-products shall not require a permit if those activities do not cause significant threat to the sustainability of the forest. The customers or any third party who has obtained forest by-products from local communities for the purposes of commerce, must obtain a permit pursuant to this Title.

Key challenges:

- Communities may not be aware or fully aware of these defined terms and conditions and activities and level that are allowed and those which are not allowed or require permits from the competent authorities.

Key recommendations:

- It is important for communities to be fully aware of these terms and conditions, and fully understand what is allowed and what is not and to what level and the activities that are required permits or approval from competent authorities, including the terms, conditions and tasks as stipulated in Articles 379 and 380.
- It is recommended to have an appropriate mechanism and programs that can disseminate all these important information and explain to the communities so that they can participate and exercise their rights, roles and responsibilities effectively and would be compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 8: Royalties and Premiums on Forest Products

Context:

Article 384 stipulates that any natural person or legal entity harvesting timber products and non-timber forest products for commercial purposes within Sustainably Managed Forests shall pay royalties and premiums to the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management.

Article 385 stipulates that a portion of all royalties and premiums collected shall be redistributed to local communities according to the amount determined by legal instrument of the competent ministries or institutions responsible for Sustainable Forest Management. The remainder of all royalties and premiums shall go to the national budget.

Article 386 stipulates that payment of royalties and premiums shall not be required for: b) Collection of timber products and non-timber forest products by local communities exercising customary user rights or in a Community Forest under a Community Forest agreement.

Key challenges:

- Communities may not be aware or fully aware of these defined terms and conditions stipulated in these Articles that are affecting their roles, rights and responsibilities.
- The reality of a small-scale business with non-timber forest products or small-scale fishing, even for very poor households is that much of the NTFP products or fish catch is sold for improving their livelihoods, in addition to their household consumption, and is therefore understood as for “commercial” purposes. However, Commercial export of NTFP/fishery products can be taken place with a license that has to be issued by the competent authorities. Although this Code appears not to be negatively impacting small scale business, it is an area that needs to be addressed in the future. And this would be seriously the case if even given that small scale of businesses would happen outside their villages or cross provincial markets.

Key recommendations:

- It is recommended to have an appropriate mechanism and programs that can disseminate all this important information and explain to the communities.
- There should be a legal instrument indicating a specific approval and or clear procedures for commercial transportation of fishery/NTFP products by communities’ members from any CPA, CF or CFi areas in the case of a CPA, CF or CFi with the approved management plan.
- There should be an exception for CPA, CF and CFi areas as an incentive for local communities that is taking part in sustainable natural resources management through CPA, CF and CFi governance.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 4: Sustainable Forest Management
Chapter 9: Other Mechanisms for Sustainable Forest Management

Context:

Article 394 stipulates that citizens, armed forces, and authorities of all levels shall have the obligations for forest maintenance and protection, fire prevention and fighting against forest fires.

Key challenges:

- Communities may not be aware or fully aware of this requirement as stipulated in this Article 394 that are affecting their roles, rights and responsibilities for forest maintenance and protection, fire prevention and fighting against forest fires.

Key recommendations:

- It is important for communities to be fully aware of these obligations and take necessary action as required. So, dissemination and motivation for communities to participate in this area is critically recommended.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 5: Wildlife Protection, Conservation and Management
Chapter 1: General Provisions

Context:

Article 401 stipulates that the ministry or institution responsible for environment, in cooperation with other competent ministries or institutions and sub-national authorities, has the following obligations and responsibilities: k) To prepare a legal instrument on the issuance and management of hunting permits for local communities and indigenous peoples within and outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level;

Key challenges:

- Communities may not be aware or fully aware that competent authorities have obligations and responsibilities to prepare a legal instrument on the issuance and management of hunting permits for local communities and indigenous peoples within and outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas.

Key recommendations:

- It is recommended to have a program or regular mechanism to disseminate such information and explain to the communities so that they are fully aware of these obligations and responsibilities of the authorities for issuance and management of hunting permits for local communities and indigenous peoples within and outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas, and to ensure that they are compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 5: Wildlife Protection, Conservation and Management
Chapter 3: Prohibitions on Hunting

Context:

Article 409 stipulates that the following prohibitions apply to all hunting on public and private lands, and State lands outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level:

a) Hunting of all species listed on Schedules 1 and 2 is prohibited in all areas, except under special circumstances defined under Chapter 5 of this Title;

b) Hunting of all species on Schedules 1, 2, 3, and 4 using prohibited means is prohibited;

c) Production, possession, manufacture, purchase, transport, and use of indiscriminate methods that affect multiple individuals and species; use of prohibited weapons or equipment, including but not limited to snares, traps, guns or other homemade weapons, wire, bicycle or motorbike brake cable, explosives, ammunition, poisons and chemicals including pesticides, nets and mesh used on land, fishing line used on land, baits, sound recordings or other lures, bird lime or glue, and electrocution equipment; hunting with domestic dogs; and any other prohibited means of hunting; for the purpose of catching, trapping, collecting, injuring, or killing wild animals, are prohibited at all times in all locations;

d) It is prohibited to hunt, pursue, or harass any wildlife from or by means of a vehicle, including but not limited to on water or land, or by aircraft, or to use an aircraft, motor vehicle, boat or other mechanised vehicle for the purpose of driving or stampeding any wild animals;

e) Hunting of species listed on Schedules 3 and 4 outside of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level is permitted by local communities for subsistence and traditional use by natural persons holding a valid permit, in accordance with Chapter 5 of this Title; and

f) Hunting of species listed on Schedules 1, 2, and 3 for commercial purposes is prohibited.

Article 410 stipulates that the following prohibitions apply to all hunting within Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level:

a) All hunting of species listed on Schedules 1, 2, 3 and 4 is prohibited within the Core Zones and Conservation Zones of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level. These zones shall remain inviolate to hunting to protect species populations and reduce disturbance to wildlife. These zones shall act as a reservoir or source of animals, which may disperse into other zones;

b) Hunting of Schedule 3 and Schedule 4 species for subsistence and traditional use by local communities and indigenous ethnic minority groups living within or adjacent to Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level is permitted in the Sustainable Use Zone and Community Zone only, using permitted means only, and only with a valid hunting permit;

c) Hunting quotas for local communities and indigenous peoples shall be assigned by the provincial department responsible for environment, the Director of a Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, or Collaborative Management Committee, with oversight by the ministry or institution responsible for environment and in cooperation with technical partners and other relevant sub-national authorities. Quotas shall be listed on individual hunting permits;

d) Hunting of Schedule 3 and 4 species, by any natural person or legal entity other than local communities and indigenous peoples holding individual valid hunting permits, is prohibited inside Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level;

e) Hunting of any wildlife for commercial purposes is completely prohibited at all times in all Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level;

f) Hunting of Schedule 3 and Schedule 4 species for crop protection purposes, within twenty (20) metres of farmland, is allowed in the Community Zone only via permitted means of hunting, through the issuing of a permit from the provincial department responsible for environment and Natural Protected Area Director with oversight by the ministry or institution responsible for environment and in cooperation with relevant legal entities. Hunting of Schedule 1 and 2 species for crop protection purposes inside the Community Zone is prohibited;

g) Production, possession, manufacture, purchase, transport, and use of indiscriminate methods that affect multiple individuals and species; use of prohibited weapons or equipment, including but not limited to snares, traps, guns or other homemade weapons, wire, bicycle or motorbike brake cable, explosives, ammunition, poisons and chemicals including pesticides, nets and mesh used on land, fishing line used on land, baits, sound recordings or other lures, bird lime or glue, and electrocution equipment; hunting with domestic dogs; and any other prohibited means of hunting; for the purpose of catching, trapping, collecting, injuring, or killing wild animals, are prohibited at all times in all locations;

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these prohibitions on hunting stipulated in these Articles 409 and 410.

Key recommendations:

- It is critically important for communities to fully understand these prohibitions. It is recommended to have a program or regular mechanism to disseminate such information and explain to the communities so that they are fully aware of these prohibitions and be compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 5: Wildlife Protection, Conservation and Management
Chapter 5: Hunting Permits

Context:

Article 427 stipulates that hunting applications for Sustainable Use Zones and Community Zones of Biodiversity Conservation Corridors, Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level, and Collaborative Management Protection Zones, shall be reviewed, and if appropriate, approved. Permits shall be issued by the Collaborative Management Committee, or the Director of the relevant Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, in consultation with interested stakeholders involved in the protection of Biodiversity Conservation Corridors and Natural Protected Areas that are designated or established at the national or sub-national level.

Article 428 stipulates that a hunting permit may be granted, revoked, or refused, or conditions or restrictions imposed, by the Director of a provincial department responsible for environment, Collaborative Management Committee, or Director of any Biodiversity Conservation Corridor or Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, based on the following requirements:

a) All permits shall be issued in a transparent manner;

b) Only one hunting permit shall be granted per household;

c) No hunting permit shall be issued to any person involved in any incidents of illegal hunting in the preceding period of up to five (5) years, or who has had their permit revoked three (3) times, as stipulated in Article 430 of this Code;

d) No hunting permit shall be issued to any person that the provincial department responsible for environment, Collaborative Management Committee, or Director of any Natural Protected Area that is designated or established at the national or sub-national level, has reasonable cause to believe, or evidence to prove, has participated in or had any involvement with commercial hunting and illegal trade of wildlife;

e) No hunting permit shall be transferred from one person to another; and

f) A hunting permit shall be valid for one (1) year, after which it shall be reviewed and can be renewed.

Where a hunting permit is lost, the holder of a permit shall immediately inform the relevant provincial department responsible for environment, Collaborative Management Committee, or Director of a Natural Protected Area that is designated or established at the national or subnational level, and cease all hunting activities until a replacement permit is issued.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions for hunting permits as stipulated in these Articles 427 and 428.

Key recommendations:

- It is critically important for communities to fully understand these terms and conditions for hunting permits as some of the community members are doing hunting. So, it is recommended to have a program or regular mechanism to disseminate such information and explain to the communities so that they are fully aware of these obligations and be compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 8: Sustainable Water Resources Management
Chapter 4: Authorizations

Context:

Article 566 stipulates that every natural person has the right to take and use water resources without the need for an authorization under this Chapter for: a) Vital human needs, including drinking, washing, bathing, sanitation, the irrigation of domestic gardens and orchards, and other domestic purposes; and b) Emergency purposes, including firefighting.

Article 567 stipulates that Taking and using water resources as stipulated in Article 566 of this Code shall be done in a manner that does not affect any legal rights of any other natural person.

Article 568 stipulates that Land owners and occupiers have the right to collect and use rainwater and water naturally flowing over their land without authorization under this Chapter if done in accordance with Article 566 of this Code, unless the natural flow of water is hindered by the construction of roads, fences, dykes, impoundments, or ponds.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions for level of authorization for sustainable water resource management as stipulated in these Articles 566, 567 and 568.

Key recommendations:

- It is important for communities to fully understand these terms and conditions for authorization for sustainable water resource management. So, it is recommended to have a program or regular mechanism to disseminate such information and explain to the communities so that they are fully aware of these obligations and be compliant.

Book 4: Sustainable Management of Natural Resources
Title 9: Sustainable Fisheries
Chapter 2: Sustainable Freshwater and Marine Fisheries Management

Context:

Article 615 stipulates that the relevant competent ministries or institutions shall establish by legal instrument regulations to support the conservation and sustainable management of freshwater fisheries, including but not limited to the following: a) Community fisheries, rice field fisheries, community fish refuge ponds, community fisheries management, and community benefit sharing, including integration, as appropriate, with the Collaborative Management provisions in Book 4 Title 3 of this Code; g) Fishing gear types prohibited for sale, possession, or use in inland fisheries;

Article 616 stipulates that f) The management of community fisheries and community fishing areas and community benefit sharing; h) Activities prohibited in the marine fisheries, including the prohibition of the harvest, purchase, possession, landing, and offering to sell of any endangered or threatened species in accordance with national and international law or any internationally recognized listing of such species; i) Fishing gear types prohibited for sale, possession, or use in marine fisheries; l) Combatting illegal, unreported, and unregulated fishing;

Article 617 stipulates that the relevant competent ministries or institutions shall, in cooperation with relevant subnational authorities, communities, and community fisheries, establish gear- and species-specific Marine Fisheries Management Plans based on the best available scientific information and local knowledge. Marine Fisheries Management Plans shall include, but not be limited to, the following matters: a) Closed seasons and areas; d) Description of the conservation and management measures to be applied to the fisheries to reduce overfishing and destructive fishing including but not limited to bottom trawling; and e) Processes for monitoring and reviewing individual Marine Fisheries Management Plans, in close cooperation with relevant sub-national authorities, communities, and community fisheries.

Article 618 stipulates that e) Permanent or temporary area closures for the harvest of any particular marine fisheries resource, stock, or stock complex, or in relation to a particular geographic area; and f) Restrictions on the type, size, and amount of gear used to harvest any particular marine fisheries resource, or their use in any particular geographic area.

Key challenges:

- Local communities may not be aware or fully aware of these terms and conditions for their rights, roles and responsibilities in taking part in sustainable fisheries management as stipulated in these Articles 615, 616, 617 and 618.

Key recommendations:

- It is important for communities to fully understand these terms and conditions, their rights, roles and responsibilities for participating in sustainable fisheries management. So, it is recommended to have a program or regular mechanism to disseminate such information and explain to the communities so that they are fully aware of these obligations and be compliant.

មតិយោបល់របស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល

លើសេចក្តីព្រាងទី១០នៃ ក្រមបរិស្ថាន និង ធនធានធម្មជាតិ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រធានបទ៖

គន្ថីទី២៖ ការវាយតម្លៃ និងការអង្កេតតាមដានបរិស្ថាន

មាតិកាទី១៖ ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ល.រ	គន្ថី/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
១	**មាត្រា៧៧៖** ក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថាន ការពិចារណាអំពីបរិស្ថាន ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីនានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងនៅពេលពិនិត្យមតិយោបល់ ដែលទទួលបានមកពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ។	មាត្រា៧៧ ._ ក្របខ័ណ្ឌនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថាន ជាយុទ្ធសាស្ត្រ ការពិចារណាអំពីបរិស្ថាន ត្រូវដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីនានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងនៅពេលពិនិត្យមតិយោបល់ ដែលទទួលបានមកពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ។	ប្តូរទៅ**មាត្រា៦៤៖** បានទទួលយក
២	**មាត្រា៧៩៖** សំណើដែលអាចអនុម័តបានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវធ្វើឡើងលើសំណើណាដែល៖ ក- ទំនងជានឹងមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ដល់បរិស្ថាន ឬ	មាត្រា៧៩. សំណើដែលអាចអនុម័តបានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវធ្វើឡើងលើសំណើណាដែល៖ ក- ទំនងជានឹងមានផលប៉ះពាល់គួរឲ្យកត់សម្គាល់ដល់បរិស្ថាន ឬ	ប្តូរទៅ**មាត្រា៦៥៖** បានទទួលយក

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
	ខ- ទាក់ទងទៅនឹងវិស័យណាមួយ ដែលបានកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ។	ខ- ទាក់ទងទៅនឹងវិស័យណាមួយ ដែលបានកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនិងក្រសួងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ។	
៣	**មាត្រា៨១៖** នីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវដំណាក់កាលដូចខាងក្រោម៖ ១- ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គម្រោង ។ ២- ការកំណត់វិសាលភាពគម្រោង ។ ៣- ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៤- ការចូលរួមជាសាធារណៈលើសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៥- ការរៀបចំរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រចុងក្រោយ ។ ៦- សេចក្តីសម្រេចលើរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៧- ការអនុវត្តរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រចំពោះសំណើ។	**មាត្រា៨១** នីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវដំណាក់កាលដូចខាងក្រោម៖ ១- ការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់សំណើរសុំ ។ ២- ការកំណត់វិសាលភាពសំណើរសុំ និងលក្ខណ្ឌការងារ សម្រាប់ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៣- ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៤- ការចូលរួមជាសាធារណៈលើសេចក្តីព្រាងរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៥- ការរៀបចំរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រចុងក្រោយ ។ ៦- សេចក្តីសម្រេចលើរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។	ប្តូទៅមាត្រា៦៩៖ មិនបានទទួលយក • មិនបានចែកច្បាស់ពីចូលរួមរបស់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និង**ចូលរួមរបស់ក្រុមប្រឹក្សាឯករាជ្យ**ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធិភាពនៃការតាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុវត្តផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។ សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ) • រៀបចំបង្កើត និងសម្រប សម្រួលជាមួយស្ថាប័នពាក់ និងក្រុមប្រឹក្សាឯករាជ្យ សំដៅអនុវត្តការតាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុ

លរ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
		៧- ការអនុវត្តរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រចំពោះសំណើ ។ ៨-រៀបចំបង្កើត និងសម្របសម្រួលជាមួយស្ថាប័ន ឬក្រុមប្រឹក្សាឯករាជ្យសំដៅអនុវត្តការតាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុវត្តផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។	វត្តផែនការគ្រប់គ្រង បរិស្ថាន ។
៤	**មាត្រា៨២ ៖** សមត្ថកិច្ច ក្រសួង ស្ថាប័ន ដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការអនុវត្តនីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវតែជាក្រសួង ស្ថាប័ន ដែលមានសមត្ថកិច្ចលើវិស័យ ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។	មាត្រា៨២ ._ សមត្ថកិច្ច ក្រសួង ស្ថាប័ន ដែលនឹងអនុវត្តនីតិវិធីនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវតែជាក្រសួង ស្ថាប័ន អន្តរវិស័យ ឬតាមវិស័យ ត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការរៀបចំដំណើរការវាយតំលៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃសំណើរនោះនិងការចូលរួមជាសាធារណៈ។	ប្តូរទៅ**មាត្រា៧០៖** មិនបានទទួលយក • ការធានាពីការចូលរួមជាសាធារណៈ និងការចូលរួមធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត។ កំណែរថ្មី៖ [...ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចតាមវិស័យ អាចរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រដោយខ្លួនឯង ឬជួលទីប្រឹក្សាដែលទទួលស្គាល់ដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន **ដោយធានាពីការចូលរួមជាសាធារណៈ**...] សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ) [...ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចតាមវិស័យ អាចរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថាន

លរ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
			ជាយុទ្ធសាស្ត្រដោយខ្លួនឯង ឬជូលទីប្រឹក្សាដែលទទួលស្គាល់ដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន **ដោយធានាពីការចូលរួមជាសាធារណ:** និងពីគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធ)
៥	**មាត្រា៨៤ ៖** ការចូលរួមពីសំណាក់ស្ត្រី និងជនងាយរងគ្រោះ ក្រសួង ស្ថាប័នដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវផ្តល់ឱកាសដល់ស្ត្រី កុមារ ជនពិការ ជនងាយរងគ្រោះ ក្រុមជនជាតិភាគតិច និងជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។	មាត្រា៨៤.ការចូលរួមពីសំណាក់ស្ត្រី និងជនងាយរងគ្រោះ ក្រសួង ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវផ្តល់ឱកាសដល់ស្ត្រី កុមារ ជនពិការ ជនងាយរងគ្រោះ ក្រុមជនជាតិភាគតិច និងជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ	**ប្តូរទៅជាជំពូកទី៣ (មាត្រា៧៤ ៧៥ និង៧៦)** ៖ បានទទួលយក ប៉ុន្តែ៖ • មាត្រានេះ ភ្ជាប់ទៅបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការចូលរួមជាសារធារណ: និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថាន ដូចមានចែងក្នុងក្រមនេះ។ • មាត្រា៧៥៖ ការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស [...ផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួម និង**ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត**...] **បញ្ជាក់៖** គួរកំណត់ឱ្យបានច្បាស់ពីការចូលរួម និងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ពួកគាត់ដែលនឹងរងផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីគម្រោង។ សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ)

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
			• មាត្រា៧៥៖ ការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ធានាឱ្យមានការចូលរួម និងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ដំណើរការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស និងផ្តល់ឱកាសឱ្យមានការចូលរួមពីជនងាយរងគ្រោះ ស្ត្រី កុមារ ជនពិកា ចាស់ជរា ជនជាតិភាគតិច និងជនជាតិដើមភាគតិច ។
៦	**មាត្រាទី ៨៥-** ការវិភាគអំពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដោយមានកិច្ចសហការ ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ត្រូវធានាថា រាល់គម្រោងនិងសកម្មភាពទាំងអស់ដែលតម្រូវឲ្យមានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ដាក់បញ្ចូលនូវការវិភាគ លើការពិចារណាអំពី	**មាត្រាទី ៨៥-** ការវិភាគផលប៉ះពាល់ដែលមានសក្តានុពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ដោយមានកិច្ចសហការ ជាមួយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព និងក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ត្រូវធានាថា រាល់គោលនយោបាយផែនការ កម្មវិធីនានា ដែលតម្រូវឲ្យមានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវការវិភាគ លើផលប៉ះពាល់	ប្តូរទៅ មាត្រា១៣៩ មិនបានទទួលយក សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ) **មាត្រា ១៣៩ ការវិភាគ និងវាយតម្លៃពីសក្តានុពលនៃផលប៉ះពាល់ចំពោះការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ** របាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានពេញលេញ ដោយមានកិច្ចសហការពីក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវធានាថា រាល់គោល

ល.រ	គន្លី/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
	ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្នុងការវាយតម្លៃខាងលើ។	ដែលមានសក្តានុពលពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុងការវាយតម្លៃខាងលើ។	នយោបាយ ផែនការ កម្មវិធីនានា ដែលតម្រូវឲ្យមានការត្រូវវិភាគ និងវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ដែលអាចកើតឡើង និងភាពងាយរងគ្រោះនៃគម្រោង ដែលបណ្តាលមកពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដើម្បីកំណត់វិធានកាត់បន្ថយ និងបន្សុាំនៅនឹងផលប៉ះពាល់លើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុដែលកើតមានឡើង រួមមានការរៀបចំផែនការឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ ។
៧	**មាត្រា៨៦៖**ការអនុវត្តនូវរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវលទ្ធផលនៃការរកឃើញ និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តដោយក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទៅក្នុងសំណើដែលក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗបានស្នើឡើង មុនពេលដែលសំណើដែលបានស្នើឡើងនេះត្រូវបានធ្វើការសម្រេចជាចុងក្រោយ ហើយត្រូវបង្ហាញនៅ	មាត្រា៨៦ ._ ការអនុវត្ត~~នូ~~វរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវលទ្ធផលនៃការវិភាគនៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ~~ ការរកឃើញ ~~និងសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់~~ដោយ~~ក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពទៅក្នុងសំណើដែលក្រសួង ស្ថាប័ននីមួយៗបានស្នើឡើង មុនពេល~~ដែល~~សំណើដែលបានស្នើឡើងនេះត្រូវបានធ្វើការសម្រេចជាចុង	ប្តូរទៅ**មាត្រា៧៧៖** បានទទួលយក សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ) **មាត្រា៧៧** ._ ការដាក់បញ្ចូលលទ្ធផលនៃការវិភាគពីហេតុប៉ះពាល់ ក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
	ក្នុងសំណើចុងក្រោយ អំពីវិធីដែលលទ្ធផល និងសេចក្ដីសម្រេចនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលគ្នា រួមមាន រួមមាន [...]	ក្រោយ។ ~~ហើយ~~ត្រូវបង្ហាញនៅក្នុងសំណើចុងក្រោយអំពីវិធីដែលលទ្ធផលនិងសេចក្ដីសម្រេចនៃការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រត្រូវបានដាក់បញ្ចូលគ្នា រួមមាន [...]	
៨	**មាត្រា៨៧៖** ការអង្កេតតាមដាន ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបង្កើតកម្មវិធីដើម្បីអង្កេតតាមដានផលប៉ះពាល់បរិស្ថានដែលបណ្ដាលមកពីការអនុវត្តសំណើដែលបានស្នើឡើង ។ លទ្ធផលនៃរបាយការណ៍អង្កេតតាមដានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវដាក់ឲ្យ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងសាធារណជន អាចស្វែងរកបាន ដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។	**មាត្រា៨៧ ._** ការអង្កេតតាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុវត្ត របាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបង្កើតកម្មវិធីដើម្បីអង្កេតតាមដាននិងវាយតម្លៃ ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដែលបណ្ដាលមកពីការអនុវត្តសំណើដែលបានស្នើឡើង ។ លទ្ធផលនៃរបាយការណ៍អង្កេតតាមដាននិងការវាយតម្លៃការអនុវត្តនូវរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ត្រូវដាក់ឲ្យ ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងសាធារណជន អាចស្វែងរកបាន ដោយអនុលោមតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ។	ប្ដូរទៅមាត្រា៧៨ និង៧៩៖ មិនបានទទួលយក • ធានាឱ្យមានការវាយតម្លៃការអនុវត្ត សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ) **មាត្រា៧៨** ._ ការអង្កេតតាមដាន ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយសហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំកម្មវិធីដើម្បីអង្កេតតាមដានហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ធានាឲ្យមានការវាយតម្លៃក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធី ដូចមានកំណត់នៅក្នុងរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិ

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
			យុត្តស្ដីពីការអង្កេតតាមដានការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រនៃក្រមនេះ ។ **មាត្រា៧៩** ._ លទ្ធផលអង្កេតតាមដាន ធានាថា លទ្ធផលអង្កេតតាមដាន ត្រូវដាក់ឱ្យក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងសាធារណជនអាចស្វែងរកបាន ។
៩	**មាត្រា៩៥៖** សមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ជាសេនាធិការផ្ទាល់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខសម្រាប់គ្រប់គ្រងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានមានភារកិច្ច និងតួនាទីដូចខាងក្រោម៖ ក- បង្កើតគណៈកម្មការជំនាញត្រួតពិនិត្យ តាមការចាំបាច់ ។ ខ- ចេញលិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពលើរបាយ	មាត្រា៩៥ ._ សមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន ជាសេនាធិការផ្ទាល់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានសមត្ថកិច្ចផ្ដាច់មុខសម្រាប់គ្រប់គ្រងការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថាន មានភារកិច្ច និងតួនាទីដូចខាងក្រោម៖ ក- បង្កើតគណៈកម្មការជំនាញត្រួតពិនិត្យ តាមការចាំបាច់ ។ ខ- ចេញលិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាពលើរបាយការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់ បរិស្ថាន ។	**ប្តូរទៅមាត្រា៦៧៖** បានទទួលយក (ចំនុច៣ ក្នុងមាត្រា៦៧នេះ ប៉ុន្តែអាស្រ័យទៅលើបទប្បញ្ញត្តិលើផ្នែកនៃដំណើរការនៃការចូលរួមជាសារធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានបរិស្ថាន ដែលមានចែងនៃក្រមនេះ) **សំណូមពរថ្មី (ឃ្លាប្រយោគ)** មាត្រា ៩៥ សមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ប្តូរទៅ **មាត្រា៦៦** ._ ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
	ការណ៍វាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ គ- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គម្រោង ។ ឃ- កំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃវិសាលភាពគម្រោង និងលក្ខខណ្ឌការងារ ។ ង- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង/ឬ ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន ។ ច- អនុវត្តគោលការណ៍នានាដែលបានឯកភាព និងអនុវត្តដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង/ឬផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។	គ- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់គម្រោង ។ ឃ- កំណត់លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃវិសាលភាពគម្រោង និងលក្ខខណ្ឌការងារ ។ ង- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន <u>ផែនការនៃចូលរួមសាធារណៈដែលភ្ជាប់មកជាមួយនិងការកំណត់វិសាលភាព និងលក្ខខណ្ឌការងារ នៃគម្រោងនីមួយៗ។</u> ច- អនុវត្តគោលការណ៍នានាដែលបានឯកភាព និងអនុវត្តដោយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកវិស័យបរិស្ថានស្តីពីការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន និង/ឬផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន។ ឆ- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈក្នុងកិច្ច	ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ត្រូវមានភារៈកិច្ច និងទទួលខុសត្រូវចំពោះ ៖ <u>១- បង្កើតគណៈកម្មការជំនាញត្រួតពិនិត្យតាមការចាំបាច់ ។</u> ១- ប្តូរ ២ -ការពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់ និងឯកភាព លើដំណើរការ និងរបាយការណ៍ វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ២-ប្តូរ ៣ - សហការជាមួយក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តតាមបទប្បញ្ញត្តិ ស្តីពីការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធ សាស្ត្រ ។ **មាត្រា៦៧** ._ ការអនុវត្ត ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាព ដោយសហការជាមួយក្រសួងស្ថាប័ន ទទួលបន្ទុកបរិស្ថាន ត្រូវរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត ស្តីពីការវាយតម្លៃបរិស្ថានជា

លរ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
	ឆ- អនុម័តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការចូលរួមជាសាធារណៈ ក្នុងកិច្ចដំណើរការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ជ- កំណត់លក្ខខណ្ឌ លក្ខណៈសម្បត្តិ បែបបទនិងនីតិវិធីសម្រាប់ការចុះបញ្ជីទីប្រឹក្សានៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ឈ- បង្កើត និងអភិវឌ្ឍក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នានា សម្រាប់អនុវត្តចំពោះការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ជាអាទិ៍ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ។	ដំណើរការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ជ- កំណត់លក្ខខណ្ឌ លក្ខណៈសម្បត្តិ បែបបទនិងនីតិវិធីសម្រាប់ការចុះបញ្ជីទីប្រឹក្សានៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ឈ- បង្កើត និងអភិវឌ្ឍ ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នានា សម្រាប់អនុវត្តចំពោះការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ជាអាទិ៍ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ។	យុទ្ធសាស្ត្រ ដែលត្រូវដាក់បញ្ចូលនូវចំណុចដូចខាងក្រោម ៖ ១- នីតិវិធីលម្អិត (លិខិត និងវិញ្ញាបនបត្រឯកភាព) ស្តីពីការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ២- លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ដើម្បីកំណត់ពីសក្តានុពលនៃគោលនយោបាយ ផែនការ និងកម្មវិធីដែលអាចបង្កផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សម្គាល់ដល់បរិស្ថាន ៣- ដំណើរនៃការចូលរួមជាសាធារណៈ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន បរិស្ថាន ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃក្រមនេះ ៤- ខ្លឹមសារ និងទម្រង់នៃរបាយការណ៍វាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធ សាស្ត្រ និង ៥- វិធីសាស្ត្រ និងនីតិវិធីសម្រាប់ការអង្កេតតាមដាន ការវាយតម្លៃ និងការរៀបចំ

ល.រ	គន្លឹ/មាតិកា/ជំពូក	មតិយោបល់របស់សង្គមស៊ីវិល លើពង្រាង៩.១០	សំណូមពរ / កំណែប្រែថ្មីលើពង្រាងទី១០
			របាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តអនុសាសន៍ដែលទទួលបានការឯកភាពនៅក្នុងការវាយតម្លៃបរិស្ថានជាយុទ្ធសាស្ត្រ ។ ៦- កំណត់លក្ខខណ្ឌ លក្ខណៈសម្បត្តិ បែបបទនិងនីតិវិធីសម្រាប់ការចុះបញ្ជីទីប្រឹក្សានៃការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថាន ។ ៧- បង្កើត និងអភិវឌ្ឍ ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់នានាសម្រាប់អនុវត្តចំពោះការវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ជាអាទិ៍ លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត លិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងវិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃហេតុប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងដែន ។